

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

GODIŠTE CLXXXV,

BROJ 18, ZAGREB, 15. VELJAČE 2023.

ISSN 0027-7932

S A D R Ź A J

	STRANICA
302 Zakon o hrani	1
303 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	17
304 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju radničkih tražbina	24
305 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima	26
306 Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2023. godinu	29
307 Nacionalna strategija djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2030. godine	29
308 Odluka o imenovanju dijela članova Vijeća za elektroničke medije	47
309 Odluka o proglašenju 1. ožujka »Danom podizanja svijesti o endometriozu u Republici Hrvatskoj«	47

HRVATSKI SABOR

302

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O HRANI

Proglašavam Zakon o hrani, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. veljače 2023.

Klasa: 011-02/23-02/06

Urbroj: 71-10-01/1-23-2

Zagreb, 10. veljače 2023.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON O HRANI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela, obveze subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje, službene kontrole te se propisuju upravne mjere i prekršajne odredbe.

Veza s propisima Europske unije

Članak 2.

(1) Ovim se Zakonom osigurava provedba sljedećih akata Europske unije:

– Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1. 2. 2002.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o transparentnosti i održivosti procjene rizika EU-a u prehrambenom lancu i o izmjeni uredbi (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 1829/2003, (EZ) br. 1831/2003, (EZ) br. 2065/2003, (EZ) br. 1935/2004, (EZ) br. 1331/2008, (EZ) br. 1107/2009 i (EU) 2015/2283 te Direktive 2001/18/ EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 231, 6. 9. 2019.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 178/2002)

– Uredbe Komisije (EZ) br. 1304/2003 od 23. srpnja 2003. o postupku koji primjenjuje Europska agencija za sigurnost hrane na zahtjeve za znanstvenim mišljenjima koji su joj upućeni (Tekst značajan za EGP) (SL L 185, 24. 7. 2003.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EZ) br. 1304/2003)

– Uredbe Komisije (EZ) br. 2230/2004 od 23. prosinca 2004. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 178/2002 s obzirom na mrežu organizacija koje djeluju na područjima misije Europske agencije za sigurnost hrane (Tekst značajan za EGP) (SL L 379, 24. 12. 2004.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EZ) br. 2230/2004)

– Provedbene Uredbe Komisije (EU) 2019/1715 od 30. rujna 2019. o utvrđivanju pravila za funkcioniranje sustava za upravljanje informacijama za službene kontrole i njegovih sistemskih komponenata (»Uredba o IMSOC-u«) (Tekst značajan za EGP) (SL L 261, 14. 10. 2019.), kako je posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2021/547 od 29. ožujka 2021. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2019/1715 u pogledu postupaka za uspostavu i uporabu sustava ADIS i EUROPHYT, izdavanja elektroničkih certifikata o zdravlju životinja, službenih certifikata, certifikata o zdravlju životinja / službenih certifikata i komercijalnih isprava, upotrebe elektroničkih potpisa i funkcioniranja sustava TRACES te o stavljanju izvan snage Odluke 97/152/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 109, 30. 3. 2021.) (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1715)

– Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 931/2011 od 19. rujna 2011. o zahtjevima sljedivosti utvrđenima Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća za hranu životinjskog podrijetla (Tekst značajan za EGP) (SL L 242, 20. 9. 2011.) (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) br. 931/2011)

– Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 208/2013 od 11. ožujka 2013. o zahtjevima za sljedivošću klica i sjemena namijenjenog proizvodnji klica (Tekst značajan za EGP) (SL L 68, 12. 3. 2013.) (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) br. 208/2013)

– Provedbene odluke Komisije (EU) 2019/300 od 19. veljače 2019. o uspostavi općeg plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje (Tekst značajan za EGP) (SL L 50, 21. 2. 2019.) (u daljnjem tekstu: Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/300)

– Uredbe (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31. 5. 2001.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2022/1403 od 16. kolovoza 2022. o ispravku određenih jezičnih verzija Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (Tekst značajan za EGP) (SL L 214, 17. 8. 2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 999/2001), u dijelu koji se odnosi na hranidbu životinja

– Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o dodacima hrani za životinje (Tekst značajan za EGP) (SL L 268, 18. 10. 2003.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o transparentnosti i održivosti procjene rizika EU-a u prehrambenom lancu i o izmjeni uredbi (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 1829/2003, (EZ) br. 1831/2003, (EZ) br. 2065/2003, (EZ) br. 1935/2004, (EZ) br. 1331/2008, (EZ) br. 1107/2009 i (EU) 2015/2283 te Direktive 2001/18/ EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 231, 6. 9. 2019.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1831/2003)

– Uredbe (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. siječnja 2005. o utvrđivanju zahtjeva u pogledu higijene hrane za životinje (Tekst značajan za EGP) (SL L 35, 8. 2. 2005.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o prilagodbi člancima 290. i 291. Ugovora o funkcioniranju Europske unije niza pravnih akata kojima se predviđa primjena regulatornog postupka s kontrolom

(Tekst značajan za EGP) (SL L 198, 25. 7. 2019.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 183/2005)

– Uredbe Komisije (EZ) br. 141/2007 od 14. veljače 2007. o uvjetima za odobrenje u skladu s Uredbom (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća objekata u poslovanju s hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju na tržište dodatke hrani za životinje kategorije »kokcidiostatici i histomonostatici« (Tekst značajan za EGP) (SL L 43, 15. 2. 2007.), kako je posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1157/2014 od 29. listopada 2014. o ispravku slovenske inačice Uredbe Komisije (EZ) br. 141/2007 o uvjetima za odobrenje u skladu s Uredbom (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća objekata u poslovanju s hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju na tržište dodatke hrani za životinje kategorije »kokcidiostatici i histomonostatici« (Tekst značajan za EGP) (SL L 309, 30. 10. 2014.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EZ) br. 141/2007)

– Uredbe Komisije (EZ) br. 152/2009 od 27. siječnja 2009. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje (Tekst značajan za EGP) (SL L 54, 26. 2. 2009.), kako je posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2022/893 od 7. lipnja 2022. o izmjeni Priloga VI. Uredbi (EZ) br. 152/2009 u pogledu metoda za određivanje sastojaka životinjskog podrijetla za službenu kontrolu hrane za životinje (Tekst značajan za EGP) (SL L 155, 8. 6. 2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EZ) br. 152/2009)

– Uredbe (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje, izmjeni Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 79/373/EEZ, Direktive Komisije 80/511/EEZ, direktiva Vijeća 82/471/EEZ, 83/228/EEZ, 93/74/EEZ, 93/113/EZ i 96/25/EZ te Odluke Komisije 2004/217/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 229, 1. 9. 2009.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2018/1903 od 5. prosinca 2018. o ispravku priloga IV., VI. i VII. Uredbi (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje i o ispravku određenih jezičnih verzija priloga II., IV., V. i VI. toj Uredbi (Tekst značajan za EGP) (SL L 310, 6. 12. 2018.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 767/2009)

– Uredbe Komisije (EU) 2015/786 od 19. svibnja 2015. o utvrđivanju kriterija prihvatljivosti za postupke detoksifikacije koji se primjenjuju na proizvode namijenjene hrani za životinje kako je predviđeno Direktivom 2002/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP) (SL L 125, 21. 5. 2015.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) 2015/786)

– Uredbe Komisije (EU) br. 68/2013 od 16. siječnja 2013. o Katalogu krmiva (Tekst značajan za EGP) (SL L 29, 30. 1. 2013.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2022/1104 od 1. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 68/2013 o Katalogu krmiva (Tekst značajan za EGP) (SL L 177, 4. 7. 2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 68/2013)

– Uredbe (EU) 2019/4 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o proizvodnji, stavljanju na tržište i uporabi ljekovite hrane za životinje, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/167/EEZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 4, 7. 1. 2019.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/4).

(2) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 1999/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o usklađivanju zakonodavstva država članica o hrani i sastojcima hrane podvrnutim ionizirajućem zračenju (SL L 66, 13. 3. 1999.).

Odredbe na nacionalnoj razini

Članak 3.

U svrhu provedbe uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona, ovim se Zakonom propisuju odredbe na nacionalnoj razini kojima se uređuju:

- nadležnosti za uspostavu i provedbu politike sigurnosti hrane i hrane za životinje
- nadležnosti u području analize rizika
- opća pravila sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na nacionalnoj razini
- opća pravila upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje
- opća pravila za suzbijanje prijevarena
- uspostava i koordinacija mreže institucija
- davanje znanstvenog i stručnog mišljenja te pružanje znanstvene i tehničke pomoći
- nacionalne mjere potrebne za provedbu politike sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Pojmovi

Članak 4.

(1) Pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi definirani u uredbama i odlukama iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona i Uredbi 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (Tekst značajan za EGP) (SL L 95, 7. 4. 2017.) (u daljnjem tekstu: Uredba 2017/625) i zakona kojim su uređene službene kontrole.

(2) Izrazi i pojmovi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. NADLEŽNA TIJELA

Nadležna tijela

Članak 5.

(1) Nadležna tijela za provedbu ovoga Zakona, uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona te propisa donesenih na temelju ovoga Zakona su ministarstvo nadležno za poljoprivredu, ministarstvo nadležno za zdravstvo i Državni inspektorat.

(2) Za provedbu koordiniranja i posebnih poslova vezanih za prijavu nacionalnih podataka iz posebnih propisa kojima su uređeni načini izvješćivanja o podacima iz područja sigurnosti hrane i hrane za životinje, prema Europskoj agenciji za sigurnost hrane, nadležna je Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, osim u području pesticida, za što je nadležno ministarstvo nadležno za poljoprivredu.

(3) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu, ministarstvo nadležno za zdravstvo i Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu nadležni su za provođenje aktivnosti iz članka 28. i 39.d Uredbe (EZ) br. 178/2002, svaki u okviru svojeg djelokruga.

Podjela nadležnosti za pojedina područja politike sigurnosti hrane i hrane za životinje

Članak 6.

(1) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu koordinira suradnju i predstavlja jedinstvenu kontaktnu točku za komunikaciju i izvješćivanje s Europskom komisijom i drugim državama članicama Europske unije i nadležno je tijelo za provedbu članka 60. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

(2) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu nadležno je za uspostavu politike sigurnosti hrane i hrane za životinje unutar područja:

- općih načela propisa o hrani i hrani za životinje
- općih pravila higijene hrane i hrane za životinje
- posebnih pravila higijene hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje
- općih i posebnih pravila službenih kontrola hrane i hrane za životinje
- mikrobioloških kriterija za hranu i hranu za životinje
- označavanja hrane odnosno informiranja potrošača o hrani
- označavanja, reklamiranja i prezentiranja hrane za životinje
- sljedivosti hrane i hrane za životinje
- sustava za suzbijanje prijevarena
- prirodne mineralne i izvorske vode te stolne vode
- ovlašćivanja službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje
- registracije i odobravanja objekata hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje
- ljekovite hrane za životinje
- nepoželjnih tvari u hrani za životinje
- hrane za životinje za posebne hranidbene namjene
- dodataka hrani za životinje
- ostataka veterinarsko-medicinskih proizvoda
- ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje
- zahtjeva kvalitete za hranu i hranu za životinje.

(3) Ministarstvo nadležno za zdravstvo nadležno je za uspostavu politike sigurnosti hrane unutar područja:

- predmeta i materijala koji dolaze u neposredan dodir s hranom
- kontaminanata u hrani
- prehrambenih aditiva, aroma i prehrambenih enzima u hrani
- pomoćnih tvari u procesu proizvodnje, uključujući i otapala
- dodataka prehrani
- prehrambenih i zdravstvenih tvrdnji
- dodavanja vitamina, minerala i drugih tvari hrani
- hrane za specifične skupine
- brzo zamrznute hrane
- hrane podvrgnute ionizirajućem zračenju
- nove hrane
- genetski modificirane (u daljnjem tekstu: GM) hrane i GM hrane za životinje
- ovlašćivanja službenih i referentnih laboratorija za GM hranu i GM hranu za životinje te predmete i materijale koji dolaze u neposredan dodir s hranom.

(4) Državni inspektorat nadležan je za provedbu inspekcijskog nadzora odnosno službenih kontrola za područja navedena u stavci-

ma 2. i 3. ovoga članka te za uspostavu i provođenje politike sigurnosti hrane i hrane za životinje unutar područja:

- sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (u daljnjem tekstu: RASFF sustav)
- upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje
- registracije objekata hrane neživotinjskog podrijetla i ostalih objekata iz nadležnosti sanitarne inspekcije prema propisu kojim se uređuju službene kontrole.

III. POSEBNE ODREDBE

OPĆA NAČELA PROPISA O HRANI

Analiza rizika

Članak 7.

(1) Odgovornost za provedbu analize rizika iz članka 6. Uredbe (EZ) br. 178/2002 te za funkcionalno razdvajanje procesa upravljanja rizikom od procjene rizika imaju nadležna tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona te tijelo nadležno za procjenu rizika na nacionalnoj razini iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona, svako u okviru svog propisanog djelokruga.

(2) Nadležna tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona i Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu surađuju u promicanju učinkovite povezanosti funkcija upravljanja rizikom, procjene rizika i komunikacije o riziku.

Upravljanje rizikom

Članak 8.

(1) Tijela nadležna za upravljanje rizikom nadležna su tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Pri upravljanju rizikom u obzir se uzimaju rezultati procjene rizika i/ili znanstvena mišljenja Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu i/ili Europske agencije za sigurnost hrane sukladno članku 6. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

(3) Pri upravljanju rizikom iz stavka 2. ovoga članka u obzir se uzimaju i drugi čimbenici od važnosti za određeni predmet, načelo predostrožnosti iz članka 7. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članka 10. ovoga Zakona.

(4) Tijela nadležna za upravljanje rizikom iz stavka 1. ovoga članka u svrhu upravljanja rizikom donose odluku o potrebi za procjenom rizika te u suradnji s tijelom nadležnim za procjenu rizika iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuju okvir, cilj i rokove za izradu procjene rizika.

Procjena rizika

Članak 9.

(1) Procjena rizika provodi se prema članku 6. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

(2) Tijelo nadležno za procjenu rizika na nacionalnoj razini je Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu.

(3) Procjena rizika obuhvaća sljedeće:

- izradu procjene rizika na inicijativu Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu
- izradu procjene rizika na zahtjev tijela nadležnih za upravljanje rizikom iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona u svrhu:
  - a) provedbe službenih kontrola i/ili upravljanja rizikom

b) izrade planova službenih kontrola temeljenih na procjeni rizika, donošenja hitnih odnosno zaštitnih mjera, nacionalnih propisa, naredbi, naputaka te praćenja patogenih mikroorganizama u hrani i hrani životinjskog podrijetla, njihovih metabolita i toksina koji nisu obuhvaćeni Uredbom Komisije (EZ) br. 2073/2005 od 15. studenoga 2005. o mikrobiološkim kriterijima za hranu (Tekst značajan za EGP) (SL L 338, 22. 12. 2005.), a koji mogu predstavljati rizik za zdravlje ljudi prilikom stavljanja na tržište i praćenja rezidua u hrani životinjskog podrijetla

– izradu procjene rizika na zahtjev nacionalne kontaktne točke za RASFF sustav na nacionalnoj razini (u daljnjem tekstu: HR RASFF sustav) iz članka 24. ovoga Zakona.

Načelo predostrožnosti

Članak 10.

U posebnim okolnostima, kada se na temelju procjene dostupnih informacija utvrdi da postoji mogućnost štetnih učinaka na zdravlje, ali postoji znanstvena nesigurnost, čelnici tijela nadležnih za upravljanje rizikom iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona, prema podjeli nadležnosti za provedbu i uspostavu politika sigurnosti hrane iz članka 6. ovoga Zakona, na temelju načela predostrožnosti, naredbom donose privremene mjere upravljanja rizikom u skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Načela transparentnosti

Članak 11.

(1) Javne konzultacije iz članka 9. Uredbe (EZ) br. 178/2002 provode nadležna tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona, prema podjeli nadležnosti iz članka 6. ovoga Zakona.

(2) U skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 178/2002, za obaveštavanje javnosti nadležno je ministarstvo nadležno za poljoprivredu, ministarstvo nadležno za zdravstvo i Državni inspektorat, prema podjeli nadležnosti iz članka 6. ovoga Zakona.

OPĆI ZAHTJEVI PROPISA O HRANI

Zahtjevi sigurnosti hrane

Članak 12.

(1) Tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona odnosno osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola, prema podjeli nadležnosti za provedbu službenih kontrola iz propisa o službenim kontrolama, ovlaštene su odlučivati smatra li se hrana sigurnom u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

(2) U smislu članka 14. stavka 2. podstavka a) Uredbe (EZ) br. 178/2002, hranom štetnom za zdravlje ljudi smatra se hrana koja je zdravstveno neispravna jer:

- ne udovoljava mikrobiološkim kriterijima sigurnosti hrane prema propisima kojima se uređuju mikrobiološki kriteriji za hranu
- sadrži ostale patogene mikroorganizme, mikroorganizme koji nisu patogeni i parazite za koje je procjenom rizika utvrđen rizik za zdravlje ljudi
- se nalazi na tržištu nakon datuma »upotrijebiti do«
- postoje dokazi da je putem te hrane došlo do trovanja ili štetnog učinka za zdravlje ljudi
- sadrži kontaminante koji prelaze najveće dopuštene količine propisane propisima kojima se uređuje područje kontaminanata

– sadrži ostatke farmakološki aktivnih tvari u hrani životinjskog podrijetla protivno propisu kojim se uređuje područje veterinarsko-medicinskih proizvoda, drugih tvari i rezidua

– sadrži kumulativnu radioaktivnost iznad maksimalnih razina propisanih propisom kojim se uređuje radioaktivnost u hrani

– sadrži prehrambene aditive i arome koji prelaze maksimalno dopuštene količine propisane propisima kojima se uređuje područje aditiva i aroma

– sadrži nedopuštene druge tvari prema propisima o hrani kako su definirani člankom 3. točkom 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002

– sadrži ostatke pesticida u količini koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi, što je utvrđeno procjenom rizika

– sadrži i/ili se sastoji ili potječe od neodobrenog genetski modificiranog organizma, za koju nije provedena procjena rizika Europske agencije za sigurnost hrane ili procjenom rizika nije potvrđeno da je sigurna

– je procjenom rizika za određenu hranu utvrđeno da ima ili može imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi

– je zapakirana u ambalažu za koju je dokazano da otpušta tvari koje su štetne za zdravlje ljudi, a koje su hranu učinile štetnom za zdravlje ljudi

– sadrži dozvoljene ili druge tvari iznad graničnih vrijednosti prema propisima o hrani kako su definirani člankom 3. točkom 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002

– sadrži određene vitamine i minerale u količini koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi

– je podvrgnuta nedopuštenom ionizirajućem zračenju ili drugom tehnološkom procesu koji može imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi

– je označena kao hrana bez glutena ili s vrlo malim sadržajem glutena, a sadrži gluten u količini koja prelazi dopuštenu količinu prema propisu o informiranju potrošača o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani

– sadrži alergene koji nisu označeni prema propisu kojim se uređuje područje informiranja potrošača o hrani.

(3) U smislu članka 14. stavka 2. podstavka b) Uredbe (EZ) br. 178/2002, hranom neprikladnom za prehranu ljudi smatra se hrana:

– koja zbog svojih izmijenjenih svojstava, a što uključuje okus, miris, truljenje, kvarenje i raspadanje, nije prihvatljiva za prehranu ljudi

– koja sadrži strane tvari za koje se može osnovano sumnjati da su prisutne i u ostatku serije

– koja sadrži nedopuštene kemijske oblike vitamina i minerala prema propisu kojim se uređuje područje vitamina i minerala

– koja nije označena sukladno zakonu kojim se uređuje područje označavanja GM hrane, a sadrži i/ili se sastoji ili potječe od genetski modificiranog organizma

– životinjskog podrijetla za koju se iz označavanja ili iz pratne dokumentacije ne može dokazati da potječe iz odobrenih i/ili registriranih objekata pod nadležnosti veterinarske inspekcije sukladno zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL L 139, 30. 4. 2004.)

– za koju se na temelju svih dostupnih informacija putem označavanja hrane ili popratne dokumentacije ne može utvrditi podrijetlo i/ili sljedivost

– koja svojim svojstvima upućuje na to da se radi o novoj hrani, a subjekt u poslovanju s hranom nije u mogućnosti dokazati, u skladu s propisima, da se ne radi o novoj hrani

– gotova hrana koja je zatečena izvan propisanih uvjeta čuvanja

– sadrži ostatke pesticida u količini višoj od dozvoljene prema propisu kojim se uređuju maksimalne razine ostataka pesticida, a koja prema procjeni ne predstavlja rizik za zdravlje ljudi

– sadrži prehrambene aditive i arome koji su nedopušteni u određenoj kategoriji hrane

– koja je označena kao hrana za specifične skupine, a ne zadovoljava posebne prehrambene potrebe osoba kojima je namijenjena prema propisu o hrani za specifične skupine

– sadrži kao sastojak neodobrenu novu hranu

– koja je odobrena nova hrana, a stavlja se na tržište protivno propisanim uvjetima upotrebe nove hrane

– koju je proizvela ili pripremila fizička osoba koja obavlja neregistriranu djelatnost ili potječe iz objekata u kojima se obavlja neregistrirano poslovanje s hranom.

(4) Ako postoji sumnja da hrana nije sigurna, tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola odnosno osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola poduzimaju mjere u skladu s člankom 14. stavkom 8. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i člankom 36. ovoga Zakona te ostale mjere iz Uredbe 2017/625 i propisa kojima se uređuju službene kontrole.

Zahtjevi sigurnosti hrane za životinje

Članak 13.

(1) Tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona odnosno osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola ovlaštene su odlučivati smatra li se hrana za životinje sigurnom u skladu s člankom 15. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

(2) U smislu članka 15. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002, nesigurnom hranom za životinje smatra se hrana za životinje za koju je procjenom rizika utvrđeno da ima ili može imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi ili životinja i/ili koja ne udovoljava odredbama propisa o hrani za životinje.

(3) Hrana za životinje iz stavka 2. ovoga članka odnosi se na hranu za životinje koja ima barem jednu od sljedećih karakteristika:

– ne udovoljava mikrobiološkim kriterijima sigurnosti hrane za životinje prema propisima o mikrobiološkim kriterijima za hranu za životinje

– sadrži ostale patogene mikroorganizme, mikroorganizme koji nisu patogeni i parazite za koje je procjenom rizika utvrđen rizik za zdravlje ljudi i životinja

– sadrži nepoželjne tvari u količinama koje prelaze najveće dopuštene količine u odnosu na propisane najveće dopuštene količine u propisima o nepoželjnim tvarima u hrani za životinje

– sadrži dodatak hrani za životinje koji nije odobren za odnosnu vrstu hrane za životinje s obzirom na vrstu i kategoriju životinja kojima je ta hrana namijenjena ili je odobren za odnosnu vrstu i/ili kategoriju životinja, ali je prisutan u količini koja prelazi najveću dopuštenu količinu propisanu u propisima o dodacima hrani za životinje

– sadrži dodatak hrani za životinje koji nema odobrenje za stavljanje na tržište prema propisu o dodacima hrani za životinje

– sadrži veterinarsko-medicinski proizvod koji nije odobren za odnosnu vrstu hrane za životinje s obzirom na vrstu i kategoriju životinja kojima je ta hrana namijenjena ili je odobren za odnosnu vrstu i/ili kategoriju životinja, ali je prisutan u količini koja prelazi najveće dopuštene količine propisane propisima o veterinarsko-medicinskim proizvodima

– sadrži veterinarsko-medicinski proizvod koji nije odobren za stavljanje na tržište Europske unije i/ili Republike Hrvatske u skladu s propisima o veterinarsko-medicinskim proizvodima

– sadrži ili se sastoji od tvari čije je stavljanje na tržište ili korištenje u hranidbi životinja zabranjeno ili ograničeno u skladu s propisom o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje

– ne udovoljava tehničkim odredbama o nečistoćama i drugim kemijskim odrednicama u skladu s propisom o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje

– sadrži ili se sastoji od proteina životinjskog podrijetla čije je korištenje u hranidbi određenih vrsta i kategorija životinja zabranjeno ili ograničeno u skladu s propisom za sprječavanje pojave, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija

– označena je kao hrana za životinje za posebne hranidbene namjene, ali ne udovoljava propisanim zahtjevima utvrđenim u propisu kojim se uređuje korištenje hrane za životinje za posebne hranidbene namjene

– sadrži i/ili se sastoji ili potječe od neodobrenog genetski modificiranog organizma za koju nije provedena procjena rizika Europske agencije za sigurnost hrane ili procjenom rizika nije potvrđeno da je sigurna

– hrana koja je bila namijenjena za prehranu ljudi, a za koju postoje dokazi da ima štetan utjecaj na zdravlje ljudi

– ako nije u skladu s rokom trajanja navedenim na oznaci na način: »upotrijebiti do...«

– ima izmijenjena organoleptička svojstva

– pakirana je u ambalažu za koju je dokazano da otpušta tvari koje su štetne za zdravlje ljudi i životinja

– podvrgnuta je nedopuštenom ionizirajućem zračenju ili drugom tehnološkom procesu koji može imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi i životinja.

(4) Ako postoji opravdana sumnja da hrana za životinje nije sigurna, tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola odnosno osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola poduzima mjere u skladu s člankom 15. stavkom 5. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i ostale mjere iz Uredbe 2017/625 i propisa kojima se uređuju službene kontrole.

ZAHTJEVI PROPISA O HRANI ZA ŽIVOTINJE

Posebna pravila o hrani za životinje

Članak 14.

(1) Hrana za životinje koja je stavljena na tržište Republike Hrvatske mora biti označena na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te reklamirana i prezentirana prema propisima o hrani za životinje.

(2) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu nadležno je tijelo za odobravanje objekata u poslovanju s hranom za životinje u kojima se provodi postupak detoksifikacije u skladu s člankom 6. Uredbe Komisije (EU) 2015/786.

(3) Radi osiguranja zdravlja ljudi i životinja, ministar nadležan za poljoprivredu odlukom donosi godišnji plan monitoringa za hranu za životinje.

(4) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, pravilnikom propisuje dodatne zahtjeve za označavanje, reklamiranje i prezentiranje hrane za životinje, higijenu hrane za životinje, higijenu hrane za životinje kada subjekti u poslovanju s hranom za životinje koriste proizvode životinjskog podrijetla, proizvode koji potječu iz specifičnog izvora ili

su namijenjeni za posebne hranidbene potrebe životinja, dodatne zahtjeve za subjekte u poslovanju s hranom za životinje u odnosu na osoblje, evidencije, prostorije i opremu, mikrobiološke i druge kriterije za hranu za životinje prilikom stavljanja na tržište i hranidbu životinja te nacionalne mjere i dozvoljena odstupanja za provedbu propisa Europske unije kojima se uređuje područje hrane za životinje te posebna pravila za poslovanje s hranom za životinje ako nisu propisana propisima Europske unije.

Registracija i odobravanje objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje

Članak 15.

(1) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje obavezan je registrirati svaki objekt odnosno osigurati odobravanje svih objekata za koje se to zahtijeva, a u kojem se obavlja djelatnost u bilo kojoj fazi proizvodnje, skladištenja, prerade, prijevoza i distribucije hrane za životinje, u skladu s člancima 9. i 10. Uredbe (EZ) br. 183/2005 i u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2019/4.

(2) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje obavezan je podnijeti zahtjev za registraciju ili odobravanje ministarstvu nadležnom za poljoprivredu radi upisa u upisnike registriranih i odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje.

(3) Upisnike registriranih i odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje vodi ministarstvo nadležno za poljoprivredu.

(4) Objekti u kojima posluju subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji podliježu odobravanju utvrđeni su Uredbom (EZ) br. 183/2005, Uredbom (EZ) br. 141/2007, Uredbom Komisije (EU) 2015/786, Uredbom (EU) 2019/4 i pravilnikom iz stavka 8. ovoga članka.

(5) O zahtjevu subjekta u poslovanju s hranom za životinje za korištenje mogućnosti odstupanja iz Priloga IV. Uredbe (EZ) br. 999/2001 ministarstvo nadležno za poljoprivredu odlučuje rješenjem.

(6) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje obavezan je ministarstvo nadležno za poljoprivredu obavijestiti pisanim putem o svakoj promjeni koja se odnosi na objekt, nastaloj nakon registracije, odnosno odobravanja u roku od 30 dana od nastale promjene.

(7) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(8) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, donosi pravilnik kojim se uređuje sadržaj, oblik i način vođenja upisnika registriranih i odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje te dozvolama za korištenje mogućnosti odstupanja iz Priloga IV. Uredbe (EZ) br. 999/2001.

Postupak registracije

Članak 16.

(1) Prije početka obavljanja djelatnosti subjekt u poslovanju s hranom za životinje podnosi zahtjev za registraciju objekta ili subjekta iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona, ministarstvu nadležnom za poljoprivredu.

(2) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu, na temelju uredno podnesenog zahtjeva, upisuje objekt ili subjekt u odgovarajući upisnik registriranih objekata i/ili subjekata u poslovanju s hranom za životinje te izdaje izvod iz upisnika, koji vrijedi kao potvrda o registraciji objekta.

(3) Ako ministarstvo nadležno za poljoprivredu odbaci ili odbije zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, o tome donosi rješenje.

(4) Objekti i/ili subjekti iz stavka 2. ovoga članka rješenjem se brišu iz upisnika registriranih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje u sljedećim slučajevima:

– na temelju podnesenog zahtjeva ovlaštene osobe subjekta u poslovanju s hranom za životinje

– nakon utvrđenih nedostataka po obavljenoj službenoj kontroli od strane veterinarskog inspektora

– u slučaju prestanka obavljanja registrirane djelatnosti poslovanja s hranom za životinje.

(5) Protiv rješenja iz stavaka 3. i 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(6) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, donosi pravilnik kojim se uređuje obrazac za podnošenje zahtjeva za registraciju, popis djelatnosti s pripadajućim kodovima za koje se zahtijeva registracija te način provedbe registracije objekta ili subjekta u poslovanju s hranom za životinje.

Postupak odobravanja

Članak 17.

(1) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje ne može započeti obavljati djelatnost u objektu koji podliježe odobravanju bez prethodnog utvrđivanja udovoljavanja uvjetima propisanim propisima o hrani i hrani za životinje.

(2) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje podnosi zahtjev za odobravanje objekta ili subjekta iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona ministarstvu nadležnom za poljoprivredu, prije početka obavljanja djelatnosti.

(3) Nakon zaprimanja uredno podnesenog zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka ministarstvo nadležno za poljoprivredu donosi rješenje o osnivanju stručnog povjerenstva koje obavlja prvi pregled objekta i na temelju obavljenog pregleda sastavlja zapisnik te ako objekt udovoljava svim zahtjevima u pogledu infrastrukture i opreme te ima pripremljenu dokumentaciju za provedbu sustava samokontrola koji omogućava identifikaciju, procjenu i uspostavu kontrole nad opasnostima koje su važne za sigurnost hrane za životinje (u daljnjem tekstu: HACCP sustav), daje prijedlog za uvjetno odobrenje objekta koji dostavlja ministarstvu nadležnom za poljoprivredu, a ako objekt ne udovoljava jednom od zahtjeva iz ovoga stavka, povjerenstvo u zapisniku daje prijedlog za odbijanje zahtjeva koji dostavlja ministarstvu nadležnom za poljoprivredu.

(4) Stručno povjerenstvo iz stavka 3. ovoga članka čine najmanje tri člana, i to državni službenici ministarstva nadležnog za poljoprivredu, upravne organizacije nadležne za veterinarstvo i veterinarski inspektori Državnog inspektorata, od kojih najmanje jedan član povjerenstva mora biti mjesno nadležan veterinarski inspektor, s tim da pri obavljanju prvog pregleda objekta moraju biti nazočna najmanje dva člana povjerenstva, i to jedan iz Državnog inspektorata i jedan iz ministarstva nadležnog za poljoprivredu, upravne organizacije nadležne za veterinarstvo.

(5) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu na temelju zapisnika i prijedloga stručnog povjerenstva iz stavka 3. ovoga članka donosi rješenje o uvjetnom odobrenju objekta na rok od tri mjeseca koji se upisuje u Upisnik odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje ili donosi rješenje o obustavljanju postupka odobravanja objekta.

(6) Prije isteka roka na koji je izdano uvjetno odobrenje veterinarski inspektori Državnog inspektorata obavljaju službenu kontrolu uvjetno odobrenog objekta, kao i kontrolu provedbe sustava samokontrola temeljenih na načelima HACCP sustava.

(7) Ako veterinarska inspekcija iz stavka 6. ovoga članka prilikom drugog pregleda utvrdi kako objekt udovoljava svim propisanim zahtjevima, podnijet će prijedlog ministarstvu nadležnom za poljoprivredu za donošenje rješenja o odobrenju objekta.

(8) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu na temelju prijedloga veterinarske inspekcije iz stavka 7. ovoga članka donosi rješenje o odobrenju objekta.

(9) Ako veterinarska inspekcija iz stavka 6. ovoga članka prilikom drugog pregleda utvrdi kako objekt ne udovoljava svim propisanim zahtjevima, podnijet će prijedlog ministarstvu nadležnom za poljoprivredu za donošenje rješenja kojim se objekt briše iz Upisnika odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje.

(10) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu, na temelju prijedloga veterinarske inspekcije iz stavka 9. ovoga članka, donosi rješenje o brisanju objekta.

(11) Iznimno od odredbe stavka 9. ovoga članka, ako veterinarska inspekcija tijekom drugog pregleda objekta utvrdi da objekt udovoljava propisima o hrani i hrani za životinje, ali sustav samokontrola subjekta u poslovanju s hranom za životinje ne udovoljava u potpunosti propisima o hrani za životinje, podnijet će prijedlog ministarstvu nadležnom za poljoprivredu za donošenje rješenja kojim se produžuje uvjetno odobrenje.

(12) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu na temelju prijedloga veterinarske inspekcije iz stavka 11. ovoga članka donosi rješenje o produljenju uvjetnog odobrenja do najviše tri mjeseca tako da ukupno uvjetno odobrenje može trajati najviše šest mjeseci od donošenja rješenja iz stavka 5. ovoga članka.

(13) Subjekt u poslovanju s hranom za životinje smije obavljati djelatnosti sukladno rješenjima iz stavaka 5., 8. i 12. ovoga članka.

(14) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i u slučaju dopune ili promjene djelatnosti u odobrenom objektu te rekonstrukcije objekta.

(15) Subjekti koji posluju s hranom za životinje čija je djelatnost ograničena isključivo na trgovanje i koji ne drže proizvode u svojim prostorima rješenjem se upisuju u upisnik odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje u skladu s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 183/2005.

(16) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu donosi rješenje kojim ukida rješenje iz stavaka 5., 8., 12. i 15. ovoga članka i briše objekt i/ili subjekt iz Upisnika odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje, i to u sljedećim slučajevima:

– na temelju podnesenog zahtjeva ovlaštene osobe subjekta u poslovanju s hranom za životinje

– na prijedlog veterinarske inspekcije kada se pri službenoj kontroli utvrdi da objekt ne udovoljava svim propisanim zahtjevima

– u slučaju isteka roka na koji je izdano uvjetno odobrenje

– u slučaju prestanka obavljanja odobrene djelatnosti poslovanja s hranom za životinje utvrđene prilikom obavljanja službene kontrole.

(17) Protiv rješenja iz stavaka 3., 5., 8., 10., 12., 15. i 16. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(18) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, donosi pravilnik kojim se uređuje obrazac za podnošenje zahtjeva za odobravanje, popis djelatnosti s pripadajućim kodovima za koje se zahtijeva odobravanje te način provedbe odobravanja objekta ili subjekta u poslovanju s hranom za životinje.

Posebna pravila za subjekte koji posluju s ljekovitom hranom za životinje

Članak 18.

(1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji obavljaju djelatnost poslovanja s ljekovitom hranom za životinje na temelju članka 94., 95. i 96. Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13., 148/13., 115/18., 52/21., 83/22. i 152/22.) dužni su uskladiti svoje poslovanje sukladno zahtjevima iz članka 13. stavka 3. Uredbe (EU) 2019/4 te u roku iz članka 41. stavka 3. ovoga Zakona dostaviti ministarstvu nadležnom za poljoprivredu Izjavu iz Priloga koji je tiskan uz ovaj Zakon i čini njegov sastavni dio.

(2) Nakon zaprimanja Izjave iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo nadležno za poljoprivredu donosi rješenje o udovoljavanju propisanim uvjetima vezano za djelatnost poslovanja s ljekovitom hranom za životinje te upisuje odobrenu djelatnost u Upisnik odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Subjektima u poslovanju s hranom za životinje koji ne usklade svoje poslovanje sukladno stavku 1. ovoga članka te ne dostave Izjavu do roka iz članka 41. stavka 3. ovoga Zakona ministarstvo nadležno za poljoprivredu rješenjem privremeno zabranjuje obavljanje djelatnosti poslovanja s ljekovitom hranom za životinje iz stavka 1. ovoga članka, a u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/4 te unosi tu informaciju u odgovarajući upisnik odobrenih ili registriranih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje.

(4) Privremena zabrana obavljanja djelatnosti s ljekovitom hranom za životinje iz stavka 3. ovoga članka traje sve dok objekt ne ispuni propisane uvjete, a najduže godinu dana.

(5) Ako u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona subjekt u poslovanju s ljekovitom hranom za životinje ispuni zahtjeve iz stavka 1. ovoga članka, o čemu kao dokaz dostavi ministarstvu nadležnom za poljoprivredu zapisnik veterinarskog inspektora, ministarstvo nadležno za poljoprivredu donosi rješenje o udovoljavanju propisanim uvjetima i ukida privremenu zabranu iz stavka 3. ovoga članka te unosi tu informaciju u Upisnik odobrenih objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje.

(6) Ako u roku od jedne godine nakon privremene zabrane iz stavka 3. ovoga članka subjekt u poslovanju s ljekovitom hranom za životinje ne ispuni zahtjeve iz stavka 1. ovoga članka i ne dostavi kao dokaz ministarstvu nadležnom za poljoprivredu zapisnik veterinarskog inspektora, ministarstvo nadležno za poljoprivredu rješenjem ukida odobrenje te briše objekt i/ili subjekt iz odgovarajućeg upisnika objekata i subjekata u poslovanju s hranom za životinje, u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/4.

(7) Protiv rješenja iz stavaka 2., 3., 5. i 6. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(8) Subjekti u poslovanju s ljekovitom hranom za životinje moraju osigurati:

- da se neiskorišteni međuproizvodi i ljekovita hrana za životinje neživotinjskog podrijetla te međuproizvodi i ljekovita hrana za životinje neživotinjskog podrijetla kojima je istekao rok trajanja sakupljaju i zbrinjavaju u skladu s propisom kojim se uređuje područje zbrinjavanja medicinskog otpada

- da se neiskorišteni međuproizvodi i ljekovita hrana za životinje životinjskog podrijetla te međuproizvodi i ljekovita hrana za životinje životinjskog podrijetla kojima je istekao rok trajanja sakupljaju i zbrinjavaju kao nusproizvodi životinjskog podrijetla u skladu s propisom kojim se uređuje područje nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi

- da u slučaju kad posjeduju odobrenje za pokretnu mješaonicu izdano od druge države članice, o namjeri stavljanja na tržište lje-

kovite hrane za životinje na području Republike Hrvatske obavijeste ministarstvo nadležno za poljoprivredu

- da se međuproizvodi i ljekovita hrana za životinje proizvode isključivo od veterinarsko-medicinskih proizvoda koji su odobreni u skladu s propisom kojim se uređuje područje veterinarsko-medicinskih proizvoda.

(9) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, donosi pravilnik kojim se uređuje sakupljanje i zbrinjavanje neiskorištenih međuproizvoda i ljekovite hrane za životinje neživotinjskog i životinjskog podrijetla te način dostave podataka za pokretne mješaonice odobrene od druge države članice.

ZNANSTVENA MIŠLJENJA

Znanstveno mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane

Članak 19.

(1) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu može u skladu s člankom 29. Uredbe (EZ) br. 178/2002 zatražiti znanstveno mišljenje od Europske agencije za sigurnost hrane na zahtjev nadležnih tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona te po službenoj dužnosti.

(2) U skladu s člankom 9. Uredbe Komisije (EZ) br. 1304/2003, ministarstvo nadležno za poljoprivredu informira Europsku agenciju za sigurnost hrane o tijelu iz stavka 1. ovoga članka.

Znanstveno mišljenje Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu

Članak 20.

(1) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu u okviru svoje djelatnosti daje znanstveno mišljenje i pruža znanstvenu i tehničku potporu:

- na zahtjev nadležnih tijela iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona
- na vlastitu inicijativu, o pitanjima unutar svoje djelatnosti u okviru ovoga Zakona

- na zahtjev trećih zainteresiranih strana za njihove potrebe.

(2) Općim aktima Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu uređuje se sadržaj, obrazloženje, objava i uvjeti izrade znanstvenog mišljenja te pružanje znanstvene i tehničke potpore iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Financijska sredstva potrebna za izradu znanstvenog mišljenja i pružanje znanstvene i tehničke potpore osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

(4) Za izradu znanstvenog mišljenja te pružanje znanstvene i tehničke potpore iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka treće zainteresirane strane plaćaju naknade koje su prihod državnog proračuna Republike Hrvatske.

(5) Ministar nadležan za poljoprivredu pravilnikom uređuje postupak i rokove izdavanja znanstvenog mišljenja, pružanje znanstvene i tehničke potpore iz stavka 1. ovoga članka te visinu naknade iz stavka 4. ovoga članka.

MREŽA ORGANIZACIJA

Mreža organizacija koje djeluju u okviru djelokruga Europske agencije za sigurnost hrane

Članak 21.

(1) U skladu s člankom 36. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i Uredbe Komisije (EZ) br. 2230/2004, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu dostavlja ministarstvu nadležnom za poljoprivredu na suglasnost prijedlog popisa organizacija iz nacionalne mreže institucija iz članka 22. ovoga Zakona, a koje će djelovati u okviru djelokruga Europske agencije za sigurnost hrane.

(2) Prije dostave popisa na suglasnost iz stavka 1. ovoga članka Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu provjerava udovoljavaju li organizacije kriterijima iz članka 1. stavka 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 2230/2004.

(3) Nakon dobivanja suglasnosti iz stavka 1. ovoga članka Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu donosi popis organizacija koje će djelovati u okviru djelokruga Europske agencije za sigurnost hrane.

(4) Popis organizacija iz stavka 3. ovoga članka sa svim potrebnim podacima, a prema članku 1. stavku 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 2230/2004, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu dostavlja Europskoj agenciji za sigurnost hrane, a ministarstvo nadležno za poljoprivredu dostavlja Europskoj komisiji.

Nacionalna mreža institucija

Članak 22.

(1) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu uspostavlja i koordinira nacionalnu mrežu institucija te provjerava udovoljavaju li institucije uvjetima propisanim za nacionalnu mrežu institucija propisom iz stavka 5. ovoga članka.

(2) Institucije iz stavka 1. ovoga članka dužne su uspostaviti znanstvenu i stručnu suradnju koordinacijom aktivnosti, razmjenu informacija, razvojem i provedbom zajedničkih projekata i drugim aktivnostima.

(3) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu dostavlja ministarstvu nadležnom za poljoprivredu na suglasnost prijedlog institucija za uvrštavanje na popis istih, uključujući nazive i opise institucija, dokaze da predložene institucije udovoljavaju uvjetima propisanim propisom iz stavka 5. ovoga članka te opise njihova specifičnog područja rada.

(4) Nakon dobivanja suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu usvaja popis institucija koje čine nacionalnu mrežu institucija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, navodeći njihovo specifično područje rada.

(5) Ministar nadležan za poljoprivredu pravilnikom uređuje pravila uspostave nacionalne mreže institucija te kriterije za uvrštavanje na popis institucija.

MREŽA ZA UZBUNJIVANJE I SURADNJU

Jedinstvena kontaktna točka

Članak 23.

(1) Jedinstvena kontaktna točka iz članka 13. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/1715 je Državni inspektorat.

(2) Jedinstvenu kontaktnu točku iz stavka 1. ovoga članka čine nacionalne kontaktne točke iz članaka 24. do 26. ovoga Zakona.

(3) Državni inspektorat dostavlja Europskoj komisiji podatke o jedinstvenoj kontaktnoj točki i o nacionalnim kontaktnim točkama iz stavka 2. ovoga članka.

RASFF sustav

Članak 24.

(1) U skladu s člankom 50. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002, Državni inspektorat je kontaktna točka prema Europskoj komisiji za sustav brzog uzbuđivanja za hranu i hranu za životinje Europske unije (u daljnjem tekstu: EU RASFF).

(2) U skladu s člankom 13. stavkom 3. i člancima 14. i 15. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/1715, ovim se Zakonom us-

postavlja HR RASFF sustav kao mreža za informiranje o rizicima za zdravlje ljudi i životinja koji potječu od hrane ili hrane za životinje.

(3) Državni inspektorat je nacionalna kontaktna točka za HR RASFF sustav i odgovoran je za uspostavu i upravljanje HR RASFF sustavom.

(4) HR RASFF sustav čine Državni inspektorat, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu i ministarstvo nadležno za poljoprivredu.

(5) Glavni državni inspektor, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, pravilnikom uređuje organizaciju, komunikaciju i upravljanje HR RASFF sustavom te komunikaciju s EU RASFF sustavom iz stavaka 1. i 3. ovoga članka.

AAC sustav

Članak 25.

(1) Nacionalna kontaktna točka za administrativnu pomoć i suradnju je Državni inspektorat.

(2) Nacionalna kontaktna točka iz stavka 1. ovoga članka odgovorna je za uspostavu i upravljanje nacionalnim sustavom za administrativnu pomoć i suradnju (u daljnjem tekstu: AAC sustav) te komunikaciju s Europskom komisijom i tijelima za vezu u drugim državama članicama.

(3) Nacionalni AAC sustav čine ministarstvo nadležno za poljoprivredu i Državni inspektorat, u skladu s propisom kojim se uređuje područje službenih kontrola.

(4) Glavni državni inspektor, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, pravilnikom uređuje organizaciju, komunikaciju i upravljanje nacionalnim AAC sustavom iz stavka 2. ovoga članka.

Mreža za suzbijanje prijevara

Članak 26.

(1) U skladu s člankom 12. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/1715, Državni inspektorat je nacionalna kontaktna točka za suzbijanje prijevara.

(2) Nacionalni sustav za suzbijanje prijevara čine tijela za vezu određena propisom o službenim kontrolama, ministarstvo nadležno za unutarnje poslove i Carinska uprava Ministarstva financija.

(3) Tijela iz stavka 2. ovoga članka sudjeluju u provođenju zajedničkih aktivnosti radi suzbijanja prijevara.

(4) Zajedničke aktivnosti iz stavka 3. ovoga članka provode se koordinirano i nenajavljeno, a komunikacija i tijek postupanja ograničeni su samo na sudionike u provođenju.

(5) Ako ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, Carinska uprava Ministarstva financija i ministarstvo nadležno za poljoprivredu tijekom provedbe vlastitih aktivnosti i službenih nadzora utvrde moguće nepravilnosti koje se odnose na prijevare, o tome izvješćuju nacionalnu kontaktnu točku iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Glavni državni inspektor, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, pravilnikom uređuje organizaciju, komunikaciju i upravljanje nacionalnim sustavom iz stavka 2. ovoga članka.

HITNE MJERE

Privremene zaštitne mjere

Članak 27.

Privremene zaštitne mjere za hranu i hranu za životinje koje se utvrđuju u skladu s člankom 54. Uredbe (EZ) br. 178/2002 u djelokrugu su ministarstva nadležnog za poljoprivredu i ministarstva nadležnog za zdravstvo, prema podjeli nadležnosti iz članka 6. stavka 3. i 4. ovoga Zakona.

Hitne mjere

Članak 28.

(1) U skladu s člankom 54. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002, ministar nadležan za poljoprivredu i ministar nadležan za zdravstvo, prema podjeli nadležnosti iz članka 6. ovoga Zakona, dostavljaju obavijesti Europskoj komisiji o potrebi poduzimanja hitnih mjera.

(2) U skladu s člankom 54. stavcima 1. i 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002, ako nakon obavijesti iz stavka 1. ovoga članka Europska komisija ne postupi u skladu s člankom 53. Uredbe (EZ) br. 178/2002, ministar nadležan za poljoprivredu i ministar nadležan za zdravstvo, za područja nadležnosti iz članka 6. ovoga Zakona, ovlaštenu su donijeti naredbu o privremenim hitnim odnosno zaštitnim mjerama te o tome odmah obavještavaju druge države članice i Europsku komisiju.

Upravljanje krizom

Članak 29.

(1) Za provedbu općeg plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje iz članka 55. Uredbe (EZ) br. 178/2002, a u skladu s nacionalnim planom upravljanja krizom iz članka 115. Uredbe 2017/625, odgovoran je Državni inspektorat.

(2) U skladu s člankom 56. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i člankom 5. Provedbene odluke Komisije (EU) 2019/300, glavni državni inspektor imenuje jednog koordinatora i njegova zamjenika za kriznu jedinicu pri Europskoj komisiji.

HRANA PODVRGNUTA IONIZIRAJUĆEM ZRAČENJU

Hrana podvrgnuta ionizirajućem zračenju

Članak 30.

(1) Hrana podvrgnuta ionizirajućem zračenju koja se stavlja na tržište mora biti u skladu sa zahtjevima iz pravilnika o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka, kojim se uređuje način podvrđavanja hrane ionizirajućem zračenju, zahtjevi za hranu podvrgnutu ionizirajućem zračenju te utvrđuje popis hrane koju je dozvoljeno podvrđavati ionizirajućem zračenju, donosi ministar nadležan za zdravstvo, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu.

Objekti u kojima se hrana podvrđava ionizirajućem zračenju

Članak 31.

(1) Objekt u kojem se hrana podvrđava ionizirajućem zračenju mora imati ovlaštenje ministarstva nadležnog za zdravstvo.

(2) Ministarstvo nadležno za zdravstvo izdat će ovlaštenje iz stavka 1. ovoga članka ako pravna ili fizička osoba ispunjava sljedeće uvjete:

- ima odgovarajuće odobrenje ministarstva nadležnog za unutarnje poslove za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje područje radiološke i nuklearne sigurnosti

- zadovoljava zahtjeve preporučenog Međunarodnog kodeksa prakse za poslovanje objekata za ozračivanje hrane koji je izdala Zajednička komisija FAO/WHO Codex Alimentarius (referencija: FAO/WHO/CAC, svezak XV. izdanje 1.)

- odredi osobu odgovornu za poštivanje svih uvjeta potrebnih za primjenu postupka.

(3) Zahtjev za izdavanje ovlaštenja iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i adresa, OIB, odgovorna osoba u pravnoj osobi, osoba za kontakt)

- dokaze o ispunjavanju uvjeta iz stavka 2. podstavaka 2. i 3. ovoga članka.

(4) O zahtjevu iz stavka 3. ovoga članka rješenjem odlučuje ministarstvo nadležno za zdravstvo.

(5) Pravna ili fizička osoba koja je ishodila ovlaštenje za objekt u kojem se hrana podvrđava ionizirajućem zračenju iz stavka 1. ovoga članka mora za svaki izvor ionizirajućeg zračenja koji se koristi voditi evidenciju korištenja sukladno odredbama pravilnika iz članka 30. stavka 2. ovoga Zakona.

(6) Ministarstvo nadležno za zdravstvo ukinut će rješenje o ovlaštenju iz stavka 4. ovoga članka ako pravna ili fizička osoba ovlaštena za podvrđavanje hrane ionizirajućem zračenju:

- više ne ispunjava uvjete iz stavka 2. ovoga članka

- ne vodi evidenciju korištenja sukladno odredbama pravilnika iz članka 30. stavka 2. ovoga Zakona.

(7) Podnositelj zahtjeva iz stavka 3. ovoga članka obavezan je, u slučaju nastalih promjena koje mogu utjecati na izdano rješenje, obavijestiti ministarstvo nadležno za zdravstvo u roku od 30 dana od nastanka promjene i o tome dostaviti dokaze pismenim putem.

(8) Protiv rješenja iz stavaka 4. i 6. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Pomoćne tvari u procesu proizvodnje

Članak 32.

(1) Pomoćne tvari u procesu proizvodnje koje se koriste ili su namijenjene korištenju u proizvodnji hrane ili sastojaka hrane moraju biti u skladu sa zahtjevima iz pravilnika iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Ministar nadležan za zdravstvo, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, pravilnikom će propisati uvjete za korištenje pomoćne tvari u procesu proizvodnje.

IV. OBVEZE SUBJEKATA U POSLOVANJU S HRANOM I HRANOM ZA ŽIVOTINJE

Obveze subjekata

Članak 33.

(1) Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje dužni su uskladiti svoje poslovanje s ovim Zakonom, uredbama i odlukama iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona, propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, propisima Europske unije, nacionalnim zakonima i podzakonskim aktima kojima su uređena pojedina područja politike sigurnosti hrane iz članka 6. ovoga Zakona u odnosu na poslovanje s hranom i hranom za životinje koje obavljaju.

(2) Subjekti u poslovanju s hranom obvezni su stavljati na tržište hranu koja je u smislu članka 14. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članka 12. ovoga Zakona sigurna za potrošača.

(3) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje obvezni su stavljati na tržište hranu za životinje i njome hraniti životinje za proizvodnju hrane koja je u smislu članka 15. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članka 13. ovoga Zakona sigurna za svoju predviđenu uporabu.

(4) Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje obvezni su tijelu nadležnom za provedbu službenih kontrola iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona odnosno osobama ovlaštenim za provedbu službenih kontrola staviti na raspolaganje potrebne količine hrane i hrane za životinje kako bi se provelo uzorkovanje u svrhu provedbe službenih kontrola te omogućiti provođenje nesmetanog nadzora i

uvid u svu dokumentaciju, uključujući dokumentaciju u elektroničkom obliku, vezanu za provedbu ovoga Zakona, uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona te propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

(5) Subjekti koji obavljaju djelatnosti proizvodnje i prerade hrane, ugostiteljstva, pružanja usluga prehrane u objektima zdravstva, odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi, a koji koriste hranu životinjskog podrijetla, za istu moraju čuvati u objektu popratnu dokumentaciju iz koje se može dokazati da hrana potječe iz odobrenih i/ili registriranih objekta pod nadležnosti veterinarske inspekcije s podacima o sljedivosti hrane životinjskog podrijetla u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 931/2011.

(6) Subjekti u poslovanju s hranom koji u okviru registrirane djelatnosti obavljaju uslugu pečenja mesa i mesnih proizvoda krajnjem potrošaču moraju osigurati da je hrana životinjskog podrijetla za koju pružaju navedenu uslugu popraćena dokazima o podrijetlu kao što su račun o kupnji robe, otpremnica iz klaonice i sl., a koja mora biti dostupna u objektu dok se usluga pruža.

(7) Subjekti iz stavka 5. ovog članka moraju uspostaviti unutar-nju sljedivost na razini svojeg objekta na način da se sva zaprimljena hrana životinjskog podrijetla, a koja se ne skladišti u originalnoj ambalaži, prilikom skladištenja u objektu označi internim oznakama koje ju mogu povezati s popratnom dokumentacijom navedenom u stavku 5. ovoga članka.

(8) Ministar nadležan za poljoprivredu, uz prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, pravilnikom uređuje sadržaj, oblik i način navođenja oznaka ili znakova koji omogućuju identifikaciju serije ili lota kojemu hrana pripada.

V. UPRAVNI NADZOR I SLUŽBENE KONTROLE

Provedba upravnog nadzora

Članak 34.

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona, uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona te propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provode ministarstvo nadležno za poljoprivredu, ministarstvo nadležno za zdravstvo i Državni inspektorat, svaki u granicama svoga djelokruga.

Provedba službenih kontrola

Članak 35.

(1) Tijelo nadležno za organizaciju i provedbu službenih kontrola u provedbi ovoga Zakona, uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona te propisa donesenih na temelju ovoga Zakona je Državni inspektorat.

(2) Službene kontrole nad provedbom ovoga Zakona, uredbi i odluka iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona te propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provode veterinarski inspektori, sanitarni inspektori i poljoprivredni inspektori Državnog inspektorata (u daljnjem tekstu: osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola), prema podjeli nadležnosti iz propisa kojim se uređuju službene kontrole u području hrane i hrane za životinje, a u skladu s procedurama za provođenje službenih kontrola hrane i hrane za životinje.

(3) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola iz stavka 2. ovoga članka obvezne su u slučaju nesukladnosti postupiti sukladno mjerama iz članka 36. ovoga Zakona, mjerama propisanim Uredbom 2017/625, propisom o službenim kontrolama i propisima o hrani i hrani za životinje.

(4) Osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola iz stavka 2. ovoga članka prilikom izricanja mjera, po potrebi, uzimaju u obzir procjenu rizika koju je izdala Europska agencija za sigurnost hrane i/ili Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu.

(5) Uzorkovanje, postupanje s uzorcima te naplata troškova u svrhu provedbe uredbi iz članka 2. ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavlja se u skladu s ovim Zakonom i propisom kojim se uređuju službene kontrole.

Ovlasti osoba ovlaštenih za provedbu službenih kontrola

Članak 36.

(1) Osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola iz članka 35. stavka 2. ovoga Zakona u obavljanju službenih kontrola ima pravo i dužnost:

- narediti mjere propisane člankom 138. stavkom 2. Uredbe 2017/625, mjere propisane propisom o službenim kontrolama i posebnim propisima o hrani i hrani za životinje
- poduzeti privremene mjere na temelju načela predostrožnosti iz članka 7. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članka 10. ovoga Zakona
- narediti uspostavu sljedivosti u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane sukladno članku 18. Uredbe (EZ) br. 178/2002
- narediti uspostavu sljedivosti sukladno odredbama Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 208/2013
- narediti uspostavu sljedivosti sukladno odredbama Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 931/2011
- narediti povlačenje i/ili opoziv s tržišta zdravstveno neispravne hrane ili hrane neprikladne za prehranu ljudi
- narediti učinkovito i točno obavještanje potrošača o razlozima povlačenja odnosno opoziva
- narediti povlačenje hrane za životinje s tržišta ako subjekt u poslovanju s hranom za životinje ne postupi sukladno članku 20. Uredbe (EZ) br. 178/2002
- narediti učinkovito i točno obavještanje odnosno opoziv od svih korisnika hrane za životinje ako subjekt u poslovanju s hranom za životinje ne postupi sukladno članku 20. Uredbe (EZ) br. 178/2002
- poduzeti propisane hitne mjere donesene za određenu hranu sukladno članku 53. Uredbe (EZ) br. 178/2002
- poduzeti hitne odnosno zaštitne mjere sukladno članku 54. Uredbe (EZ) br. 178/2002
- narediti provedbu daljnjih uzorkovanja hrane odnosno hrane za životinje od strane subjekta u poslovanju s hranom odnosno hranom za životinje s povećanom učestalošću
- narediti uklanjanje nesukladnosti utvrđenih službenom kontrolom i odrediti rok za uklanjanje nesukladnosti
- privremeno zabraniti proizvodnju i stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje za koju postoji sumnja u njezinu sigurnost do dobivanja rezultata analize i/ili procjene rizika sukladno članku 9. ovoga Zakona
- zabraniti proizvodnju i stavljanje na tržište hrane koja je štetna za zdravlje ljudi ili neprikladna za prehranu ljudi
- privremeno zabraniti korištenje i/ili stavljanje na tržište hrane životinjskog podrijetla za koju u objektu iz članka 33. stavka 5. ovoga Zakona nije osigurana dokumentacija koja dokazuje da hrana potječe iz odobrenih i/ili registriranih objekta pod nadležnosti ve-

terinarske inspekcije s podacima o sljedivosti hrane, sve dok se ta dokumentacija ne osigura

– zabraniti korištenje i/ili stavljanje na tržište hrane životinjskog podrijetla i narediti njezino uništenje odnosno neškodljivo zbrinjavanje jer nije označena internim oznakama unutarnje sljedivosti iz članka 33. stavka 7. ovoga Zakona i/ili nije moguće dokazati da potječe iz odobrenih i/ili registriranih objekata pod nadležnosti veterinarske inspekcije

– narediti uništenje odnosno neškodljivo zbrinjavanje zdravstveno neispravne hrane i hrane za životinje

– narediti uništenje odnosno neškodljivo zbrinjavanje hrane neprikladne za prehranu ljudi ili njezinu preradu u druge svrhe

– narediti podvrgavanje zdravstveno neispravne ili neprikladne hrane i hrane za životinje dozvoljenim tehnološkim postupcima kojima se postiže sukladnost

– narediti mjere zabrane, povlačenja i/ili opoziva te uništenja hrane i hrane za životinje prema obavijestima iz sustava brzog zbrinjavanja bez provođenja ponovnih ispitnih postupaka

– narediti i ostale odgovarajuće mjere koje tijelo smatra primjerenima kako bi se spriječilo daljnje pojavljivanje nesukladnosti

– zabraniti stavljanje na tržište hrane za životinje koja ne udovoljava propisanim parametrima kvalitete

– poduzimati i druge radnje za koje je ovlaštena posebnim propisima i prema ukazanim potrebama.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se pisanim rješenjem donesenim u upravnom postupku.

(3) Žalba izjavljena protiv rješenja osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola ne odgađa izvršenje rješenja.

(4) Žalbe protiv rješenja osoba ovlaštenih za provedbu službenih kontrola rješava nadležna unutarnja ustrojstvena jedinica za drugostupanjski upravni postupak u središnjem uredu Državnog inspektorata.

(5) Osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola u obavljanju službene kontrole ima pravo i dužnost donijeti usmeno rješenje za izvršenje određenih mjera osiguranja:

– kada rizik za zdravlje ljudi i zdravlje životinja zahtijeva da se određena mjera poduzme odmah, bez odgađanja

– kada postoji opasnost od prikrivanja, zamjene ili uništenja hrane ili hrane za životinje ili dokaza ako se mjera ne poduzme odmah.

(6) Osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola u obavljanju službene kontrole ima pravo i dužnost narediti izvršenje usmenog rješenja odmah.

(7) Usmeno rješenje iz stavka 6. ovoga članka unosi se u zapisnik o izvršenom pregledu.

(8) Sukladno članku 138. stavku 4. Uredbe 2017/625 subjekt u poslovanju s hranom i hranom za životinje snosi sve troškove koji nastaju tijekom provedbe mjera iz ovoga članka.

(9) Osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola iz članka 35. stavka 2. ovoga Zakona neće pokrenuti prekršajni postupak ako je po zaprimljenoj RASFF obavijesti na tržište stavljen nesukladan proizvod koji je predmet zabrane, ali je postupak uzorkovanja i/ili dokazivanja nesukladnosti proveden u drugoj državi članici.

(10) Odredbe stavka 9. ovoga članka ne primjenjuju se na nesukladne proizvode proizvedene u Republici Hrvatskoj.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršajne odredbe u slučaju nepoštivanja/kršenja odredbi u području hrane i hrane za životinje

Članak 37.

(1) Novčanom kaznom od 6630,00 do 13.270,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. uvozi hranu za stavljanje na tržište protivno članku 11. Uredbe (EZ) br. 178/2002

2. uvozi hranu za životinje za stavljanje na tržište protivno članku 11. Uredbe (EZ) br. 178/2002

3. izvozi ili ponovno izvozi hranu za stavljanje na tržište trećih zemalja protivno članku 12. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002

4. izvozi ili ponovno izvozi hranu za životinje za stavljanje na tržište trećih zemalja protivno članku 12. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002

5. stavlja na tržište hranu koja je zdravstveno neispravna odnosno štetna za zdravlje ljudi, što je protivno članku 14. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članku 12. stavku 2. podstavcima 1. do 18. ovoga Zakona

6. stavlja na tržište hranu koja je neprikladna za prehranu ljudi, iz kategorije hrane za specifične skupine i nove hrane, a što je protivno članku 14. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članku 12. stavku 3. podstavcima 11. do 13. ovoga Zakona

7. stavlja na tržište ili koristi za hranidbu životinja hranu za životinje koja nije sigurna, što je protivno članku 15. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002, članku 7. Uredbe (EZ) br. 999/2001 te članku 13. stavku 3. podstavcima 1. do 17. ovoga Zakona

8. u traženom roku ne dostavi informacije ili dostavi netočne informacije subjektima u poslovanju s hranom kojima se sjeme ili klice isporučuju sukladno članku 3. stavcima 1., 2. i 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 208/2013

9. u traženom roku ne dostavi informacije ili dostavi netočne informacije ili ne omogući uvid u informacije koje je zatražila osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola odnosno tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola sukladno članku 3. stavku 4. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 208/2013

10. u traženom roku ne pokrene postupak povlačenja hrane s tržišta ili ne obavijesti potrošače o razlozima povlačenja hrane s tržišta ili ne opozove od potrošača proizvode koji su im već isporučeni za koje smatra ili ima razloga vjerovati ili ima saznanja da su nesigurni odnosno da ne udovoljavaju zahtjevima sigurnosti hrane, što je protivno članku 19. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002

11. ne obavijesti tijela nadležna za provedbu službenih kontrola o postupcima povlačenja hrane s tržišta ili opoziva proizvoda od potrošača ili nadležnom tijelu iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona ne dostavlja informacije o sljedivosti ili ne surađuje u poduzimanju aktivnosti, što je protivno članku 19. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002

12. ne obavijesti bez odgode tijela nadležna za provedbu službenih kontrola ako smatra ili ima razloga vjerovati da hrana može biti štetna za zdravlje ljudi ili ako ne obavještava nadležna tijela o aktivnostima koje poduzima za sprječavanje rizika, što je protivno članku 19. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002

13. ne surađuje s tijelima nadležnim za provedbu službenih kontrola u poduzimanju aktivnosti za izbjegavanje ili smanjenje rizika, što je protivno članku 19. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 178/2002

14. ne pokrene postupak povlačenja hrane za životinje s tržišta ili ne obavijesti korisnike hrane za životinje o razlozima povlačenja hrane za životinje s tržišta ili ne opozove od korisnika proizvode koji su im već isporučeni za koje smatra ili ima razloga vjerovati ili ima saznanja da su nesigurni odnosno da ne udovoljavaju zahtjevima sigurnosti hrane za životinje, što je protivno članku 20. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002

15. ne obavijesti Državni inspektorat o postupcima povlačenja hrane za životinje s tržišta ili opoziva proizvoda od korisnika ili Državnom inspektoratu ne dostavlja informacije o sljedivosti ili ne surađuje u poduzimanju aktivnosti, što je protivno članku 20. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002

16. ne obavijesti bez odgode Državni inspektorat ako smatra ili ima razloga vjerovati da hrana za životinje ne udovoljava zahtjevima sigurnosti hrane za životinje ili ako ne obavještava Državni inspektorat o aktivnostima koje poduzima za sprječavanje rizika, što je protivno članku 20. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002

17. ne surađuje s Državnim inspektoratom u poduzimanju aktivnosti za izbjegavanje rizika, što je protivno članku 20. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 178/2002

18. ne provede sve propisane mjere i radnje kojima se osigurava provedba hitnih mjera donesenih u skladu s člankom 53. Uredbe (EZ) br. 178/2002

19. ne provede sve propisane mjere i radnje kojima se osigurava provedba hitnih odnosno zaštitnih mjera donesenih u skladu s člankom 54. stavcima 1. i 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i člankom 28. stavkom 2. ovoga Zakona

20. stavlja na tržište hranu podvrgnutu ionizirajućem zračenju koje je protivno članku 30. stavku 1. ovoga Zakona

21. ne prijavi nadležnom tijelu sve objekte u poslovanju s hranom za životinje pod njegovim nadzorom, a koji podliježu odobravanju u skladu s člankom 10. i člankom 11. točkom (b) Uredbe (EZ) br. 183/2005

22. posluje u objektu koji nije odobren sukladno članku 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 141/2007

23. posluje s hranom za životinje u objektima koji nisu registrirani i/ili odobreni od strane nadležnog tijela i upisani u odgovarajuće upisnike sukladno članku 15. stavku 1. ovoga Zakona

24. uvozi hranu za životinje iz trećih zemalja protivno odredbama članka 23. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 183/2005

25. izvozi hranu za životinje u treće zemlje protivno odredbama članka 25. Uredbe (EZ) br. 183/2005

26. posluje u objektu koji nije odobren sukladno članku 6. Uredbe Komisije (EU) 2015/786

27. proizvodi, stavlja na tržište, prerađuje, miješa i/ili koristi u hranidbi životinja dodatke hrani za životinje i/ili premikse koji sadrže dodatke hrani za životinje protivno članku 3. stavku 1. točkama (a), (b) i (c) Uredbe (EZ) br. 1831/2003

28. koristi u znanstvenoistraživačkim projektima dodatke hrani za životinje ili premikse koji sadrže dodatke hrani za životinje protivno članku 3. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1831/2003

29. postupa protivno članku 3. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1831/2003 i stavlja na tržište dodatke hrani za životinje koji sadrže genetski modificirane organizme ili su proizvedeni od njih

30. koristi znanstvene i druge podatke iz dokumentacije priložene prilikom podnošenja zahtjeva za odobravanje dodataka hrani za životinje protivno članku 20. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 1831/2003

31. proizvodi, stavlja na tržište, prerađuje, miješa i/ili koristi u hranidbi životinja premikse i dopunske krmne smjese protivno Prilogu IV. Uredbe (EZ) br. 1831/2003

32. postupa protivno članku 4. Uredbe (EZ) br. 767/2009 i stavlja na tržište hranu za životinje koja nije sigurna ili takvom hranom hrani životinje koje služe za proizvodnju hrane

33. primijeti ili na bilo koji drugi način bude upoznat sa zdravstvenom neispravnosću hrane za životinje kojom rukuje, a ne postupi sukladno članku 12. stavcima 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 767/2009.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 660,00 do 1320,00 eura.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost novčanom kaznom od 2650,00 do 3980,00 eura.

Članak 38.

(1) Novčanom kaznom od 3980,00 do 9290,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. stavlja na tržište hranu koja je neprikladna za prehranu ljudi, osim hrane za specifične skupine i nove hrane, a što je protivno članku 14. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članku 12. stavku 3. podstavcima 1. do 10. ovoga Zakona

2. ne osigura sljedivost hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane ili svake druge tvari koja je namijenjena ugradnji ili se može očekivati da će se ugraditi u hranu ili hranu za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije prema članku 18. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002

3. nije uspostavila sustave i postupke sljedivosti hrane ili hrane za životinje na način da je u mogućnosti identificirati svaku pravnu ili fizičku osobu koja ga opskrbljuje ili ga je opskrbljivala hranom, hranom za životinje, životinjama za proizvodnju hrane ili svakom drugom tvari koja je namijenjena ugradnji ili se može očekivati da će se ugraditi u hranu ili hranu za životinje, što je protivno članku 18. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002

4. nije uspostavila sustave i postupke sljedivosti hrane ili hrane za životinje na način da je u mogućnosti identificirati druge subjekte kojima je isporučena hrana ili hrana za životinje, što je protivno članku 18. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002

5. ne dostavi informacije ili dostavi netočne informacije ili ne omogući uvid u informacije vezano za sustave i postupke sljedivosti koje je zatražila osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola odnosno tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola sukladno članku 18. stavcima 2. i 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002

6. ne označi ili na drugi način ne identificira hranu ili hranu za životinje kako bi se omogućila sljedivost sukladno članku 18. stavku 4. Provedbene uredbe Komisije (EZ) br. 178/2002

7. ne osigura sljedivost ili ne osigura informacije ili ne vodi evidencije o serijama sjemena namijenjenog za proizvodnju klica ili serijama klica u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 208/2013

8. ne osigura sljedivost ili ne osigura informacije o hrani životinjskog podrijetla prema članku 3. stavku 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 931/2011

9. ne dostavi informacije ili dostavi netočne informacije subjektima u poslovanju s hranom kojima se hrana isporučuje sukladno članku 3. stavcima 1., 2. i 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 931/2011

10. ne dostavi informacije ili dostavi netočne informacije ili ne omogući uvid u informacije koje je zatražila osoba ovlaštena za provedbu službenih kontrola odnosno tijelo nadležno za provedbu službenih kontrola sukladno članku 3. stavku 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 931/2011

11. hranu podvrgava ionizirajućem zračenju u neodobrenom objektu protivno članku 31. stavku 1. ovoga Zakona

12. koristi pomoćnu tvar u procesu proizvodnje protivno članku 32. stavku 1. ovoga Zakona

13. stavlja na tržište pomoćnu tvar u procesu proizvodnje namijenjenu korištenju u proizvodnji hrane ili sastojaka hrane protivno članku 32. stavku 1. ovoga Zakona

14. označava, reklamira i prezentira hranu za životinje protivno članku 16. Uredbe (EZ) br. 178/2002 i članku 14. stavku 1. ovoga Zakona

15. ne prijavi nadležnom tijelu sve objekte u poslovanju s hranom za životinje pod njegovim nadzorom, a koji podliježu registraciji i ne dostavlja ažurne podatke, u skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 183/2005

16. obavlja registriranu ili odobrenu djelatnost protivno članku 11. Uredbe (EZ) br. 183/2005

17. ne osigura primjenu općih higijenskih zahtjeva iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 183/2005 koji se odnose na sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje te na hranidbu životinja

18. ne postupa u skladu s člankom 5. stavcima 1., 2. i 5. Uredbe (EZ) br. 183/2005 o primjeni odredbi iz Priloga I., Priloga II. i Priloga III. Uredbe (EZ) br. 183/2005

19. ne postupa u skladu s člankom 5. stavkom 6. Uredbe (EZ) br. 183/2005 o nabavi i upotrebi hrane za životinje

20. ne uspostavi pisani postupak ili postupke koji se temelje na načelima sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka sukladno članku 6. stavcima 1. i 3. Uredbe (EZ) br. 183/2005

21. ne postupi sukladno članku 12. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1831/2003 i ne dostavi Europskoj komisiji svaki novi dostupni podatak koji bi mogao utjecati na procjenu sigurnosti prilikom korištenja dodataka hrani za životinje

22. stavlja na tržište dodatke hrani za životinje i/ili premikse koji sadrže dodatke hrani za životinje koji su označeni protivno članku 16. i članku 29. Uredbe (EZ) br. 767/2009

23. uzorkuje hranu za životinje za potrebe službenih kontrola protivno članku 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 152/2009

24. priprema uzorke i izražava rezultate provedenih analiza protivno članku 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 152/2009

25. analizira hranu za životinje protivno članku 3. Uredbe Komisije (EZ) br. 152/2009

26. za analizu nedopuštenih dodataka hrani za životinje koristi potvrđne metode protivno članku 5. Uredbe Komisije (EZ) br. 152/2009

27. postupi protivno članku 5. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 767/2009 i ne osigura sve potrebne radnje radi povlačenja s tržišta zdravstveno neispravne hrane za životinje te ne omogući nadležnom tijelu uvid u sastav ili navedena svojstva hrane za životinje koju je ta osoba stavila na tržište

28. stavlja na tržište ili u proizvodnji hrane za životinje koristi tvari protivno članku 6. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 767/2009

29. proizvodi i/ili stavlja na tržište hranu za životinje protivno članku 8. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 767/2009

30. stavlja na tržište hranu za životinje za posebne hranidbene namjene protivno članku 9. Uredbe (EZ) br. 767/2009

31. označava i/ili stavlja na tržište hranu za životinje označenu protivno članku 11. Uredbe (EZ) br. 767/2009

32. osobama ovlaštenim za provedbu službenih kontrola ne stavi na raspolaganje potrebne količine hrane i hrane za životinje kako bi se provelo uzorkovanje, a u svrhu provedbe službenih kontrola, te ne omogući provođenje nesmetanog nadzora i uvid u svu dokumentaciju, uključujući dokumentaciju u elektroničkom obliku (članak 33. stavak 4. ovoga Zakona)

33. ako ne uspostavi unutarnju sljedivost na razini svojeg objekta na način propisan člankom 33. stavkom 7. ovoga Zakona

34. ako obavlja uslugu pečenja mesa i mesnih proizvoda krajnjem potrošaču, a za to nema dokaze o podrijetlu robe uz poštipanje uvjeta kako je propisano člankom 33. stavkom 6. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 390,00 do 2650,00 eura.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost novčanom kaznom od 1320,00 do 2650,00 eura.

Članak 39.

(1) Novčanom kaznom od 660,00 do 1990,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. u maloprodajnom objektu stavi na tržište hranu namijenjenu pripremi za usluživanje ili je ponudi krajnjim potrošačima nakon datuma »potrijebiti do« (članak 12. stavak 2. podstavak 3. ovoga Zakona)

2. u maloprodajnom objektu stavi na tržište hranu neprikladnu za prehranu ljudi zbog izmijenjenih senzorskih obilježja (članak 12. stavak 3. podstavak 1. ovoga Zakona)

3. u maloprodajnom objektu stavi na tržište hranu koja je neprikladna za prehranu ljudi jer se na temelju označavanja i/ili popratne dokumentacije ne može utvrditi da potječe iz odobrenih i/ili registriranih veterinarskih objekata (članak 12. stavak 3. podstavak 5. ovoga Zakona)

4. u maloprodajnom objektu stavi na tržište hranu koja je neprikladna za prehranu ljudi jer se na temelju označavanja i/ili popratne dokumentacije ne može utvrditi podrijetlo i/ili sljedivost (članak 12. stavak 3. podstavak 6. ovoga Zakona)

5. u maloprodajnom objektu stavlja na tržište hranu koja je neprikladna za prehranu ljudi zbog čuvanja izvan propisanih uvjeta (članak 12. stavak 3. podstavak 8. ovoga Zakona)

6. ne dostavi, na zahtjev nadležnog tijela, podatke o tvrdnjama u skladu s člankom 13. stavkom 1. (b) Uredbe (EZ) br. 767/2009

7. označava i/ili stavlja na tržište hranu za životinje označenu protivno člancima 13. do 21. Uredbe (EZ) br. 767/2009

8. stavlja na tržište hranu za životinje protivno članku 23. Uredbe (EZ) br. 767/2009

9. prilikom označavanja krmiva koristi podatke iz Uredbe Komisije (EU) br. 68/2013 protivno članku 24. stavku 5. Uredbe (EZ) br. 767/2009

10. postupi protivno članku 24. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 767/2009 i ne obavijesti predstavnike europskih sektora za krmivo o pojedinačnom krmivu koje prvi put stavlja na tržište, a koje nije navedeno u Uredbi Komisije (EU) br. 68/2013

11. za označavanje koristi vodiče i označi hranu za životinje protivno članku 25. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 767/2009

12. ne osigura nadležnom tijelu uvid u primjenu načela sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka sukladno članku 7. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 183/2005

13. ne dostavi, na zahtjev nadležnog tijela, jamstva u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 183/2005

14. ne dostavi obavijest o promjeni u roku od 30 dana od nastale promjene sukladno članku 15. stavku 6. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 130,00 do 260,00 eura.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost novčanom kaznom od 390,00 do 660,00 eura.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba može se kazniti na mjestu počinjenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 330,00 eura.

(5) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi može se kazniti na mjestu počinjenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 60,00 eura.

(6) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost može se kazniti na mjestu počinjenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 190,00 eura.

Prekršajne odredbe u slučaju nepoštivanja/kršenja odredbi u području ljekovite hrane za životinje

Članak 40.

(1) Novčanom kaznom od 6630,00 do 13.270,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. ne osigura posebne zahtjeve vezano za objekte i opremu u skladu s odjeljkom 1. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

2. ne osigura posebne zahtjeve vezano za osoblje u skladu s odjeljkom 2. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

3. ne ispuni posebne zahtjeve proizvodnje u skladu s odjeljkom 3. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

4. ne osigura posebne zahtjeve kontrole kvalitete u skladu s odjeljkom 4. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

5. ne osigura posebne zahtjeve skladištenja i prijevoza u skladu s odjeljkom 5. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

6. ne osigura posebne zahtjeve za vođenje evidencije u skladu s odjeljkom 6. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

7. ne uspostavi posebne zahtjeve vezano za sustave za pritužbe i opoziv proizvoda u skladu s odjeljkom 7. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

8. ne osigura posebne zahtjeve vezano uz dodatne zahtjeve za pokretne mješaonice u skladu s odjeljkom 8. Priloga I. Uredbe (EU) 2019/4

9. isporučuje ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode osobama koje nemaju dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa na malo, ne isporučuje ih u skladu s važećim propisima, suprotno članku 4. stavku 3. Uredbe (EU) 2019/4

10. ne osigura da se ljekovita hrana za životinje i međuproizvodi proizvode u skladu s relevantnim uvjetima navedenima u članku 5. stavcima 1., 2. i 3. Uredbe (EU) 2019/4

11. prilikom proizvodnje ne osigura homogenu raspršenost veterinarsko-medicinskog proizvoda u ljekovitoj hrani za životinje ili u međuproizvodu u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/4

12. prilikom proizvodnje, skladištenja, prijevoza ili stavljanja na tržište ljekovite hrane za životinje ili međuproizvoda ne provede mjere za sprječavanje križne kontaminacije i ne poštuje najveće granice križne kontaminacije u skladu s člankom 7. stavcima 1., 3., 4. i 5. Uredbe (EU) 2019/4

13. proizvodi ili stavlja u promet ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode za držatelje životinja prije izdavanja veterinarskog recepta u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2019/4

14. nepravilno označi ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode u skladu s člankom 9. stavcima 1., 2. i 3. Uredbe (EU) 2019/4

15. ne stavlja na tržište ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode u zapečaćenim spremnicima ili zapakiranu u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/4

16. oglašava ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode u suprotnosti s člankom 11. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2019/4

17. distribuira u promotivne svrhe ljekovitu hranu za životinje suprotno članku 11. stavcima 3., 4. i 5. Uredbe (EU) 2019/4

18. u trgovini i uvozu unutar Unije ne osigura da su veterinarsko-medicinski proizvodi koji se koriste za proizvodnju ljekovite hrane za životinje ili međuproizvoda, odobreni za uporabu u državi članici uporabe, u skladu s Uredbom (EU) 2019/6 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o veterinarsko-medicinskim proizvodima i stavljanju izvan snage Direktive 2001/82/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 4, 7. 1. 2019.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/6) odnosno člankom 12. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2019/4

19. proizvodi, skladišti, prevozi ili stavlja na tržište ljekovitu hranu za životinje i međuproizvode bez odobrenja objekata u skladu s člankom 13. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/4

20. pokretna mješaonica ne obavijesti nadležno tijelo države članice u kojoj namjerava proizvoditi i stavljeti na tržište ljekovitu hranu za životinje, a koja nije država članica u kojoj je odobrena, u skladu s člankom 13. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/4

21. opskrbljuje ljekovitom hranom za životinje držatelje životinja bez veterinarskog recepta za ljekovitu hranu za životinje, suprotno članku 16. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/4

22. izdaje veterinarski recept za ljekovitu hranu za životinje suprotno članku 16. stavcima 2., 6., 7., 8., 9. i 10. Uredbe (EU) 2019/4

23. ne koristi ljekovitu hranu za životinje samo za životinje za koje je izdan veterinarski recept za ljekovitu hranu za životinje, sukladno članku 17. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/4

24. ne koristi ljekovitu hranu za životinje u skladu s veterinarskim receptom za ljekovitu hranu za životinje, ne poduzima mjere za sprječavanje križne kontaminacije i ne osigura ljekovitu hranu za životinje samo za one životinje koje su navedene na veterinarskom receptu za ljekovitu hranu za životinje, koristi ljekovitu hranu za životinje kojoj je istekao rok valjanosti, suprotno članku 17. stavku 2. Uredbe (EU) 2019/4

25. ne koristi ljekovitu hranu za životinje koja sadrži antimikrobne veterinarsko-medicinske proizvode u skladu s člankom 107. Uredbe (EU) 2019/6 i člankom 17. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/4

26. koristi ljekovitu hranu za životinje koja sadrži imunološke veterinarsko-medicinske proizvode suprotno članku 110. Uredbe (EU) 2019/6 i ne koristi je na temelju recepta izdanog u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/4, suprotno članku 17. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/4

27. ne koristi ljekovitu hranu za životinje koja sadrži antiparazitike, na temelju recepta izdanog u skladu s člankom 16. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/4, sukladno članku 17. stavku 5. Uredbe (EU) 2019/4

28. prilikom primjene ljekovite hrane za životinje ne osigura poštivanje karencije navedene u veterinarskom receptu za ljekovitu hranu za životinje u skladu s člankom 17. stavkom 6. Uredbe (EU) 2019/4

29. ne vodi evidenciju u skladu s člankom 108. Uredbe (EU) 2019/6 i ne čuva evidenciju najmanje pet godina od datuma primjene ljekovite hrane za životinje u skladu s člankom 17. stavkom 7. Uredbe (EU) 2019/4

30. ne osigura prikupljanje ili uklanjanje neiskorištenih proizvoda ili proizvoda kojima je istekao rok valjanosti sukladno članku 18. stavku 8. podstavcima 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2650,00 do 3980,00 eura.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost novčanom kaznom od 1320,00 do 2650,00 eura.

(4) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi može se kazniti na mjestu počinjenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 130,00 eura.

(5) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost može se kazniti na mjestu počinjenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 130,00 eura.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Započeti postupci

Članak 41.

(1) Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o hrani (»Narodne novine«, br. 81/13., 14/14., 30/15. i 115/18.).

(2) Postupci registracije i odobravanja subjekata u poslovanju s hranom za životinje i postupci službenih kontrola u području hrane i hrane za životinje koji su započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13., 148/13., 115/18., 52/21., 83/22. i 152/22.).

(3) Rok za dostavu popunjene Izjave iz Priloga ovoga Zakona je 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Donošenje provedbenih propisa

Članak 42.

(1) Ministar nadležan za poljoprivredu donijet će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 15. stavka 8., članka 16. stavka 6., članka 17. stavka 18., članka 20. stavka 5., članka 22. stavka 5. i članka 33. stavka 8. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poljoprivredu donijet će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 14. stavka 4. i članka 18. stavka 9. ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za zdravstvo donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 30. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Ministar nadležan za zdravstvo donijet će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 32. stavka 2. ovoga Zakona.

(5) Glavni državni inspektor donijet će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 24. stavka 5., članka 25. stavka 4. i članka 26. stavka 6. ovoga Zakona.

Propisi koji ostaju na snazi

Članak 43.

Do stupanja na snagu propisa iz članka 42. ovoga Zakona ostaju na snazi:

– Pravilnik o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju (»Narodne novine«, br. 38/08.)

– Pravilnik o registraciji i odobravanju objekata u kojima posluju subjekti u poslovanju s hranom za životinje (»Narodne novine«, br. 72/08.)

– Pravilnik o izdavanju znanstvenog mišljenja i pružanju znanstvene i tehničke pomoći (»Narodne novine«, br. 130/09.)

– Pravilnik o pravilima uspostave nacionalne mreže institucija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje (»Narodne novine«, br. 43/10.)

– Pravilnik o ljekovitoj hrani za životinje (»Narodne novine«, br. 120/11.)

– Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada (»Narodne novine«, br. 26/13.)

– Pravilnik o kategorijama krmiva koje se koriste za označavanje hrane za kućne ljubimce (»Narodne novine«, br. 36/13.)

– Pravilnik o sustavu brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (»Narodne novine«, br. 155/13.)

– Pravilnik o registraciji poljoprivrednika koji posluju s hranom za životinje (»Narodne novine«, br. 24/16. i 16/17.)

– Pravilnik o sigurnosti hrane za životinje (»Narodne novine«, br. 102/16. i 60/20.)

– Pravilnik o pomoćnim tvarima u procesu proizvodnje (»Narodne novine«, br. 98/18.)

– Popis institucija uključenih u nacionalnu mrežu institucija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje (»Narodne novine«, br. 138/12.).

Prestanak važenja propisa

Članak 44.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

– Zakon o hrani (»Narodne novine«, br. 81/13., 14/14., 30/15. i 115/18.)

– u članku 2. stavku 1. točke 4., 7., 14., 18., 22., 24. i 29. te naslovi iznad članaka i članci 94., 95., 96., 97., 171., 172. i 173. Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13., 148/13., 115/18. 52/21., 83/22. i 152/22.)

– Članak 10. Pravilnika o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju (»Narodne novine«, br. 38/08.)

– Pravilnik o dozvoljenom udjelu eruka kiseline u uljima i mastima (»Narodne novine«, br. 70/08. i 86/08. – ispravak)

– Pravilnik o kontroli kakvoće soje, suncokreta i uljane repice u otkupu (»Narodne novine«, br. 88/10., 93/10. i 78/11.)

– Naredba o privremenim mjerama u odnosu na sadržaj aflatoksina M1 u mliječnim proizvodima (»Narodne novine«, br. 39/13.)

Stupanje na snagu

Članak 45.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/22-01/157

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

PRILOG

IZJAVA SUBJEKTA U POSLOVANJU S LJEKOVITOM HRANOM ZA ŽIVOTINJE

1. PODACI O SUBJEKTU I OBJEKTU

(sve podatke upisati velikim tiskanim slovima)

NAZIV SUBJEKTA U POSLOVANJU S HRANOM ZA ŽIVOTINJE

(naziv tvrtke, obrta ili poljoprivrednog gospodarstva (PG)):

OIB _____

MIBPG za PG: _____

Županija _____

Adresa: _____

Mjesto i poštanski broj: _____

Telefon/e-pošta: _____

NAZIV OBJEKTA: _____

Odobreni broj: _____

Adresa: _____

Županija: _____

Mjesto i poštanski broj: _____

2. DJELATNOSTI koje se obavljaju u objektu u smislu članka 13. Uredbe (EU) 2019/4

(označiti znakom X djelatnost koja se obavlja u objektu kojem je izdano rješenje za ljekovitu hranu za životinje)

VRSTA DJELATNOSTI	
SKLADIŠTENJE LJEKOVITE HRANE ZA ŽIVOTINJE	
PRIVEZ LJEKOVITE HRANE ZA ŽIVOTINJE	
STAVLJANJE NA TRŽIŠTE LJEKOVITE HRANE ZA ŽIVOTINJE	
PROIZVODNJA LJEKOVITE HRANE ZA ŽIVOTINJE RADI STAVLJANJA NA TRŽIŠTE	
PROIZVODNJA LJEKOVITE HRANE ZA ŽIVOTINJE ZA POTREBE VLASTITOG PG-a	

3. IZJAVA subjekta u poslovanju s ljekovitom hranom za životinje:
Izjavljujem da objekt naveden u točki 1. ove Izjave udovoljava uvjetima propisanim poglavljem II. Uredbe 2019/4 EU.

ODGOVORNA OSOBA subjekta u poslovanju s hranom za životinje ili nositelj PG-a

Ime i prezime, prebivalište i adresa stanovanja odgovorne osobe:

OIB, broj osobne iskaznice: _____

Mjesto i datum: _____

Vlastoručni potpis odgovorne osobe: _____

303

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBITELJSKOM POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU

Prolašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. veljače 2023.

Klasa: 011-02/23-02/07

Urbroj: 71-10-01/1-23-2

Zagreb, 10. veljače 2023.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBITELJSKOM POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU

Članak 1.

U Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, br. 29/18. i 32/19.) naslov iznad članka 1. mijenja se i glasi: »Sadržaj Zakona«.

Članak 2.

Naslov iznad članka 4. mijenja se i glasi: »Cilj Zakona«.

Članak 4. mijenja se i glasi:

»Cilj ovoga Zakona je pridonijeti ostvarivanju načela opće sigurnosti hrane i očuvanja prirodnih poljoprivrednih resursa unaprjeđenjem i povećavanjem konkurentnosti OPG-a te jačanjem društvene, gospodarske i ekološke uloge OPG-a.«.

Članak 3.

U članku 5. stavku 1. točki c) iza riječi: »(SL L 347, 20. 12. 2013.)« dodaju se riječi: »kako je posljednji puta izmijenjena Uredbom (EU) 2021/2117 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode, (EU) br. 251/2014 o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i (EU) br. 228/2013 o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije (SL L 435, 6. 12. 2021.)«.

Točka f) mijenja se i glasi:

»f) stoka podrazumijeva životinje iz porodice kopitara i porodi ce papkara, kuniće, ostale sisavce koje je dozvoljeno držati i uzgajati sukladno propisima iz područja veterinarstva te zaštite prirode, perad, ukrasne, strane i divlje ptice koje je dozvoljeno držati i uzgajati sukladno propisima iz područja zaštite prirode te pčele.«.

Točka j) mijenja se i glasi:

»j) ekonomska veličina poljoprivrednoga gospodarstva iskazuje se kao standardni ekonomski rezultat utvrđen prema metodologiji Europske unije za utvrđivanje tipologije poljoprivrednika u skladu

s odredbama Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/220 od 3. veljače 2015. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji (SL L 46, 19. 2. 2015.), kako je posljednji puta izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/1652 od 4. studenoga 2020. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/220 o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji (SL L 372, 9. 11. 2020.).«.

Članak 4.

Naslov iznad članka 7. mijenja se i glasi: »Upisnik OPG-ova«.

Članak 7. mijenja se i glasi:

»(1) Agencija za plaćanja vodi Upisnik OPG-ova kao javnu službenu evidenciju u elektroničkom obliku koja sadržava vjerodostojne i ažurirane podatke o subjektima upisa, fizičkim osobama u organizacijskom obliku OPG-a za koje je upis u Upisnik OPG-ova propisan ovim Zakonom.

(2) Agencija za plaćanja u okviru prenesenih javnih ovlasti rješava u upravnom postupku o upisu OPG-a u Upisnik OPG-ova, izdaje Izvod o podacima koji se vode u Upisniku OPG-ova na temelju podnesenog zahtjeva te obavlja i druge upravne i administrativne poslove radi upisa i evidentiranja podataka o OPG-u u Upisnik OPG-ova.

(3) Agencija za plaćanja u upravnom postupku rješava o upisu u Upisnik OPG-ova, odjavi iz Upisnika OPG-ova, upisu, promjeni ili brisanju dopunske djelatnosti OPG-a, upisu ili promjeni statusa OPG-a, upisu ili promjeni nositelja OPG-a, upisu, odjavi ili promjeni članova OPG-a, upisu ili promjeni naziva OPG-a, upisu ili promjeni sjedišta OPG-a te upisu ili promjeni izdvojenog pogona / proizvodne jedinice OPG-a.

(4) Agencija za plaćanja rješava u provedbi postupaka iz stavka 2. ovoga članka na temelju podnesenog zahtjeva za upis u Upisnik OPG-ova (u daljnjem tekstu: zahtjev za upis) koji se podnosi na obrascu s propisanim priložima i dokazima na temelju kojih se provodi upis podataka u Upisnik OPG-ova i po službenoj dužnosti u provedbi postupka iz članka 40.a ovoga Zakona.

(5) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, upravni postupak ne provodi se u dijelu evidentiranja podataka koji se odnosi na žiroračun, kontakte i proizvodne resurse OPG-a.

(6) Protiv rješenja Agencije za plaćanja može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje Ministarstvo.

(7) Podaci iz Upisnika OPG-ova su javni, osim OIB-a nositelja i članova OPG-a.

(8) Podaci iz Upisnika OPG-ova obrađuju se i javno objavljuju u svrhu kontrole mjera poljoprivredne politike, praćenja stanja poljoprivrede i planiranja poljoprivredne politike, izrade, praćenja i provedbe lokalnih i regionalnih akata strateškog planiranja, planiranja i provedbe projekata od javnog interesa, kao i u turističko-promotivne svrhe.

(9) Podaci iz Upisnika OPG-ova objedinjavaju se u središnjoj bazi podataka Upisnika poljoprivrednika koja se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike te su njezin sastavni dio i mogu se koristiti kao dio provedbe integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS).

(10) Na podatke o subjektima upisa, fizičkim osobama u organizacijskom obliku OPG-a, koji se upisuju u Upisnik OPG-ova, primjenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

(11) Oblik, sadržaj i način vođenja Upisnika OPG-ova te obrazac zahtjeva za upis i potrebne dokaze koji se prilažu uz zahtjev za upis iz stavka 4. ovoga članka ministar nadležan za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: ministar) propisuje pravilnikom.«.

Članak 5.

Naslov iznad članka 8. mijenja se i glasi: »Usluge informacijskog društva«.

Članak 8. mijenja se i glasi:

»(1) U slučaju obavljanja prodaje svojih proizvoda na daljinu putem interneta iz članka 27. stavka 2. podstavka 3. ovoga Zakona, OPG je dužan registrirati djelatnost obavljanja usluga informacijskog društva u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronička trgovina.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, OPG Agenciji za plaćanja podnosi zahtjev za upis dopunske djelatnosti u Upisnik OPG-ova pod nazivom – usluge informacijskog društva, koja o navedenom odlučuje rješenjem.

(3) Uz zahtjev za upis dopunske djelatnosti iz stavka 2. ovoga članka u Upisnik OPG-ova prilaže se dokaz o ispunjavanju potrebnih uvjeta u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronička trgovina.«.

Članak 6.

U članku 9. stavku 2. iza riječi: »na teritoriju Republike Hrvatske« dodaju se riječi: »i koja ima zakonito odobren boravak u Republici Hrvatskoj u skladu s propisima kojima se uređuje prebivalište i boravište«.

U stavku 3. iza riječi: »Upisnik OPG-ova« dodaju se riječi: »u svojstvu nositelja«.

Članak 7.

U članku 11. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Uvjet za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede i dopunskih djelatnosti u organizacijskom obliku OPG-a je raspolaganje proizvodnim resursima potrebnim za obavljanje bilinogojstva i/ili stočarstva i s njima povezanih uslužnih djelatnosti te obavljanja upisanih dopunskih djelatnosti i korištenje stručnih znanja i vještina ako su propisani za pojedinu djelatnost.«.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Proizvodnim resursima osobito se smatraju: zemljište, nasadi, stoka, zgrade za stoku, pomoćne zgrade, skladišta, objekti za proizvodnju u zaštićenom prostoru, objekti s opremom za čuvanje, skladištenje, preradu i pakiranje, objekti za boravak i usluge, izdvojeni pogoni, poljoprivredna mehanizacija, priključni, radni i drugi strojevi, uređaji, alati i oprema, transportna sredstva, rad, stručna znanja i vještine te stambene prostorije u kojima se obavlja pojedina gospodarska djelatnost.«.

Članak 8.

U članku 12. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) OPG kao organizacijski oblik obavlja gospodarsku djelatnost poljoprivrede korištenjem proizvodnih resursa koji su upisani u Upisnik OPG-ova.«.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) Prostor, oprema i sredstva potrebna OPG-u za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede i dopunskih djelatnosti moraju udovoljavati minimalnim tehničkim i ostalim uvjetima koji se odnose na obavljanje pojedine djelatnosti.«.

Članak 9.

Naslov iznad članka 13. mijenja se i glasi: »Dopunske djelatnosti OPG-a«.

Članak 13. mijenja se i glasi:

»(1) OPG može obavljati sljedeće dopunske djelatnosti:

- proizvodnju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na OPG-u
- proizvodnju neprehrambenih proizvoda i predmeta opće uporabe na OPG-u
- pružanje ugostiteljskih, turističkih i ostalih usluga na OPG-u
- pružanje ostalih sadržaja i aktivnosti na OPG-u.

(2) Detaljan pregled dopunskih djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka koje se mogu obavljati na OPG-u, s popisom zanimanja tradicijskih djelatnosti prihvatljivih kao dopunske djelatnosti te dokaze o ispunjavanju uvjeta za obavljanje dopunskih djelatnosti na OPG-u koji se podnose prilikom upisa u Upisnik OPG-ova ministar propisuje pravilnikom.«.

Članak 10.

Iza članka 14. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 14.a i 14.b koji glase:

»Nositelj dopunskih djelatnosti

Članak 14.a

(1) Kao nositelj dopunske djelatnosti u Upisniku OPG-ova može biti upisan nositelj ili član OPG-a.

(2) Ako je nositelj dopunske djelatnosti član OPG-a, nositelj OPG-a i član OPG-a obveznici su plaćanja obveznih doprinosa te poreza na dohodak ili poreza na dobit po osnovi obavljanja zajedničke djelatnosti, pri čemu se nositelj dopunske djelatnosti smatra supoduzetnikom u OPG-u, a nositelj OPG-a nositeljem zajedničke djelatnosti sukladno poreznim propisima.

(3) Za svaku dopunsku djelatnost OPG-a upisuje se nositelj dopunske djelatnosti koji ispunjava potrebne uvjete za obavljanje te djelatnosti u skladu s propisima kojima se uređuje obavljanje pojedine djelatnosti.

(4) Uz pojedinu dopunsku djelatnost OPG-a može se upisati zanimanje tradicijske djelatnosti kojom se nositelj i/ili pojedini član OPG-a bavi.

(5) Uvjet za upis zanimanja tradicijske djelatnosti iz stavka 4. ovoga članka u Upisnik OPG-ova je ispunjavanje potrebnih uvjeta nositelja i/ili članova OPG-a koji se bave tim zanimanjem sukladno propisima kojima se uređuje obavljanje obrta.

(6) Dokazi o ispunjavanju potrebnih uvjeta za upis pojedine dopunske djelatnosti i/ili zanimanja iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona u Upisnik OPG-ova koje ispunjava nositelj i/ili pojedini član OPG-a podnose se prilikom upisa u Upisnik OPG-ova ili prilikom naknadnog upisa u Upisnik OPG-ova jedne ili više dopunskih djelatnosti radi proširenja obuhvata dopunskih djelatnosti na OPG-u.

Uvjeti za obavljanje pojedinih dopunskih djelatnosti

Članak 14.b

(1) Za dopunsku djelatnost proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda preradom vlastitih poljoprivrednih proizvoda, uz mogućnost kupnje dijela istovrsnog primarnog poljoprivrednog proizvoda koji proizvodi OPG od drugih OPG-ova i/ili drugih poljoprivrednih obrta upisanih u Upisnik poljoprivrednika u skladu sa zakonom kojim se uređuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike,

radi prerade grožđa u vino, prerade voća u voćno vino, proizvodnje jakih alkoholnih pića, octa, ostalih alkoholnih pića te proizvodnje piva do 2000 hl, OPG mora biti upisan u registar trošarinskih obveznika i/ili u druge registre u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(2) Dopunsku djelatnost prerade vlastitih poljoprivrednih proizvoda, uz mogućnost kupnje dijela primarnog poljoprivrednog proizvoda od drugih OPG-ova i/ili drugih poljoprivrednih obrta upisanih u Upisnik poljoprivrednika u skladu sa zakonom kojim se uređuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike radi prerade u ulja, biljne ili životinjske masti, proizvodnje prehrambenih proizvoda te pakiranje i/ili zamrzavanje i/ili sušenje i/ili konzerviranje prehrambenih proizvoda, OPG mora obavljati u objektima registriranim i/ili odobrenim u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(3) Dopunsku djelatnost proizvodnje prehrambenih proizvoda od primarnog poljoprivrednog proizvoda iz vlastite proizvodnje, uz mogućnost kupnje dijela istovrsnog primarnog poljoprivrednog proizvoda koji proizvodi OPG od drugih OPG-ova i/ili drugih poljoprivrednih obrta upisanih u Upisnik poljoprivrednika u skladu sa zakonom kojim se uređuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike u dijelu prerade mlijeka, životinjske masti, prerade mesa te proizvodnje proizvoda od jaja, OPG mora obavljati u objektima odobrenim u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(4) Dopunska djelatnost proizvodnje kozmetičkih proizvoda mora se obavljati u objektima registriranim sukladno propisima kojima se uređuje takva proizvodnja te OPG mora upotrebljavati sirovinu čiji karakteristični sastojci potječu iz aktivnosti OPG-a uz mogućnost kupnje sirovine od drugih OPG-ova i/ili drugih poljoprivrednih obrta upisanih u Upisnik poljoprivrednika u skladu sa zakonom kojim se uređuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike uvažavajući različitosti hrvatskog podneblja.

(5) Dopunska djelatnost proizvodnje neprehrambenih proizvoda, predmeta opće uporabe i kozmetičkih proizvoda na OPG-u mora se obavljati u prostorima koji zadovoljavaju uvjete uređene propisima kojima se uređuje proizvodnja neprehrambenih proizvoda, predmeta opće uporabe i kozmetičkih proizvoda, kao i gotovih proizvoda, a u slučaju proizvodnje predmeta opće uporabe mora se provesti i postupak registracije pri nadležnom tijelu.

(6) U okviru dopunske djelatnosti sakupljanja samoniklog bilja, šumskih plodova i gljiva te prerade drva, OPG mora imati u posjedu poljoprivredno zemljište ili šumu ili šumsko zemljište te postupati u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(7) U okviru dopunske djelatnosti proizvodnje energije iz poljoprivredne i/ili šumske biomase stajskog gnoja, gnojovke, gnojnice i drugih izvora biomase udio sirovina koje potječu od aktivnosti OPG-a mora biti najmanje 20 % od količine ukupno potrebnih sirovina, a preostalu sirovinu OPG može nabaviti od drugih gospodarstava i/ili dobavljača u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(8) Dopunsku djelatnost proizvodnje energije iz nusproizvoda životinjskog podrijetla (stajskog gnoja, gnojovke, gnojnice), nusproizvoda kategorije 3. u skladu s propisom kojim se regulira postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, OPG mora obavljati u objektima odobrenim u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(9) Dopunsku djelatnost proizvodnje organskih gnojiva ili poboljšivača tla OPG mora obavljati u objektima odobrenim u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(10) Dopunsku djelatnost pružanja ugostiteljskih, turističkih i ostalih usluga OPG mora obavljati u objektima registriranim/evidentiranim u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(11) U okviru omogućavanja edukacijskih praktikuma na poljoprivrednom gospodarstvu OPG mora sklopiti sporazum o provedbi edukacijskog programa s ustanovom koja ima odobren program u skladu s propisima kojima se uređuje ova djelatnost.

(12) Za odobrenje dopunske djelatnosti akvakulture sukladno propisima kojima se uređuje djelatnost akvakulture OPG mora raspolagati potrebnim vodnim resursima, a obavljanje djelatnosti akvakulture na području OPG-a mora biti u skladu s propisima kojima se uređuje prostorno uređenje.

(13) Karakteristične sastojke iz stavka 4. ovoga članka ministar propisuje pravilnikom.«

Članak 11.

U članku 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Fizička osoba koja zbog samostalnog obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede ima ekonomsku veličinu gospodarstva veću od iznosa od 3000,00 eura ili koja je po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit u skladu s propisima iz područja oporezivanja, ako odabere organizacijski oblik OPG-a, mora se upisati u Upisnik OPG-ova u skladu s ovim Zakonom.«

Stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka koja je odabrala organizacijski oblik OPG-a za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede i upisanih dopunskih djelatnosti može odabrati zanimanje poljoprivrednik kao glavno ili dodatno zanimanje u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom.«

Članak 12.

U članku 16. stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Ako fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka tijekom kalendarske godine ostvari ekonomsku veličinu gospodarstva veću od iznosa od 3000,00 eura ili ako postane obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit, podnosi zahtjev za upis u Upisnik OPG-ova u skladu s ovim Zakonom najkasnije do 15. lipnja iduće kalendarske godine.«

Iza stavka 3. dodaju se stavci 4., 5. i 6. koji glase:

»(4) Ako fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dobrovoljno odabere organizacijski oblik OPG-a i pripadajući status jer se namjerava baviti gospodarskom djelatnosti poljoprivrede u ekonomskoj veličini poljoprivrednog gospodarstva većoj od iznosa od 3000,00 eura, podnosi zahtjev za upis u Upisnik OPG-ova u skladu s ovim Zakonom.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, Agencija za plaćanja prouveru ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva izvršava po službenoj dužnosti najkasnije do 1. rujna iduće kalendarske godine.

(6) Ako ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva u slučaju iz stavka 5. ovoga članka nije veća od 3000,00 eura, Agencija za plaćanja rješenjem briše OPG iz Upisnika OPG-ova s danom izvršnosti rješenja, osim ako fizička osoba nije ostvarila navedenu ekonomsku veličinu gospodarstva zbog opravdanih razloga.«

Članak 13.

U članku 17. stavku 2. točkama b), c) i d) riječ: »pruža« zamjenjuje se riječju: »obavlja«.

Članak 14.

U članku 18. stavku 4. iza riječi: »ako se radi o djelatnostima na otvorenom« stavlja se zarez i dodaju se riječi: »osim na zemljištu«.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Odredbe propisa kojim se uređuju trgovačka društva i koje se odnose na tvrtku odgovarajuće se primjenjuju na naziv OPG-a ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.«

Članak 15.

Iza članka 18. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 18.a i 18.b koji glase:

»Jezik i razlikovanje naziva OPG-a

Članak 18.a

(1) Naziv OPG-a mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a može sadržavati pojedine riječi na stranom ili mrtvom jeziku te arapske brojeve.

(2) Naziv OPG-a može se upisati u Upisnik OPG-ova i u prijevodu na jedan ili više jezika.

(3) Dijelovi naziva OPG-a ne mogu biti takvi da stvaraju zabunu glede obavljanja djelatnosti OPG-a, dojma o identitetu, da vrijeđaju prava intelektualnog vlasništva ili druga prava drugih osoba.

(4) Naziv OPG-a mora se jasno razlikovati od naziva drugog OPG-a upisanog u Upisnik OPG-ova.

(5) Odbit će se zahtjev za upis u Upisnik OPG-ova ako se naziv OPG-a jasno ne razlikuje od naziva drugog OPG-a upisanog u Upisnik OPG-ova.

(6) Ako se podnesu dva ili više zahtjeva za upis u Upisnik OPG-ova s istim nazivom, odobrit će se upis onog OPG-a čiji je zahtjev prvi zaprimljen.

(7) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, odobrit će se upis onog OPG-a čiji je zahtjev kasnije zaprimljen ako taj OPG dokaže da je taj naziv upotrebljavao u pravnom prometu prije OPG-a čiji je zahtjev prvi zaprimljen.

Imena država, međunarodnih organizacija i osobna imena u nazivu OPG-a

Članak 18.b

(1) Riječ »Hrvatska« i njezine izvedenice te druga državna znamenja, uključujući njihovo oponašanje, mogu se unijeti u naziv OPG-a uz naznaku ili kao dio naznake kojom se pobliže obilježava naziv OPG-a samo na temelju rješenja ministarstva nadležnog za poslove opće uprave ako se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Republike Hrvatske.

(2) Naziv OPG-a ne može sadržavati imena, grbove, zastave ni druge državne ambleme drugih država ili međunarodnih (međudržavnih) organizacija, niti službene znakove za kontrolu i garanciju kvalitete, a ne može ih se ni oponašati u heraldičkome smislu.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, dijelovi naziva OPG-a koji se tamo navode mogu se unijeti u naziv OPG-a uz dozvolu nadležnog tijela odgovarajuće države ili međunarodne (međudržavne) organizacije.

(4) U naziv OPG-a može se unijeti osobno ime ili dio imena neke fizičke osobe uz njezin pristanak, a ako je ta osoba umrla, uz pristanak njezinih nasljednika.

(5) U naziv OPG-a može se unijeti ime ili dio imena neke povijesne ili druge znamenite osobe ako ga se koristi na prikladan način i uz pristanak te osobe, a ako je ta osoba umrla, uz pristanak njezinih nasljednika ako ih ima.

(6) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor.«

Članak 16.

U članku 19. stavku 4. riječi: »članka 7. stavka 3.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 4.«, a riječi: »članka 7. stavka 4.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 3.«.

U stavku 5. riječi: »članka 7. stavka 3.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 4.«.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Dva ili više OPG-a mogu biti registrirana na istoj adresi sjedišta samo ako se radi o zasebnim obiteljskim kućanstvima pri čemu je obavljanje poljoprivredne djelatnosti i korištenje proizvodnih resursa OPG-ova međusobno odvojeno i nepovezano.«.

Članak 17.

U članku 20. stavcima 1., 2. i 3. iza riječi: »poljoprivrede« dodaju se riječi: »i dopunskih djelatnosti«.

U stavku 4. riječi: »iz stavka 1. ovoga članka« zamjenjuju se riječima: »iz članka 12. ovoga Zakona«.

Članak 18.

U članku 22. stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) OPG iz stavka 1. ovoga članka posluje pod zajedničkim nazivom, a fizičke osobe koje osnivaju zajednički OPG smatraju se članovima OPG-a u skladu s ovim Zakonom.«.

U stavku 7. riječi: »prestanak postojanja zajedničkog OPG-a prijavljuje se kao promjena sukladno članku 40. ovoga Zakona« zamjenjuju se riječima: »navedene promjene u zajedničkom OPG-u prijavljuju se u skladu s člankom 40. ovoga Zakona«.

Članak 19.

U članku 23. stavku 1. iza riječi: »povezane« stavlja se zarez i dodaju se riječi: »pomoćne i«.

Članak 20.

U članku 24. stavku 1. iza riječi: »osiguranika« dodaju se riječi: »u obveznom mirovinskom i zdravstvenom osiguranju«.

Članak 21.

U članku 25. stavku 1. iza riječi: »dopunskih djelatnosti OPG-a« stavlja se zarez i dodaju se riječi: »uključujući prodaju«.

Članak 22.

U članku 26. stavku 4. riječi: »članka 27. stavka 5.« zamjenjuju se riječima: »članka 27. stavka 4.«.

Članak 23.

U članku 27. stavku 1. iza riječi: »poljoprivredne« dodaju se riječi: »i prehrambene«, a iza riječi: »članovi OPG-a« stavlja se zarez i dodaju se riječi: »članovi obiteljskog kućanstva«.

U stavku 2. podstavku 3. riječi: »putem oglasa u medijima uz dostavu potrošaču« brišu se.

U stavcima 3. i 4. iza riječi: »poljoprivrednih« dodaju se riječi: »i prehrambenih«.

Članak 24.

U članku 28. stavku 1. iza riječi: »i/ili član obitelji« briše se točka i dodaju se riječi: »u slučaju zajedničkog OPG-a iz članka 22. ovoga Zakona.«.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Članovi OPG-a obvezno se upisuju u Upisnik OPG-ova.«.

U stavku 3. iza riječi: »samo jednog OPG-a« briše se zarez i stavlja točka, a riječi: »a u svojstvu člana OPG-a dobrovoljno se upisuju u Upisnik OPG-ova.« brišu se.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»(4) Član obiteljskog kućanstva fizičke osobe iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona može se upisati kao član OPG-a iz stavka 2. ovoga članka ako ima zakonito odobren boravak u Republici Hrvatskoj u skladu s propisima kojima se uređuje prebivalište i boravište.«.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Dosadašnji stavak 5., koji postaje stavak 6., mijenja se i glasi:

»(6) Član OPG-a iz stavka 2. ovoga članka, kada prestane biti član obiteljskog kućanstva i/ili član obitelji u slučaju zajedničkog OPG-a iz članka 22. ovoga Zakona, može ostati upisan u Upisnik OPG-ova ako u skladu s člankom 23. stavkom 2. ovoga Zakona nastavlja rad na OPG-u.«.

U dosadašnjem stavku 6., koji postaje stavak 7., riječ: »samo« briše se.

U dosadašnjem stavku 7., koji postaje stavak 8., iza riječi: »nisu članovi« dodaje se riječ: »istog«, a iza riječi: »jednog« dodaje se riječ: »zajedničkog«.

Članak 25.

U članku 31. stavku 1. riječi: »članka 7. stavka 2.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 3.«, a riječi: »članka 7. stavka 3.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 4.«.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Proizvodni resursi za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede upisuju se u Upisnik OPG-ova na temelju potpunog propisanog obrasca za upis koji potpisuje nositelj.«.

U stavku 6. iza riječi: »iz članka 21. ovoga Zakona« stavlja se zarez i dodaju se riječi: »ako je odredio privremenog nositelja OPG-a.«.

Članak 26.

U članku 32. stavku 1. riječi: »članka 7. stavka 3.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 4.«, a riječi: »članka 7. stavka 4.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 3.«.

U stavcima 2. i 5. riječi: »članka 7. stavka 4.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 3.«.

Članak 27.

U članku 33. stavcima 1. i 3. riječi: »članka 7. stavka 4.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 3.«.

Članak 28.

U članku 34. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Članovi OPG-a koji su članovi obiteljskog kućanstva mogu u bilo kojem trenutku suglasnom odlukom svih članova odrediti novog nositelja OPG-a te se u tom slučaju zadržava MIBPG OPG-a, a prijašnji nositelj OPG-a ostaje član OPG-a.«.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

»(2) Ako OPG uz nositelja ima jednog člana, do promjene nositelja na način iz stavka 1. ovoga članka može doći samo uz suglasnost dosadašnjeg nositelja OPG-a.«.

U dosadašnjem stavku 2., koji postaje stavak 3., iza riječi: »člana obitelji« dodaju se riječi: »iz zajedničkog OPG-a iz članka 22. ovoga Zakona«.

Članak 29.

U članku 36. stavku 1. iza riječi: »Agenciji za plaćanja« dodaje se riječ: »u«, a iza riječi: »najbližoj« dodaje se riječ: »podružnici«.

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci 3. do 5. postaju stavci 2. do 4.

U dosadašnjem stavku 6., koji postaje stavak 5., riječi: »članka 7. stavka 3.« zamjenjuju se riječima: »članka 7. stavka 4.«.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, u slučaju smrti nositelja OPG-a promjena nositelja OPG-a iz stavka 1. ovoga članka

prijavljuje se u roku od 30 dana od nastanka promjene podnošenjem zahtjeva za upis iz članka 7. stavka 4. ovoga Zakona s propisanim dokazima Agenciji za plaćanja koja o tome donosi rješenje, a po izvršnosti rješenja upisuje promjenu nositelja OPG-a u Upisnik OPG-ova.«.

Članak 30.

U članku 37. stavku 2. riječi: »članku 36. stavku 6.« zamjenjuju se riječima: »članku 36. stavku 5.«.

Članak 31.

U članku 38. stavicima 1. i 2. riječ: »broja« briše se.

Članak 32.

Članak 39. mijenja se i glasi:

»(1) O svakoj promjeni u raspolaganju proizvodnim resursima u roku od 15 dana od nastanka promjene podnosi se Agenciji za plaćanja obavijest s pripadajućim dokazima o nastaloj promjeni na temelju kojih se provode potrebna evidentiranja podataka o OPG-u u skladu s ovim Zakonom.

(2) O svakoj promjeni vezanoj za početak ili završetak rada izdvojenog pogona / proizvodne jedinice OPG-a podnosi se u roku od 15 dana od nastanka promjene na propisanom obrascu zahtjev za upis promjene Agenciji za plaćanja, koja o zahtjevu odlučuje rješenjem.

(3) Promjena vezana za početak ili završetak rada izdvojenog pogona / proizvodne jedinice OPG-a upisuje se u Upisnik OPG-ova po izvršnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.«.

Članak 33.

U članku 40. stavku 2. riječi: »u broju« brišu se.

Članak 34.

Iza članka 40. dodaju se naslov iznad članka i članak 40.a koji glase:

»Promjene po službenoj dužnosti

Članak 40.a

U slučaju neprijavlivanja promjena na OPG-u u roku od 15 dana od dana nastanka promjene Agencija za plaćanja će na temelju uvida u službene evidencije kojima raspolaže, po službenoj dužnosti provesti postupak i donijeti rješenje ako utvrdi da je došlo do promjene podataka u Upisniku OPG-ova.«.

Članak 35.

U članku 41. stavku 4. riječi: »20.000,00 kuna« zamjenjuju se riječima: »2654,46 eura«.

Stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Od ovrhe su izuzeta novčana sredstva koja su OPG-u koji posjeduje žive životinje nužna radi osiguravanja održivosti osnovnih aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu i koja su namijenjena za opskrbu hranom i druge skrbi za životinje u visini dostatnoj na mjesečnoj razini za podmirenje osnovnih potreba hrane i lijekova za životinje evidentirane u nadležnim registrima po grlu za goveda i kopitare, po grlu za svinje, po grlu za ovce i koze te po kljunu za perad.«.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Visinu izuzetih novčanih sredstava iz stavka 5. ovoga članka odlukom donosi ministar uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa i uprave za razdoblje važenja od godine dana.«.

Članak 36.

U članku 42. stavku 4. riječi: »ovoga Zakona« zamjenjuju se riječima: »ovoga članka«.

Članak 37.

Naslov iznad članka 43. mijenja se i glasi: »*Prestanak OPG-a*«.

Članak 43. mijenja se i glasi:

»(1) OPG prestaje odjavom ili po sili zakona.

(2) Prestanak OPG-a rješenjem utvrđuje Agencija za plaćanja i po izvršnosti rješenja briše OPG iz Upisnika OPG-ova.

(3) Prestanak OPG-a odjavom utvrđuje se danom navedenim u zahtjevu za odjavu.

(4) OPG se ne može odjaviti unatrag.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, ako je nositelj OPG-a ostvario pravo na invalidsku mirovinu, prestanak OPG-a odjavom utvrđuje se danom izvršnosti rješenja o ostvarivanju prava na invalidsku mirovinu.

(6) OPG prestaje po sili zakona:

1. smrću nositelja OPG-a, ako se ne nastave djelatnosti OPG-a na temelju članka 35. ovoga Zakona

2. istekom roka za prijavu promjene nositelja OPG-a, ako osobe iz članka 35. ovoga Zakona propuste rok za prijavu promjene nositelja OPG-a iz članka 36. stavka 5. ovoga Zakona

3. na dan izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo utvrdilo da je promjena nositelja OPG-a iz članka 36. stavka 5. ovoga Zakona prijavljena na temelju nevjerođostojnih isprava

4. pravomoćnošću rješenja nadležnog suda o zaključenju stečajnog postupka i

5. na dan izvršnosti rješenja, ako prestanu postojati uvjeti za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede u organizacijskom obliku OPG-a iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona.«.

Članak 38.

Naslov iznad članka 44. mijenja se i glasi: »*Promjena statusa OPG-a*«.

Članak 44. mijenja se i glasi:

»(1) Status OPG-a mijenja se po sili zakona:

1. na dan izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo utvrdilo da su istupanjem člana OPG-a prestali postojati uvjeti za obavljanje dopunske djelatnosti i

2. na dan izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo utvrdilo da je dopunska djelatnost prijavljena na temelju nevjerođostojnih isprava.

(2) Agencija za plaćanja rješenjem utvrđuje prestanak statusa OPG-a po sili zakona, a po izvršnosti rješenja briše dopunsku djelatnost i mijenja status OPG-a u Upisniku OPG-ova.«.

Članak 39.

Članak 45. mijenja se i glasi:

»(1) Agencija za plaćanja rješenja iz članka 7. stavka 3., članka 43. stavka 2. i članka 44. stavka 2. ovoga Zakona u vezi s upisom i promjenom podataka u Upisniku OPG-ova dostavlja Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

(2) Agencija za plaćanja podatke o upisima i promjenama upisanim u Upisniku OPG-ova elektroničkim putem razmjenjuje s Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje, Državnim zavodom za statistiku, Hrvatskom poljoprivrednom komorom, Ministarstvom financija, Poreznom upravom, ministarstvom nadležnim za turizam i nadležnim inspekcijama.«.

Članak 40.

Članak 47. mijenja se i glasi:

»Inspeksijski nadzor na temelju ovoga Zakona i propisa doneseni na temelju ovoga Zakona obavlja poljoprivredna inspekcija Državnog inspektorata i druge inspekcije Državnog inspektorata sukladno djelokrugu određenom propisom kojim se uređuje obavljanje inspeksijskih poslova.«.

Članak 41.

Naslov iznad članka 48. mijenja se i glasi: »*Upravne mjere*«.

Članak 48. mijenja se i glasi:

»(1) Nadležni inspektor rješenjem će narediti otklanjanje nepravilnosti odnosno nedostataka ako u provedbi inspeksijskog nadzora utvrdi da OPG:

– obavlja gospodarsku djelatnost poljoprivrede i dopunskih djelatnosti suprotno rješenju iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona

– obavlja gospodarsku djelatnost poljoprivrede proizvodnim resursima koji nisu upisani u Upisnik OPG-ova sukladno članku 12. stavku 1. ovoga Zakona

– obavlja pojedinu dopunsku djelatnost, a da za to ne ispunjava uvjete iz članka 14.b ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a naziv OPG-a nije vidljivo istaknut na adresi sjedišta OPG-a i na izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a u kojima se obavlja djelatnost izvan sjedišta OPG-a te na sredstvima i/ili mjestima na kojima se djelatnost obavlja ako se radi o djelatnostima na otvorenom, osim na zemljištu sukladno članku 18. stavku 4. ovoga Zakona

– ne ukloni naziv OPG-a nakon prestanka obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede u sjedištu odnosno izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a sukladno članku 18. stavku 5. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku ne prijavi promjenu sjedišta OPG-a na propisan način sukladno članku 19. stavku 5. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi početak obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede i dopunskih djelatnosti u izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a odnosno ne prijavi prestanak obavljanja te djelatnosti u izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a sukladno članku 20. stavku 3. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a ne vodi evidenciju o proizvodnji i prodaji vlastitih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda proizvedenih na OPG-u i ne vodi evidenciju o pruženim uslugama OPG-a sukladno pravilniku iz članka 27. stavka 5. ovoga Zakona te o tome u propisanim rokovima ne izvještava Agenciju za plaćanja na propisan način sukladno članku 27. stavku 4. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u roku propisanom u članku 36. stavku 5. ovoga Zakona te na propisan način ne prijavi promjenu nositelja OPG-a sukladno članku 36. stavku 1. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi svaku promjenu članova OPG-a sukladno članku 38. stavku 1. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi svaku promjenu proizvodnih resursa OPG-a sukladno članku 39. stavku 1. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi promjenu vezanu za početak ili završetak rada izdvojenog pogona / proizvodne jedinice OPG-a sukladno članku 39. stavku 2. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi promjenu članova zajedničkog OPG-a sukladno članku 40. stavku 1. ovoga Zakona

– obavlja djelatnost, a u propisanom roku i na propisan način ne prijavi promjenu kapaciteta zajedničkog OPG-a sukladno članku 40. stavku 3. ovoga Zakona.

(2) Nadležni inspektor rješenjem će privremeno zabraniti OPG-u, odnosno nositelju OPG-a obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede dok ne ukloni utvrđene nedostatke, odnosno nepravilnosti ako u provedbi inspeksijskog nadzora utvrdi da OPG obavlja dopunske djelatnosti koje nisu navedene u rješenju iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Nadležni inspektor rješenjem će privremeno zabraniti OPG-u, odnosno nositelju dopunske djelatnosti obavljanje dopunske djelatnosti proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ako ih proizvodi suprotno odredbama članka 14.b stavaka 1. do 4. ovoga Zakona.

(4) Mjera privremene zabrane obavljanja dopunske djelatnosti iz stavka 2. ovoga članka donosi se samo za onaj dio za koji je utvrđen nedostatak, odnosno nepravilnost.

(5) Nadležni inspektor rješenjem će zabraniti OPG-u odnosno nositelju OPG-a:

– pružanje usluga suprotno članku 26. stavku 1. ovoga Zakona

– prodaju proizvoda suprotno članku 27. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona.

(6) Protiv rješenja nadležnog inspektora iz ovoga članka može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, koja ne odgađa izvršenje rješenja, a o žalbi rješava nadležna unutarnja ustrojstvena jedinica za drugostupanjski upravni postupak u Središnjem uredu Državnog inspektorata.

(7) Ako OPG ne postupi po rješenju iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, nadležni inspektor će rješenjem zabraniti obavljanje djelatnosti koju OPG obavlja suprotno rješenju iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona.«.

Članak 42.

Članak 49. mijenja se i glasi:

»(1) Novčanom kaznom u iznosu od 190,00 do 660,00 eura kaznit će se za prekršaj nositelj OPG-a:

1. ako obavlja gospodarsku djelatnost poljoprivrede proizvodnim resursima koji nisu upisani u Upisnik OPG-ova u skladu s člankom 12. stavkom 1. ovoga Zakona

2. ako obavlja gospodarsku djelatnost poljoprivrede i dopunske djelatnosti za koje ne ispunjava propisane uvjete ili koje nisu upisane u Upisnik OPG-ova u skladu s člankom 14. stavkom 2. ovoga Zakona

3. ako obavlja dopunsku djelatnost suprotno odredbama članka 14.b stavaka 1. do 4. ovoga Zakona

4. ako u propisanom roku iz članka 19. stavka 5. ovoga Zakona ne prijavi promjenu sjedišta OPG-a na propisan način

5. ako pruža usluge u poljoprivredi ili usluge u okviru dopunske djelatnosti suprotno članku 26. stavku 1. ovoga Zakona

6. ako prodaje poljoprivredne i prehrambene proizvode proizvedene na OPG-u suprotno članku 27. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona

7. ako ne vodi evidenciju o proizvodnji i prodaji vlastitih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda proizvedenih na OPG-u i ne vodi evidenciju o pruženim uslugama OPG-a sukladno pravilniku iz članka 27. stavka 5. ovoga Zakona te o tome u propisanim rokovima ne izvještava Agenciju za plaćanja na propisan način u skladu s člankom 27. stavkom 4. ovoga Zakona

8. ako u propisanom roku iz članka 36. stavka 5. ovoga Zakona ne prijavi promjenu nositelja OPG-a na propisan način u skladu s člankom 36. stavkom 1. ovoga Zakona

9. ako u propisanom roku ne prijavi svaku promjenu članova OPG-a upisanih u Upisnik OPG-ova na propisan način u skladu s člankom 38. stavkom 1. ovoga Zakona

10. ako u propisanom roku ne prijavi istupanje fizičke osobe iz zajedničkog OPG-a ili pristupanje nove fizičke osobe u zajednički OPG na propisan način u skladu s člankom 40. stavkom 1. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 130,00 do 190,00 eura kaznit će se za prekršaj nositelj OPG-a:

1. ako naziv OPG-a vidljivo ne istakne na adresi sjedišta OPG-a i na izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a u kojima se obavlja djelatnost izvan sjedišta OPG-a te na sredstvima i/ili mjestima na kojima se djelatnost obavlja ako se radi o djelatnostima na otvorenom, osim na zemljištu u skladu s člankom 18. stavkom 4. ovoga Zakona

2. ako u slučaju prestanka obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede u sjedištu, odnosno izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a ne ukloni naziv OPG-a u skladu s člankom 18. stavkom 5. ovoga Zakona

3. ako se izdvojeni pogoni / proizvodne jedinice OPG-a ne vode u Upisniku OPG-ova i ako se u propisanom roku ne prijavi početak obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede i dopunskih djelatnosti u izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a, odnosno ne prijavi prestanak obavljanja djelatnosti u izdvojenom pogonu / proizvodnoj jedinici OPG-a na propisan način u skladu s člankom 20. stavkom 3. ovoga Zakona

4. ako u propisanom roku ne prijavi promjenu vezanu za početak ili završetak rada izdvojenog pogona / proizvodne jedinice OPG-a na propisan način u skladu s člankom 39. stavkom 2. ovoga Zakona

5. ako u propisanom roku ne prijavi promjenu kapaciteta zajedničkog OPG-a na propisan način u skladu s člankom 40. stavkom 3. ovoga Zakona.

(3) Nadležni inspektor neće podnositi optužni prijedlog ili donositi prekršajni nalog za prekršaje iz stavaka 1 i 2. ovoga članka ako nositelj OPG-a tijekom nadzora ili u rješenjem određenom roku otkloni utvrđene nesukladnosti za koje je utvrđeno da ih je počinio prvi put.«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 43.

(1) Ministar će uskladiti Pravilnik o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (»Narodne novine«, br. 62/19.) s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Odluku iz članka 41. stavka 6. koji je dodan člankom 35. ovoga Zakona donijet će ministar u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Ministar će Pravilnik iz članka 14.b stavka 13. koji je dodan člankom 10. ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 44.

Postupci započeti po odredbama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, br. 29/18. i 32/19.) dovršit će se po odredbama toga Zakona.

Članak 45.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/22-01/143

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

304

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU RADNIČKIH TRAŽBINA

Prolašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju radničkih tražbina, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. veljače 2023.

Klasa: 011-02/23-02/08

Urbroj: 71-10-01/1-23-2

Zagreb, 10. veljače 2023.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU RADNIČKIH TRAŽBINA

Članak 1.

U Zakonu o osiguranju radničkih tražbina (»Narodne novine«, br. 70/17.) u članku 3. stavku 1. točke 4., 5. i 6. mijenjaju se i glase:

»4) *radnik* je fizička osoba sukladno općem propisu o radu koja je u vrijeme otvaranja stečajnog postupka u radnom odnosu kod poslodavca, kao i osoba kojoj je radni odnos kod poslodavca prestao unutar 12 mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka odnosno kojoj poslodavac nije isplatio plaću odnosno naknadu plaće na temelju radnog odnosa zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće

5) *zaštićeno razdoblje* je razdoblje za koje se provodi zaštita i osiguranje prava u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem, a predstavlja razdoblje posljednjih pet mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem odnosno posljednjih pet mjeseci prije prestanka radnog odnosa ako je on prestao unutar 12 mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka

6) *minimalna plaća* je mjesečni iznos brutoplaće koji radniku pripada za rad u punom radnom vremenu sukladno uredbi Vlade Republike Hrvatske o visini minimalne plaće.«.

Članak 2.

U članku 17. stavku 1. iza točke 7. dodaje se nova točka 8. koja glasi:

»8) obavještava Europsku komisiju i druge države članice o relevantnim podacima u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem.«.

Dosadašnje točke 8., 9. i 10. postaju točke 9., 10. i 11.

Stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

»(2) Zahtjev iz članka 28. ovoga Zakona radnik može podnijeti Agenciji putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod) i HP - Hrvatske pošte d.d.

(3) Međusobna prava i obveze u svezi s obavljanjem poslova iz stavka 2. ovoga članka Agencija sa Zavodom i HP - Hrvatskom poštom d.d. uređuje Sporazumom o poslovnoj suradnji.«.

Članak 3.

U članku 28. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se izravno Agenciji, područnom uredu Zavoda prema mjestu sjedišta poslodavca odnosno njegove registrirane poslovne jedinice ili uredu HP - Hrvatske pošte d.d., u roku od 30 dana.«.

Članak 4.

U članku 31. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

»(2) Ako se otvoreni stečajni postupak ne provodi nad poslodavcem koji ima zaposlene radnike, stečajni upravitelj dužan je na temelju odluke suda otvoriti poseban namjenski račun stečajnog dužnika za prihvata uplate osiguranih tražbina radnika na temelju ovoga Zakona.«.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Dosadašnji stavci 3. i 4., koji postaju stavci 4. i 5., mijenjaju se i glase:

»(4) Najkasnije u roku od 15 dana po uplati iz stavka 3. ovoga članka stečajni upravitelj dužan je dostaviti Agenciji dokaze o izvršenoj uplati, i to izvadak o promjenama na transakcijskom računu iz kojega je vidljiv iznos i namjena uplaćenih sredstava te izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja na obrascu JOPPD koji je potvrdilo tijelo državne uprave nadležno za financije iz kojega je vidljiva poimenična isplata i namjena sredstava.

(5) Troškovi otvaranja i zatvaranja računa iz stavaka 1. i 2. ovoga članka smatraju se troškovima stečajnog postupka koji se namiruju iz stečajne mase, a ako stečajne mase nema, onda na teret Fonda za namirenje troškova stečajnog postupka.«.

Dosadašnji stavak 5. briše se.

Stavak 7. mijenja se i glasi:

»(7) U slučaju izravne isplate priznatih tražbina iz stavka 6. ovoga članka Agencija će uz obračun i uplatu pripadajućih poreza i prireza te doprinosa za obvezna osiguranja koji se obračunavaju iz osnovice i na osnovicu podnijeti izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja na obrascu JOPPD koji je potvrdilo tijelo državne uprave nadležno za financije iz kojega je vidljiva poimenična isplata i namjena sredstava.«.

Članak 5.

U članku 33. stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Zahtjev za prisilnu naplatu smatra se osnovom za plaćanje sukladno propisu kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima i dostavlja se uz obračun neisplaćene plaće odnosno naknade plaće Financijskoj agenciji, a koja će bez odgode izdati nalog za prijenos novčanih sredstava na račun ovrhovoditelja, uz primjenu odredbe posebnog propisa kojom se uređuje redosljed naplate tražbine iz obračuna poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće, naknade plaće ili otpremnine.«.

U stavku 8. iza riječi: »iz stavka 1. ovoga članka« stavlja searez i dodaju riječi: »s naznakom datuma utvrđenja nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje.«.

Članak 6.

U članku 36. stavku 9. riječi: »stavaka 4., 10. i 11.« zamjenjuju se riječima: »stavaka 4., 10., 11. i 12.«.

Iza stavka 10. dodaje se novi stavak 11. koji glasi:

»(11) Tijelo državne uprave nadležno za nadzor primjene propisa o radu rješenjem će ukinuti rješenje iz stavka 4. ovoga članka i obustaviti postupak naplate, a rješenje dostaviti poslodavcu i Financijskoj agenciji nakon što na temelju obavijesti tijela državne uprave nadležnog za financije utvrdi da je radnik s poimeničnog popisa iz stavka 6. ovoga članka osoba iz članka 15. ovoga Zakona te da su se u pogledu ostalih radnika s poimeničnog popisa, ako ih ima, stekli uvjeti za ukidanje rješenja i obustavu postupka naplate u skladu s odredbom stavka 10. ovoga članka.«.

Dosadašnji stavci 11. i 12. postaju stavci 12. i 13.

Članak 7.

U članku 37. stavku 1. riječi: »od 3000,00 do 10.000,00 kuna« zamjenjuju se riječima: »od 390,00 do 1320,00 eura«.

U stavku 2. riječi: »od 1000,00 do 3000,00 kuna« zamjenjuju se riječima: »od 130,00 do 390,00 eura«.

Članak 8.

Iza članka 37. dodaje se članak 37.a koji glasi:

»Članak 37.a

Novčanom kaznom od 390,00 do 1320,00 eura kaznit će se za prekršaj stečajni upravitelj:

1. ako ne otvori poseban namjenski račun stečajnog dužnika za prihvata uplate osiguranih tražbina u stečajnim postupcima nad poslodavcima koji imaju zaposlene radnike (članak 31. stavak 1.) i

2. ako na temelju odluke suda ne otvori poseban namjenski račun stečajnog dužnika za prihvata uplate osiguranih tražbina u otvorenim stečajnim postupcima koji se ne provode nad poslodavcima koji imaju zaposlene radnike (članak 31. stavak 2.)«.

Članak 9.

U članku 38. stavku 1. riječi: »od 3000,00 do 10.000,00 kuna« zamjenjuju se riječima: »od 390,00 do 1320,00 eura«.

U stavku 2. riječi: »od 1000,00 do 3000,00 kuna« zamjenjuju se riječima: »od 130,00 do 390,00 eura«.

Članak 10.

Članak 39. mijenja se i glasi:

»Agencija je za prekršaje iz članaka 37., 37.a i 38. ovoga Zakona ovlaštenu tužitelj prema općem propisu kojim se uređuje prekršajni postupak.«.

Članak 11.

U cijelom tekstu Zakona o osiguranju radničkih tražbina (»Narodne novine«, br. 70/17.) riječi: »središnje tijelo državne uprave« u određenom broju i padežu zamjenjuju se riječima: »tijelo državne uprave« u odgovarajućem broju i padežu.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o osiguranju radničkih tražbina (»Narodne novine«, br. 70/17.).

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/22-01/71

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Gordan Jandroković, v. r.

305

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA
I DOPUNAMA ZAKONA O TRGOVAČKIM
DRUŠTVIMA

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. veljače 2023.

Klasa: 011-02/23-02/09

Urbroj: 71-10-01/1-23-2

Zagreb, 10. veljače 2023.

Predsjednik

Republike Hrvatske

Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Članak 1.

U Zakonu o trgovačkim društvima (»Narodne novine«, br. 111/93., 34/99., 121/99. – vjerodostojno tumačenje, 52/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11. – pročišćeni tekst, 111/12., 68/13., 110/15., 40/19. 34/22. i 114/22.) u članku 45. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Nastupe li na strani prokurista zakonom propisane okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme davanja prokure, priječile da se osobi da prokura, ovlasti iz prokure prestaju po sili zakona. Trgovac koji je dao prokuru dužan je bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti prijavu registarskom sudu radi upisa prestanka prokure. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti provesti upis prestanka prokure u sudskom registru te će o tome obavijestiti trgovca koji ju je dao.«.

Članak 2.

U članku 68. iza stavka 2. dodaju se stavci 3. do 6. koji glase:

»(3) Članstvo u društvu ne može steći osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude. Članstvo u društvu ne može steći ni osoba u pogledu koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi.

(4) Uvedu li se članu društva međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, odnosno bude li član društva pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela iz stavka 3. ovoga članka, njegova prava i ovlasti u društvu miruju od kada društvo primi obavijesti iz stavka 6. ovoga članka, pa sve dok su takve mjere ograničavanja na snazi, odnosno sve dok traju pravne posljedice osude.

(5) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa u sklopu evidencije iz članka 239. ovoga Zakona evidentirat će i osobe koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca te osobe u pogledu kojih su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom.

(6) Prilikom svakog upisa u evidenciju iz stavka 5. ovoga članka osobe koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca te osobe u pogledu koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa provjerit će je li osoba koja se upisuje u evidenciju upisana u sudskom registru kao član društva. U tom slučaju ministarstvo će o upisu u evidenciju bez odgađanja obavijestiti društvo i registarski sud. Registarski sud će po službenoj dužnosti u sudskom registru upisati zabilježbu da članu društva miruju prava i ovlasti, a ako je to poznato, i podatak o tome do kada mu prava i ovlasti miruju.«.

Članak 3.

U članku 148. iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Na članstvo u tajnom društvu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 68. stavaka 3., 4. i 6. ovoga Zakona.«.

Članak 4.

U članku 160. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

»(2) Osnivač društva ne može biti osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude. Osnivač ne može biti ni osoba u pogledu koje su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi.«.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 5.

U članku 196. stavku 1. na kraju točke 12. umjesto točke stavlja se zarez i dodaje se točka 13. koja glasi:

»13. napomenu da dionice ne smiju upisati osobe koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, odnosno osobe u pogledu kojih su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi.«.

Članak 6.

U članku 201. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

»(2) Dionice se ne smiju rasporediti osobama koje u skladu s odredbom članka 160. stavka 2. ovoga Zakona ne mogu biti osnivači društva. Za to je mjerodavno stanje u evidenciji iz članka 68. stavka 5. ovoga Zakona. Osnivači su dužni zatražiti od ministarstva

nadležnog za poslove pravosuđa obavijest vodi li se neki od upisnika dionica u evidenciji. Zatražena obavijest mora prispjeti osnivačima u roku od pet dana od postavljenog zahtjeva. Ne prime li osnivači u tom roku obavijest, smatra se da upisnici nisu zavedeni u evidenciji i da ne postoji zapreka da se dionice rasporede upisnicima.«.

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.

Članak 7.

U članku 239. stavku 2. točka 1. mijenja se i glasi:

»1. koja je kažnjena za kazneno djelo pranja novca, financiranja terorizma, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakona Republike Hrvatske ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja, i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude, kao i kojoj je uvedena međunarodna mjera ograničavanja raspolaganja imovinom, dok je takva mjera na snazi ili«.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Članstvo u upravi prestaje po sili zakona nastupe li nakon donošenja odluke o imenovanju člana uprave na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme donošenja te odluke, priječile imenovanje. Drugi članovi uprave i predsjednik nadzornog odbora dužni su bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka članstva toj osobi u upravi društva. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo članstvo u upravi te će o tome obavijestiti društvo.«.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 8.

U članku 255. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Članstvo u nadzornom odboru prestaje po sili zakona nastupe li nakon donošenja odluke o izboru odnosno imenovanju člana nadzornog odbora na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme donošenja te odluke, priječile izbor odnosno imenovanje. Članovi uprave i predsjednik nadzornog odbora, a ako je riječ o njemu, samo članovi uprave, dužni su bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka članstva toj osobi u nadzornom odboru društva. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo članstvo u nadzornom odboru te će o tome obavijestiti društvo.«.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju članci 4. i 5.

Članak 9.

U članku 272.b stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) U pogledu svojstava osoba koje mogu biti izabrane za članove upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 255. ovoga Zakona, s tim da se pod tamo spomenutim organima društva smatra i upravni odbor. Na odgovarajući način primjenjuje se i odredba toga članka o prestanku članstva u nadzornom odboru po sili zakona. Izvršni direktori i predsjednik upravnog odbora, osim onih kojima je prestalo članstvo u upravnom odboru, dužni su bez odgađanja po saznanju da je članu upravnog odbora prestalo članstvo u upravnom odboru podnijeti registarskom sudu

prijavu radi upisa prestanka članstva toj osobi u upravnom odboru. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od okolnosti na temelju kojih je osobi prestalo članstvo u upravnom odboru, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo članstvo u tom odboru te će o tome obavijestiti društvo.«.

Članak 10.

U članku 272.l stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Upravni odbor imenuje jednog ili više izvršnih direktora na mandatno razdoblje određeno u skladu sa statutom, ali ne dulje od šest godina. Ako ih imenuje više, jednog od njih mora imenovati glavnim izvršnim direktorom. Na odgovarajući način primjenjuje se odredba članka 244. stavka 1. ovoga Zakona. Dozvoljeno je imenovanje zamjenika izvršnih direktora, za što vrijedi ono što i za zamjenike članova uprave. Izvršnim direktorima mogu se imenovati i članovi upravnog odbora, ali samo tako da većina članova upravnog odbora budu neizvršni direktori. Imenovanje izvršnih direktora mora se prijaviti za upis u sudski registar. Ako se izvršnim direktorima imenuju osobe koje nisu članovi upravnog odbora, moraju ispunjavati uvjete iz članka 239. stavka 2. ovoga Zakona. Statutom se mogu propisati i druga svojstva osoba koje se imenuje izvršnim direktorima i pobliže urediti način imenovanja od strane upravnog odbora. Svojstvo izvršnog direktora prestaje po sili zakona nastupe li nakon donošenja odluke o imenovanju na njegovoj strani zakonom predviđene okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme donošenja te odluke, priječile imenovanje. Drugi izvršni direktori i predsjednik upravnog odbora dužni su bez odgađanja po saznanju da je izvršnom direktoru prestalo svojstvo izvršnog direktora podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka njezina svojstva izvršnog direktora. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od okolnosti na temelju kojih je osobi prestalo svojstvo izvršnog direktora, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo to svojstvo te će o tome obavijestiti društvo.«.

Članak 11.

Članak 386. mijenja se i glasi:

»(1) Društvo može osnovati jedna ili više osoba.

(2) Na članstvo u društvu s ograničenom odgovornošću na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 68. stavaka 3., 4. i 6. ovoga Zakona.«.

Članak 12.

U članku 410. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

(2) U knjizi poslovnih udjela upisuje se na temelju prijave zainteresirane osobe ili na temelju saznanja nekoga od organa društva svaka izmjena podataka koji su u njoj navedeni. Prijavi za upis u knjigu poslovnih udjela prilaže se izjava stjecatelja poslovnog udjela na kojoj potpis ovjerava javni bilježnik da nije pravomoćno osuđen za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca, odnosno da su prestale pravne posljedice osude, kao i da mu nije uvedena međunarodna mjera ograničavanja raspolaganja imovinom, odnosno da je takva mjera ukinuta. Izjava se može dati i u ugovoru kojim se prenosi poslovni udio. Uprava društva dužna je o svakoj promjeni članova društva ili njihovih poslovnih udjela bez odgađanja izvijestiti registarski sud dostavljanjem popisa članova društva koji potpišu članovi uprave, u kome se navode imena i prezimena članova društva, prebivalište, a za pravne osobe tvrtka i sjedište, osobni identifikacijski broj, nominalni iznosi poslovnih udjela koji im pripadaju i redni brojevi pod kojima ih se u društvu vodi,

ono što je na temelju toga uplaćeno društvu te što je ono eventualno vratilo članu. Uprava mijenja popis članova društva na temelju pripćenja o promjeni i podnesenog dokaza da je do promjene došlo.

(3) Ako je javni bilježnik sudjelovao u promjeni iz stavka 2. ovoga članka, dužan je bez odgađanja, nakon što je ona učinjena, bez obzira na eventualne kasnije razloge njezine nevaljanosti, umjesto članova uprave potpisati popis članova društva i dostaviti jedan primjerak registarskom sudu i nadležnoj ispostavi Ministarstva financija, Porezne uprave prema sjedištu društva, a jedan društvu. Na tom popisu javni bilježnik mora potvrditi da sve što je u popisu navedeno odgovara promjenama u kojima je sudjelovao i da su podaci u njemu u skladu s podacima u posljednjem popisu koji je bio predan registarskom sudu. Javni bilježnik mora na popisu potvrditi i da stjecatelj poslovnog udjela nije upisan u evidenciju iz članka 68. stavka 5. ovoga Zakona.«

Članak 13.

U članku 411. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Smatra se da je u knjizi poslovnih udjela obavljen upis s danom kada društvu prijepije prijava za upis kojoj je priložena izjava iz članka 410. stavka 2. ovoga Zakona, ako ispunjava uvjete koji se traže za takav upis, bez obzira na vrijeme kada je upis stvarno obavljen.«

Članak 14.

U članku 412. iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

»(7) Sklapa li se ugovor o prijenosu poslovnog udjela ili ugovor kojim se preuzima obveza da će se prenijeti poslovni udio ili ugovor o davanju u zalag poslovnog udjela očitovanjem opunomoćenika, on mora imati punomoć za sklapanje takvog pravnog posla na kojoj je javni bilježnik ovjerio potpis opunomoćenitelja.«

Članak 15.

U članku 423. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Član uprave može biti potpuno poslovno sposobna fizička osoba. Za imenovanje članova uprave na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 239. stavka 2. ovoga Zakona. Imenuju li članovi društva namjerno ili zbog grube nepažnje za člana uprave osobu koja to ne može biti, odgovaraju društvu solidarno za svu štetu koja bi mu bila pricinjena time što je takva osoba povrijedila svoje obveze prema društvu. Članstvo u upravi prestaje po sili zakona nastupe li nakon donošenja odluke o imenovanju člana uprave na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme donošenja te odluke, priječile imenovanje. Drugi članovi uprave, a kada je to primjenjivo, i predsjednik nadzornog odbora, dužni su bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka članstva toj osobi u upravi društva. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo članstvo u upravi te će o tome obavijestiti društvo.«

Članak 16.

U članku 604. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»(4) Članstvo u upravi prestaje po sili zakona nastupe li nakon donošenja odluke o imenovanju člana uprave na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti koje bi, da su postojale u vrijeme donošenja te odluke, priječile imenovanje. Drugi članovi uprave dužni su bez odgađanja po saznanju da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka članstva te osobe u upravi. Ako udruženje ima samo jednog člana uprave ili su te okolnosti nastupile kod svih članova uprave, prijavu podnosi predsjednik nadzornog odbora udruženja, a ako udruženje nema

nadzorni odbor, podnose je članovi udruženja. Dozna li registarski sud, uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. ovoga Zakona, da je nastupila neka od okolnosti na temelju kojih je osobi prestalo članstvo u upravi udruženja, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo to članstvo te će o tome obavijestiti društvo.«

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 17.

U članku 631. stavku 1. na kraju točke 22. umjesto točke stavlja se zarez i dodaje se točka 23. koja glasi:

»23. kao poduzetnik, kad je to dužan učiniti, u roku od 15 dana od dana sklapanja ugovora ne dostavi ugovor o tajnom društvu nadležnoj ispostavi Ministarstva financija, Porezne uprave (članak 148. stavak 5.)«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 18.

U Zakonu o izmjenama Zakona o trgovačkim društvima (»Narodne novine«, br. 114/22.) u članku 21. stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Društva s ograničenom odgovornošću iz stavka 1. ovoga članka dužna su uskladiti iznose temeljnog kapitala i dijelove tog kapitala koji se odnose na pojedine poslovne udjele s odredbama članka 389. koji je izmijenjen člankom 12. ovoga Zakona, članka 390. koji je izmijenjen člankom 13. ovoga Zakona, članka 390.a koji je izmijenjen člankom 14. ovoga Zakona i članka 445. koji je izmijenjen člankom 16. ovoga Zakona. Obveza usklađenja nije ograničena rokom, ali se ono mora provesti prilikom prve promjene izjave o osnivanju odnosno društvenog ugovora, statusne promjene društva ili promjene nekog od poslovnih udjela u društvu. Usklađenje mora obuhvatiti temeljni kapital i sve poslovne udjele društva.«

U stavku 4. iza šeste rečenice dodaje se rečenica koja glasi: »Odluka o usklađenju ujedno ima učinak odgovarajuće odluke o izmjeni temeljnog kapitala te odluke o izmjeni statuta dioničkog društva, odnosno izmjene društvenog ugovora ili izjave o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću.«

Stavak 11. briše se.

Dosadašnji stavci 12., 13. i 14. postaju stavci 11., 12. i 13.

Članak 19.

U Zakonu o izmjenama Zakona o trgovačkim društvima (»Narodne novine«, br. 114/22.) u članku 22. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Članovi komanditnog društva dužni su uskladiti društveni ugovor tako da se iznosi uloga komanditora zaokruže na cijele brojeve eura, te podnijeti odgovarajuću prijavu registarskom sudu radi upisa izmjene društvenog ugovora i upisa iznosa uloga komanditora. Obveza usklađenja nije ograničena rokom, ali se ono mora provesti prilikom prve promjene društvenog ugovora.«

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/22-01/175

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

306

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor na sjednici 8. veljače 2023. donio je

PLAN
USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE
HRVATSKE S PRAVNOM STEČEVINOM
EUROPSKE UNIJE ZA 2023. GODINU

Redni broj	Zakonodavne mjere	Sjednice Hrvatskoga sabora I. kvartal
1.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (MFIN)	
2.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (MFIN)	
3.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu (MFIN)	
4.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2020/1503 o europskim pružateljima usluga skupnog financiranja (MFIN)	
5.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima (MFIN)	
6.	Zakon o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača (MGOR)	
7.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (MMPI)	
8.	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o morskom ribarstvu (II. čitanje) (MPOLJ)	
9.	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o akvakulturi (II. čitanje) (MPOLJ)	
10.	Zakon o gnojidbenim proizvodima (II. čitanje) (MPOLJ)	
11.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (MPU)	
12.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru (MPU)	
13.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (MPU)	
14.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (MRMS)	
15.	Zakon o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (MRMS)	
16.	Zakon o pravilima za ostvarivanje pravne zaštite prijavitelja i korisnika u provedbi programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. (MRRFEU)	
17.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (II. čitanje) (MUP)	
18.	Zakon o nadzoru robe s dvojnomo namjenom (MVEP)	
19.	Zakon o službi vanjskih poslova (MVEP)	
20.	Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (II. čitanje) (MZ)	
21.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda (MZ)	
22.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o materijalima i predmetima koji dolaze u neposredan dodir s hranom (MZ)	
23.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (II. čitanje) (MZO)	
	Zakonodavne mjere	Sjednice Hrvatskoga sabora II. kvartal
24.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (MGOR)	
25.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (MUP)	

	Zakonodavne mjere	Sjednice Hrvatskoga sabora III. kvartal
26.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost (MFIN)	
27.	Zakon o subjektima koji se bave djelatnošću otkupa i naplate potraživanja (MFIN)	
28.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava (MFIN)	
29.	Zakon o morskom ribarstvu (MPOLJ)	
30.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medicinskim proizvodima (MZ)	
31.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2017/745 o medicinskim proizvodima i Uredbe (EU) 2017/746 o in vitro dijagnostičkim medicinskim proizvodima (MZ)	
32.	Zakon o provedbi Uredbe (EU) 2022/868 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o europskom upravljanju podacima i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 (SDURDD)	
	Zakonodavne mjere	Sjednice Hrvatskoga sabora IV. kvartal
33.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu toplinske energije (MGOR)	
34.	Zakon o veterinarstvu (MPOLJ)	
35.	Zakon o veterinarsko-medicinskim proizvodima (MPOLJ)	

Klasa: 022-02/22-01/205
Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

307

Na temelju članka 6. Zakona o suzbijanju zlouporabe droga (»Narodne novine«, br. 107/01., 87/02., 163/03., 141/01., 40/07., 149/09., 84/11., 80/13. i 39/19.) Hrvatski sabor na sjednici 8. veljače 2023. donio je

NACIONALNU STRATEGIJU
DJELOVANJA NA PODRUČJU OVISNOSTI ZA
RAZDOBLJE DO 2030. GODINE

1. UVOD

Svaki pojedinac može u određenom životnom razdoblju biti pogođen nekim oblikom ovisnosti. Njima možemo biti izloženi bilo zbog životnog stila, bilo zbog osobnih, profesionalnih i društvenih poteškoća s kojima se suočavamo u životu. Stoga se pitanju ovisnosti više ne može pristupati isključivo s gledišta pojedine stvari, već je potrebno kreirati sveobuhvatniji pristup i odgovor koji sagledava ovisnosti i ponašajne ovisnosti u cjelini. Ovisnosti su posljedica interakcije između više bioloških, mentalnih, obiteljskih, ekonomskih, društvenih i okolišnih čimbenika. Posljednjih godina naše je društvo prošlo temeljite promjene i još se mijenja. Društveni i međuljudski odnosi radikalno su se promijenili. Povećana individualnost i veći raspon mogućnosti donošenja osobnih odluka u suvremenom društvu također mogu dovesti do nesigurnosti i gubitka onoga što je nekad bila očigledna sigurnost. Prevencija, smanjenje rizika i postupci liječenja ovisnosti ne mogu se učinkovito razvijati bez

integracije novih znanja, koja uključuju razumijevanje ovisnosti te razvoj inovativnih preventivnih i tretmanskih strategija. Usvajanje novih objektivnih činjenica kroz praćenje, vrednovanje i istraživanje ključno je za razradu i prilagodbu javnih politika na ovom području.

Politike prema svim vrstama ovisnosti suočene su s nizom izazova koji se reflektiraju u demografskoj tranziciji, društvenim promjenama, starim i novim oblicima ovisnosti i s njima povezanim novim obrascima korištenja ilegalnih i legalnih sredstava ovisnosti te pojavi cijelog niza ponašajnih ovisnosti. Stoga, strateški pristup mora biti usmjeren ne samo na ovisnosti, nego i na oblike visokorizične uporabe različitih sredstava ovisnosti te na ponašanja koja štetno utječu na zdravlje i razvoj pojedinca, čak i onda ako one ne vode nužno u ovisnost.

Razvoj društva utemeljenog na znanju i gospodarskom rastu, prati i uporaba digitalnih medija. Korištenje interneta i računala postalo je neophodno u svakodnevnom životu ljudi. Uz niz pozitivnih strana i brojnih mogućnosti koje pruža moderna tehnologija i internet, kod nekih pojedinaca prekomjerno korištenje računala i interneta dovodi do razvoja ponašajnih ovisnosti. Ovisnost o internetu znači njegovo prekomjerno korištenje u obliku koji može uzrokovati poteškoće u svakodnevnom životu, te narušiti fizičko ili psihičko zdravlje. U najvećem broju slučajeva, ovisnost o internetu razvija se vezano uz alate i stranice za internetsku komunikaciju – danas su to posebice društvene mreže te internetske igre. Na ove se načine realne životne situacije socijalnog učenja i psihosocijalnog sazrijevanja, kroz neposredne kontakte s vršnjacima i drugim osobama, zamjenjuju sa značajno interakcijski ograničenjima virtualnim kontaktima, kroz koje cjelovito socijalno učenje nije moguće.

Također, nove izazove na području ovisnosti donose kockanje, klađenje te igranje različitih igara na sreću, s ciljem zarade određenog novčanog dobitka.

Obrasci ponašanja su se promijenili i u odnosu na uporabu pojedinih sredstava ovisnosti, te sve veći broj ljudi, svih dobni skupina i stupnja obrazovanja, pokazuje problematičnu i prekomjernu uporabu različitih sredstava ovisnosti, posebice kada je u pitanju visokorizična uporaba alkohola ili pušenje. Vezano uz alkohol, cilj je sprječavanje zlouporabe alkohola i alkoholom uzrokovanih posljedica. Pritom je naglasak djelovanja svakako usmjeren na mlade, uzimajući u obzir potrebe i mogućnosti edukacije, dostupnost alkohola te utjecaj reklama. Kod odrasle populacije nužno je nastojati spriječiti prekomjerno i rizično pijenje alkohola, koje može rezultirati tjelesnim, psihičkim i društvenim posljedicama. Za smanjenje štetne uporabe alkohola nužno je kvalitetno upravljanje nacionalnih i lokalnih vlasti kroz provedbu djelotvorne politike suzbijanja štetnog učinka alkohola. Nadalje, borbi protiv pušenja treba pristupiti dugoročno i multidisciplinarno, prateći dinamiku smanjenja morbiditeta i mortaliteta od bolesti pušenja te nove mogućnosti i saznanja o primjeni postojećih ili eventualno novih metoda prevencije i kontrole. Cilj je unaprjeđenje zdravlja stanovništva, kroz usvajanje nepušenja kao zdravijeg načina života, uz istodobno smanjenje prevalencije pušenja kao čimbenika rizika za niz kroničnih bolesti (bolesti cirkulacijskog sustava, maligne neoplazme, kronična opstruktivna bolest pluća, itd.).

S druge strane, kada govorimo o drogama, na tržištu se velikom brzinom pojavljuju nove psihoaktivne tvari, za koje je teško procijeniti kakav rizik predstavljaju za zdravlje pojedinca. Dodatno, mladi ljudi sve više konzumiraju različite vrste psihoaktivnih tvari istodobno, čime se umnožavaju ili pojačavaju učinci, ali i rizici.

Uzimajući u obzir nove trendove i izazove, ova Nacionalna strategija djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2030. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija), rezultat je političkih i stručnih konzultacija i rasprava o potrebi redefiniranja i preusmjerenja dosadašnjeg nacionalnog strateškog okvira na području politika prema

ovisnostima, na način da se umjesto pojedinačnih strategija, koje su u prethodnom razdoblju bile na snazi i u nadležnosti različitih resora, izradi jedinstveni akt strateškog planiranja koji će biti usmjeren na sve vrste ovisnosti, posebice na ovisnosti o drogama, alkoholu, duhanu te na ponašajne ovisnosti, s naglaskom na igranje igara na sreću i prekomjerno korištenje interneta. Nacionalna strategija stoga daje sveobuhvatnu orijentaciju javne politike prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima, u cilju smanjenja uporabe legalnih i ilegalnih sredstava ovisnosti te razvoja ponašajnih ovisnosti te stavlja naglasak na područja i izazove u kontekstu aktualnih trendova i potreba, postojećeg sustava prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima, zakonodavnog okvira i modela koji su se u prethodnom razdoblju pokazali učinkovitima u sprječavanju ovisnosti.

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Do 2030. u Hrvatskoj će biti smanjena potražnja i dostupnost ilegalnih sredstava ovisnosti, unaprijeđena zaštita zdravlja i sigurnost stanovništva te smanjeni zdravstveni, socijalni i društveni rizici i štete povezani s ovisnostima i ponašajnim ovisnostima.

Provedbe vizije osigurat će se djelovanjem svih državnih institucija i organizacija civilnog društva na suzbijanju ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, njihovoj prevenciji te pružanju pomoći osobama s problemom ovisnosti, ali i pojedincu, obiteljima i društvu u cjelini na prevladavanju poteškoća vezanih uz štetne posljedice različitih vrsta ovisnosti i ponašajnih ovisnosti. Nacionalna strategija je odgovor društva za suočavanje s problemima povezanim s ovisnostima i aktivno pristupanje održavanju i unaprjeđenju sigurnosti, zdravlja, pravde i zaštite slobode u društvu, a utemeljena je na osnovnim načelima i vrijednostima pravnog sustava Republike Hrvatske i pravne stečevine Europske unije te stručnom znanju i istraživanjima na tom području.

Nacionalna strategija pridonijet će smanjenju ponude i potražnje droga, štetne uporabe alkohola, prevalencije pušenja, kao i pojave ponašajnih ovisnosti, te putem integriranog i uravnoteženog pristupa pružiti odgovarajuću zaštitu života i zdravlja djece, mladih, obitelji i pojedinca, a s tim u vezi i zadržati stanje raširenosti uporabe različitih sredstava ovisnosti i pojave ponašajnih ovisnosti u okvirima društveno prihvatljivog rizika, kako se ne bi narušile temeljne vrijednosti društva i uložila sigurnost stanovništva.

Putem zdravstvenog, socijalnog, odgojno-obrazovnog i represivnog sustava, organizacija civilnog društva i javnih medija vizija će se realizirati kroz provedbu različitih programa i pristupa koji su usmjereni sprječavanju uporabe sredstava ovisnosti i razvoja ponašajnih ovisnosti, smanjenju povezanih zdravstvenih i socijalnih rizika, kao i provoditi učinkovitu politiku smanjenja dostupnosti ilegalnih sredstava ovisnosti (droga) i s njima povezanog organiziranog kriminaliteta na svim razinama.

3. USKLAĐENOST S NACIONALNOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE I NACIONALNIM PLANOM RAZVOJA ZDRAVSTVA ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027. GODINE

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine sektor zdravstva razmatra pod strateškim ciljem 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život«, te kao pokazatelj učinka navodi povećanje očekivanog broja godina zdravog života.

Prioriteti i posebni ciljevi utvrđeni Nacionalnom strategijom podupiru provedbu strateškog cilja 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život« te pripadajućih prioritetnih područja javnih politika definiranih Nacionalnom razvojnom strategijom.

Nacionalna strategija usklađena je s Nacionalnim planom razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine koji utvrđuje posebne ciljeve s osnovnim ciljem unaprjeđenja zdravstvenog sustava i zdravstvenih ishoda populacije. Provedbom posebnih ciljeva Nacionalne strategije dodatno će se osigurati realizacija posebnog cilja navedenog Nacionalnog plana koji se odnosi na »Bolje zdrave životne navike i učinkovitija prevencija bolesti« i to pomoću mjera usmjerenih na prevenciju ovisnosti i smanjenje dostupnosti sredstava ovisnosti putem kojih će se osigurati kvalitetnija briga o zdravlju i poticati zdravo ponašanje te utjecati na smanjene zdravstvenih, socijalnih i društvenih rizika i šteta povezani sa ovisnostima i ponašajnim ovisnostima. Pored navedenog, pomoću mjera usmjerenih na osiguranje kvalitete programa liječenja, psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije osoba s problemom ovisnosti dodatno će se unaprijediti provedba i posebnog cilja Nacionalnog plana »Unaprjeđenje sustava zdravstvene zaštite«. Realizaciji istog pridonijet će i mjere koje su usmjerene na unaprjeđenje sustava za provedbu integrirane politike prema ovisnostima.

Jednako tako, u skladu je s Programom globalnog razvoja (Agenda 2030), odnosno ciljevima održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) Ujedinjenih naroda, posebice s ciljem br. 3: *Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina* kroz njegov podcilj 3.5: *Oснаžiti prevenciju i liječenje od zlouporabe supstanci, uključujući zlouporabu opojnih droga i štetnu uporabu alkohola.*

Također, Nacionalna strategija prati i smjernice iz Komunikacije Komisije – Agenda i akcijski plan EU-a za borbu protiv droga (2021. – 2025.) COM(2020)606 final, Globalne strategije smanjenja štetne uporabe alkohola Svjetske zdravstvene organizacije (SZO, 2012), Europskog plana za smanjenje štetne uporabe alkohola 2012. – 2020., Zakona o potvrđivanju Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom (»Narodne novine«, br. 3/08.), Preporuke Vijeća Europe od 30. studenoga 2009. o okolišu bez duhanskog dima (SL C 296, 5. 12. 2009.), odredbe Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda (»Narodne novine«, br. 45/17. i 114/18.) te Preporuku Europske komisije od 14. srpnja 2014. o načelima za zaštitu potrošača i igrača internetskih igara na sreću te sprječavanje maloljetnika u igranju internetskih igara na sreću (2014/478/EU).

U tom smislu, Nacionalna strategija integrira i međunarodne inicijative i aktivnosti na europskoj razini kao i na razini Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i Ujedinjenih naroda, a korištene su i stručne preporuke Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), Smjernice Ureda za droge i kriminal Ujedinjenih naroda (UNODC), dokumenti SZO-a te preporuke i smjernice iz drugih europskih i međunarodnih dokumenata.

4. OPIS SREDNJOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA

4.1. Analiza potreba

S obzirom da Nacionalna strategija treba biti sukladna stvarnim potrebama te kako bi se unaprijedila učinkovitost cjelokupnog sustava, tadašnji Ured za suzbijanje zlouporabe droga¹ 2017. godine, u suradnji s Trimbos institutom iz Nizozemske, proveo je evaluaciju Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje od 2012. do 2017. godine.

¹ Zaključkom o smanjenju broja agencija, zavoda, fondova, trgovačkih društava, instituta, zaklada i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 2. kolovoza 2018., te stupanjem na snagu Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN br. 100/18.), poslove i zadaće Ureda za suzbijanje zlouporabe droga preuzeo je od 1. siječnja 2019. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Generalni zaključak evaluacije je da je većina aktivnosti prethodne Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje od 2012. do 2017. godine i Nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2017. godine realizirana te da su učinjeni značajni pomaci u izgradnji učinkovitog sustava za provedbu politike o drogama. Nacionalni odgovori razvijeni su u skladu s preporučenim standardima, smjernicama i iskustvima Europske unije te se hrvatski model može smatrati primjerom dobre prakse. Politika na području droga u relativno kratkom razdoblju razvila se od prilagođenog odgovora na pojavu heroinskog problema krajem 90-tih i početkom 2000-tih godina prema integriranom i sveobuhvatnom sustavu. Provedbom Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje od 2012. do 2017. godine ostvareni su konkretni rezultati u području smanjenja ponude i potražnje, štete vezane uz uporabu droga te zakonske regulative.

U evaluaciji je primijećeno da postoji potreba unaprjeđenja komunikacije i suradnje među institucijama, kao i za razvojem učinkovitih preventivnih programa zbog trendova povećanja uporabe kanabisa, korištenja novih psihoaktivnih tvari te stimulansa poput kokaina i amfetamina. Također, tretman je uvelike usredotočen na opijatsku ovisnost te općenito pruža izbor između supstitucijske terapije ili dugotrajnog boravka u terapijskoj zajednici, stoga je istaknuta potreba za dodatnim ulaganjem u rane intervencije i diversifikaciju opcija tretmana, koje bi pojedincima omogućile pristup skrbi i tretmanu koji bi bio prikladniji i primjereniji njihovim životnim okolnostima poput *e-zdravstvo (e-health)* tretmana ili intervencija, dnevni programi rehabilitacije itd. Nedostaje pristup pouzdanim i činjeničnim informacijama o prirodi i sadržaju, (mentalnim) zdravstvenim posljedicama, preventivnim i ostalim mjerama smanjenja potražnje (potencijalnim) potrošačima, medijima te široj javnosti o ilegalnim i legalnim sredstvima ovisnosti. Pored navedenoga, postojeći sustav koordinacije potrebno je unaprijediti za upravljanje politikama u promjenjivom okruženju s novim trendovima te povezanim izazovima. Naime, iako je postignut znatan napredak u provedbi programa i izgradnji sustava suzbijanja zlouporabe droga, još uvijek postoji prostor za razvoj novih integriranih programa smanjenja potražnje i smanjenja ponude različitih sredstava ovisnosti, ali i mogućnosti za povezivanje i suradnju na području droga na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.

Stoga su neke od značajnijih preporuka i zaključaka koji su proistekli iz navedene evaluacije sljedeće: uključiti tvari koje uzrokuju ovisnosti i ponašajne ovisnosti u jednu sveobuhvatnu nacionalnu strategiju, poticati stalnu inovaciju u području prevencije te razvijati pristupe koji su prilagođeni pojedinim ciljanim skupinama, razmotriti opcije za nastavak pravnih reformi koje bi dugoročno mogle poboljšati javno zdravlje te socijalne rezultate, uz pružanje podrške i edukacije stručnjacima pravosudnog i kazneno represivnog sustava o pozadini i provedbi zakonskih propisa, poticati inovativnost i fleksibilnost u sektoru tretmana i rehabilitacije, povećati kvalitetu i učinkovitost Sustava ranog upozoravanja u slučaju novih psihoaktivnih tvari za praktičnu uporabu javnosti i stručnjaka, razviti poseban skup mjera za rješavanje postojećih problema u provedbi supstitucijske terapije, pojednostaviti cjelokupni sustav i proces donošenja odluka, provoditi specifične edukacije i treninge sukladno potrebama i planirati dugoročne programe sukladno prioritetima. U tom smislu ključne preporuke za novu nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe droga su da ista sadrži specifične, mjerljive, realne i dostižne ciljeve.

Integrirana politika prema ovisnostima treba pored ovisnosti o legalnim i ilegalnim tvarima, obuhvatiti i čitav niz drugih ponašajnih ovisnosti (npr. patološko kockanje, kompulzivnu uporabu

interneta, ovisnost o računalnim igrama). Imajući u vidu činjenicu da isti rizični i zaštitni čimbenici mogu rezultirati u mnogostrukim negativnim ishodima, potrebno je generirati sveobuhvatne mjere koje ciljaju na zajedničke čimbenike za razvoj različitih oblika ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja. Za ostvarenje navedenih potreba potrebno je razvijati programe prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti na svim razinama (univerzalne, selektivne i indicirane), ali i preventivne programe na razini lokalne zajednice, razvijati sveobuhvatni i ravnopravni tretman osoba s problemom ovisnosti kroz sustav zdravstvene i socijalne zaštite i kazneno represivni sustav te razvijati učinkovitu politiku suzbijanja svih oblika zlouporabe droga i kriminaliteta droga.

Vrlo važno područje je koordinacija koja treba osigurati da mjere budu primjereno i učinkovito usklađene među nositeljima na nacionalnoj i lokalnoj razini, te na međunarodnoj razini. Kako bi se percipirali objektivni i činjenično utemeljeni razmjeri problema ovisnosti u društvu, potrebno je provoditi različita istraživanja iz područja ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, nastaviti razvoj informacijskih sustava i praćenja te poticati razmjenu informacija među različitim dionicima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, posebice pri pojavi novih droga.

Također, nužno je podizati kvalitetu usluga i programa, te ocijeniti učinkovitost svih programa što zahtijeva provedbu evaluacije, definiranje evaluacijskih standarda i metoda, ali i provedbu različitih programa izobrazbe svih dionika koji sudjeluju u provedbi Nacionalne strategije.

Budući da je Nacionalna strategija okvir za sustavno djelovanje svih državnih institucija i civilnog društva Republike Hrvatske, potrebno je kontinuirano pratiti zakonske propise, konvencije i strategije vezane za ovisnosti i ponašajne ovisnosti na međunarodnoj razini, osobito u Europskoj uniji, te s tim u vezi zakonske propise i Nacionalnu strategiju uskladiti sa zakonodavstvom i strategijom Europske unije i međunarodnim konvencijama. Također, treba razvijati različite oblike međunarodne suradnje, kako s državama tako i s relevantnim međunarodnim organizacijama koje djeluju u tom području.

Potrebno je, također, sustavno razvijati mreže državnih institucija i organizacija civilnog društva u sklopu kojih će se osigurati dostupnost i raspoloživost tretmana te socijalna reintegracija rizičnih pojedinaca i grupa, ali i dosljedno primjenjivati i provoditi zakonske mjere protiv proizvodnje i prodaje droga, sprječavanje zlouporabe alkohola i alkoholom uzrokovanih posljedica, nadzor nad duhanskim i srodnim proizvodima, promovirati odgovorno priređivanje igara na sreću od strane priređivača te odgovorno igranje na sreću i korištenje interneta.

4.2 Situacijska analiza i trendovi

Tržište droga najdinamičnije je kriminalno tržište. Procjenjuje se da građani Europske unije svake godine troše oko 30 milijardi eura na nedopuštene droge². Cijena ovisnosti o drogama koju plaćaju ljudi i društvo vrlo je visoka, kao i s ovisnošću povezani troškovi za javno zdravstvo (sprječavanje zlouporabe droga, zdravstvena zaštita i liječenje), javnu sigurnost, okoliš i produktivnost rada. U pogledu potražnje za drogama, upotreba droga i dalje je jedna od najdugotrajnijih prijetnji našem društvu te izravno i neizravno utječe na živote milijuna ljudi. Prema podacima Europskog izvješća o drogama u 2021. godini³ (odnosi se na razdoblje do kraja 2019. godine), naj-

manje 78,5 milijuna odraslih Europljana (u dobi od 15. – 64. godine) priznaje da su konzumirali kanabis najmanje jednom u životu, dok je 13,8 milijuna Europljana probalo kokain, a 8,7 milijuna amfetamine. Uz to, procjenjuje se da je 2019. bilo milijun visokorizičnih konzumenata opioida, što čini 0,35 % ukupnog odraslog stanovništva EU-a. Uporaba opioida glavni je razlog uključivanja u programe liječenja ovisnosti od droga kod 27 % svih osoba koje su tijekom 2019. bile uključene u tretman u Europi. Broj konzumenata heroina koji su prvi put uključeni u tretman smanjio se za više od polovine u odnosu na najvišu vrijednost zabilježenu 2009. Iako je u prethodnom desetljeću ukupni trend incidencije HIV-a bio u padu, u Europi su zabilježena lokalna izbijanja bolesti koja se uglavnom povezuju s intravenskom uporabom stimulativnih tvari (kokain i sintetički katinoni). Najnoviji podaci upućuju da je incidencija prijenosa HCV-a visoka među intravenskim konzumentima droga. U razdoblju od 2018. – 2019. stopa prevalencije HCV-a u okviru nacionalnih uzoraka intravenskih konzumenata droga kretala se od 15 % do 86 %, pri čemu je 7 od 15 zemalja s nacionalnim podacima zabilježilo stope više od 50 %. Procjenjuje se da je u Europskoj uniji 2019. godine od predoziranja umrla najmanje 5.141 osoba. Drogu najvećim dijelom konzumiraju mladi (u dobi od 15. do 34. godine). Prema Europskom izvješću o drogama iz 2021. godine, procjenjuje se da je 17,4 milijuna mlađih odraslih osoba (u dobi od 15. – 34. godine) konzumiralo droge tijekom prethodne godine. U pogledu ponude droga, Europa je važno tržište droga koje se opskrbljuje i lokalno proizvedenim drogama i drogama koje se krijumčare iz drugih regija svijeta. Trendovi broja zabilježenih zapljena droga u Europi između 2009. i 2019. pokazuju raznolikost, ali se uglavnom povećavaju. Što se tiče količina zaplijenjenih droga, u prošlom je desetljeću došlo do općeg porasta zapljena svih droga, osim smole kanabisa. I dalje se pojavljuju nove jako štetne psihoaktivne tvari te je tijekom 2020. godine njih 46 prvi puta prijavljeno u Europi. Do kraja 2020. godine, EMCDDA je ukupno pratio oko 830 novih psihoaktivnih spojeva.

Prema rezultatima istraživanja »Zlouporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske« iz 2019. godine, ilegalnu drogu barem je jednom u životu konzumiralo 24,5 % ispitanika. Najčešće korištena ilegalna droga u Republici Hrvatskoj bila je kanabis (marihuana ili hašiš), koju je barem jednom u životu konzumiralo 22,9 % ispitanika. Životne prevalencije uzimanja ostalih ilegalnih droga bile su znatno niže: amfetamini (4,6 %), ecstasy (4,2 %), kokain (4,8 %), LSD (1,4 %) i heroin (0,6 %). Životna prevalencija uzimanja bilo koje »nove droge« bila je 1,7 %, a najveća je bila među ispitanicima u dobi između 15 i 24 godina – 3,5 %. Najviše su korišteni sintetski kanabinoidi (najčešće ulično ime: »Galaxy«), 1,5 % ispitanika konzumiralo ih je barem jednom u životu, a 3,3 % ispitanika u dobi između 15 i 34 godina. U 2019. godini zabilježen je statistički značajan porast ukupnog broja konzumenata kanabisa (životna prevalencija 2011. bila je 15,6 %, 2015. 19,4 %, a 2019. 22,9 %).

Prema »Europskom istraživanju o pušenju, pijenju alkohola i uzimanju droga među učenicima« (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, u daljnjem tekstu: ESPAD) u 2019. godini, Republika Hrvatska je iznad europskog prosjeka po konzumiranju ilegalnih droga među mladima, tako da 21 % učenika navodi da je barem jednom u životu probalo drogu, od kojih je najčešći kanabis. Percepcija dostupnosti kanabisa u odnosu na druge droge je visoka. Četiri od deset učenika (40 %) smatra da lako mogu nabaviti kanabis, dok je percepcija dostupnosti ostalih sredstava ovisnosti niža: ecstasy (16 %), kokain (15 %), amfetamini (18 %), metamfetamini (12 %) i crack (11 %). Također, prema uzimanju

²Izvješće o tržištima droga u EU-u za 2020. Europol i EMCDDA.

³Europsko izvješće o drogama za 2021. EMCDDA.

novih psihoaktivnih tvari Republika Hrvatska je iznad europskog prosjeka (5,1 % naspram 3,4 % u Europskoj uniji).

Prema podacima »Istraživanja o zdravstvenom ponašanju učenika« (Health Behaviour in School-aged Children, u daljnjem tekstu: HBSC) za 2017./2018., u Republici Hrvatskoj je ukupno 17 % petnaestogodišnjaka odgovorilo da su najmanje jednom u životu probali marihuanu, što je gotovo svaki peti učenik te dobi.

Prema podacima o epidemiološkim trendovima ovisnosti o drogama, vidljivo je da je u proteklom razdoblju relativno stabilan trend osoba liječenih zbog problema ovisnosti, u rasponu od 7.855 u 2012. godini do 5.478 u 2020. godini. Kontinuirano, oko 80 % svih osoba liječenih zbog problema ovisnosti u sustavu su osobe s problemom opijatske ovisnosti. Među osobama s problemom neopijatske ovisnosti najčešća vrsta droge je kanabis sa zamijećenim trendom povećanja broja novopridošlih osoba s problemom neopijatske ovisnosti u rasponu od 807 u 2012. godini do 1.047 u 2020. godini. U razdoblju od 2012. do 2016. godine broj novih osoba s problemom ovisnosti u tretmanu kontinuirano se smanjuje, osobito broj novih osoba s problemom opijatske ovisnosti, kojih je u 2018. godini bilo 154 novih osoba s problemom opijatske ovisnosti, da bi se u 2019. godini taj broj povećao na 190 i onda 2020. godine opet smanjio na 139. Prema podacima o osobama s problemom ovisnosti koji primaju zamjensku terapiju, njihov se broj svake godine povećava, te iznosi oko 80 %. Stopa liječenih ovisnika u Republici Hrvatskoj već je nekoliko godina oko 250 na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godina. U pogledu krijumčarenja droga, Republika Hrvatska ostaje primarno tranzitna zemlja, a proizvodnja droga je ograničena na uzgoj kanabisa namijenjenog isključivo za osobnu uporabu ili prodaju na hrvatskom tržištu. Biljni kanabis ostaje najčešće zaplijenjena droga u Republici Hrvatskoj. Nakon razdoblja stagnacije od 2011. do 2013. godine, vidljiva je pojačana aktivnost krijumčarenja heroína, no u 2020. godini se nastavlja trend smanjenja količine zaplijenjenog heroína te je zaplijenjeno 2,95 kg heroína. Količina zaplijenjenih stimulansa, u 2020. godini bilježi porast u odnosu na 2019. godinu. Naime, u 2020. godini zabilježena je zapljena 60 kg kokaina što je značajno povećanje u odnosu na prethodnu godinu (2019.:16,43 kg). U 2020. godini ukupno je zabilježeno 8.323 zapljene svih vrsta droga. Broj kaznenih djela povezanih sa zlouporabom droga, kreće se u posljednjih osam godina od 2.700 kaznenih djela u 2013. godini do 2.645 kaznenih djela u 2020. godini. Trendovi vezani za prekršaje povezane sa zlouporabom droga pokazuju porast broja prekršaja vezanih za zlouporabu droga, s oko 5.500 u 2013. godini na 6.563 u 2020. godini.

Alkohol kao jedan od prioritarnih javnozdravstvenih izazova, treći je vodeći svjetski uzrok lošeg zdravlja i preuranjene smrtnosti, te je smrtnost povezana s konzumacijom alkohola veća od smrtnosti koje su posljedice uporabe duhana i droga. Europska regija dio je svijeta s visokom potrošnjom alkohola i neželjenim zdravstvenim i društvenim posljedicama. U Europskoj regiji, 40 % slučajeva lošeg zdravlja i preuranjene smrtnosti svoj uzrok nalaze u trima izbjegličkim rizičnim čimbenicima: u pušenju, alkoholu i prometnim nesrećama (koje su pak učestalo uzrokovane baš alkoholom). Opijanje je uzrok velikog dijela rizičnih posljedica djelovanja alkohola, osobito namjernih i nenamjernih ozljeda, ishemijske bolesti srca i iznenadne smrti. Osim samim konzumentima, alkohol šteti i drugim osobama, bilo kroz ulično ili obiteljsko nasilje, bilo kroz trošenje državnih resursa na troškove zdravstvene zaštite i troškove rješavanja kriminaliteta i prekršaja. Posljedice i troškovi konzumacije alkohola značajno premašuju posljedice povezane s pušenjem (pasivno pušenje), a ekstremno premašuju one povezane s uzimanjem droga.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (u daljnjem tekstu: SZO) »Global Status Report on alcohol and health 2014.« (Globalni izvještaj o statusu alkohola i zdravlja 2014.) na globalnoj razini, osobe u dobi iznad 15 godina u prosjeku godišnje konzumiraju 6,2 litara čistog alkohola, što iznosi 13,5 grama čistog alkohola dnevno. Najviša potrošnja i dalje je u Europskoj i Američkoj regiji. Ukupna potrošnja alkohola po glavi stanovnika u litrama čistog alkohola za Europsku regiju u 2010. godini iznosila je 10,9 litara, od čega 1,9 litara neregistrirane potrošnje alkohola. Za praćenje prekomjerne uporabe alkohola, kao javnozdravstvenog problema, najčešće se koriste podaci o smrtnosti, pobolu i prometnim nesrećama uzrokovanim alkoholom, te o hospitalizacijama zbog bolesti povezanih s prekomjernom uporabom alkohola. Zbog akutne intoksikacije alkoholom u 2014. godini je evidentirano 1.618 hospitalizacija, zbog sindroma ovisnosti o alkoholu 4.980, a zbog psihotičnih poremećaja u vezi s alkoholom 291 hospitalizacija. Uz podatke o hospitalizacijama od 2010. godine evidentira se i liječenje osoba u dnevnim bolnicama. Prema tim podacima u 2014. godini je zabilježeno i 3.709 prijava s dijagnozom sindroma ovisnosti i 18 prijava s dijagnozom psihotičnih poremećaja uzrokovanih alkoholom. Godišnje se u Republici Hrvatskoj hospitalizira oko 8.500 muškaraca i oko 1.200 žena zbog problema s alkoholom. Najveći je broj hospitalizacija u dobnoj skupini od 50 do 59 godina, te potom u dobnoj skupini od 40 do 49 godina.

Prema istraživanju »Zloupotreba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske« iz 2019. godine prevalencije konzumacije alkohola bile su veće kod muškaraca nego kod žena – životna prevalencija konzumacije alkohola bila je 94,1 % kod muškaraca te 87,6 % kod žena. Muškarci su se opijali češće od žena. 12,4 % muškaraca naspram 4,2 % žena konzumiralo je alkohol 10 do 19 dana u proteklih mjesec dana te je također 10,2 % muškaraca naspram 2,5 % žena konzumiralo alkohol 20 ili više dana u proteklih mjesec dana.

Prema podacima ESPAD istraživanja 2019. godine, u Republici Hrvatskoj je 90 % učenika u životu pilo alkohol, 58 % u posljednjih 30 dana, a 16 % je iskusilo pijanstvo u posljednjih 30 dana. Prevalencija pijenja pet ili više pića u jednoj prigodi (tzv. *heavy episodic drinking*; teške epizode opijanja) nije se značajno promijenila u 2019. godini, te su rezultati podjednaki s onima iz 1995. godine (1995: 36 %; 2019: 35 %). Usporedimo li podatke iz zadnja dva vala istraživanja (2015. i 2019. godine), prevalencija teške epizode opijanja za mladiće se smanjila sa 41 % na 36 %, a za djevojke se povećala sa 30 % na 34 %. Manje je pozitivna činjenica da je 45 % učenika izjavilo da je pio pet ili više pića u jednoj prigodi u posljednjih mjesec dana. Republika Hrvatska se nalazi na 6. mjestu prema prevalenciji pijenja pet i više pića u jednoj prigodi u posljednjih 30 dana. Mladići to čine češće u odnosu na djevojke (47 % mladići, 43 % djevojke). Također, u Republici Hrvatskoj 87 % učenika navodi da je alkohol lako ili vrlo lako dostupan.

Prema podacima HBSC istraživanja 2017./2018. godine uudio učenika koji su se opili dva i više puta u životu, raste s dobi i kod dječaka i djevojčica. Dječaci u svim dobnim skupinama skloniji su opijanju od djevojčica (2 % dječaka prema 0 % djevojčica u dobi od 11 godina, 7 % dječaka prema 4 % djevojčica u dobi od 13 godina, te 31 % dječaka prema 19 % djevojčica u dobi od 15 godina).

Pušenje (uporaba duhanskih ili ostalih srodnih proizvoda na način da se udiše dim nastao njihovim izgaranjem) se danas smatra glavnim izbjegličkim čimbenikom rizika za zdravlje. Svjetska zdravstvena organizacija upozorava da svakih osam sekundi u svijetu umire jedan čovjek uslijed posljedica štetnog djelovanja duhana. Prema procjenama, u svijetu danas puši milijardu i tri stotine mi-

ljuna ljudi, a blizu šest milijuna ljudi godišnje umire od posljedica pušenja. Ako se ne zaustave sadašnji trendovi, do 2030. godine broj umrlih od bolesti vezanih uz pušenje mogao bi se udvostručiti i doći osam milijuna. U Republici Hrvatskoj je najmanje svaka treća odrasla osoba pušač, a procjenjuje se da od bolesti vezanih uz pušenje godišnje umire više od 9.000 ljudi ili gotovo svaka peta umrla osoba. Pušenje znatno povećava rizik od nastanka bolesti srca i krvnih žila, i to posebice srčanog i moždanog udara i bolesti periferne cirkulacije. Ono udvostručuje rizik od umiranja zbog bolesti srca i krvnih žila, a 30 do 40 % svih smrti od koronarne bolesti povezuju se s pušenjem. Slijedeći politiku redukcije potrošnje duhanskih proizvoda u Europskoj uniji, Republika Hrvatska je posljednjih godina poduzela niz mjera za smanjenje i ograničavanje pušenja duhanskih proizvoda, koje bi trebale pridonijeti smanjenju broja pušača, posebno mladih čiji broj progresivno raste. Politika kontrole duhana u Republici Hrvatskoj odnosi se na cjenovnu politiku, tj. cijene i trošarine te zakone. Zakonom o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda regulirano je tržište duhanskih i srodnih proizvoda, zabranjena je prodaja duhanskih i srodnih proizvoda mladima od 18 godina, ograničena je uporaba duhanskih proizvoda za pušenje, uvedena su obvezna zdravstvena upozorenja na jediničnim pakiranjima te je ograničeno oglašavanje i promidžba duhanskih i srodnih proizvoda. Zakoni vezani za povećanje trošarina imaju za cilj utjecati na smanjenje potrošnje povećanjem cijena duhanskih i srodnih proizvoda.

Vezano uz konzumaciju grijanih duhanskih proizvoda kao jedne od vrsti novih proizvoda koji se ne konzumiraju pušenjem i ne stvaraju dim, ali postoje određene emisije koje se udišu i sadrže nikotin, potrebno je naglasiti da isti također stvaraju ovisnost. Velika i šarolika ponuda elektroničkih cigareta, poglavito jednokratnih i tekućina koje sadrže nikotin i arome dodatno mogu pridonijeti pojavi ovisnosti, poglavito među mladima i dosadašnjim nepušačima. Iz Izvješća Komisije europskom parlamentu, vijeću, europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija o primjeni Direktive 2014/40/EU o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda od 20. svibnja 2021. razvidno je da je na tržištu Europske unije sve više proizvoda koji zagrijevaju duhan, koji su istaknuta vrsta novih duhanskih proizvoda te su 2019. ostvarili prodaju u iznosu od 2,92 milijarde eura (2 % tržišta duhana). Prema podacima iz 2020. 7 % Europljana u dobi od 15 do 24 godine je isprobalo proizvode koji zagrijevaju duhan, a 2 % njih nastavilo ih je upotrebljavati te zabrinjava trend njihove popularnosti među mladima. Obim prodaje grijanih duhanskih proizvoda (u milijunima štapića) za Hrvatsku je u 2020. iznosio 289.592 što je u odnosu na 2019. povećanje od 32 %

Prema podacima Europske zdravstvene ankete (*European Health Interview Survey*, u daljnjem tekstu: EHIS) provedene u Republici Hrvatskoj tijekom 2014. godine, 25 % ispitanika su svakodnevni pušači, od toga 29,5 % muškaraca i 20,8 % žena. Povremeno puši 3,7 % ispitanika (3,2 % muškaraca i 4,2 % žena). 71,3 % ispitanika je izjavilo da ne puši, od toga 75 % žena i 67,3 % muškaraca.

Prema istraživanju »Zloupotreba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske« iz 2019. godine, duhan je pušilo 38,4 % ispitanika, među mladim odraslima 40,6 % osoba trenutačno su pušači. Odraslih koji trenutačno puše bilo je relativno najviše u dobnoj skupini između 25 i 34 godina (43,6 %). Trenutačno, muškarci su relativno češće pušači od žena (42,2 % muškaraca naspram 35,7 % žena). Više od polovine odraslih nekada je u životu pušilo duhan (60,6 %). Životna prevalencija pušenja duhana među mladim odraslima bila je 62 %. Najveća životna prevalencija pušenja duhana utvrđena je u dobnoj skupinama između 25 i 34 godina (64,9 %) te je bila veća kod muškaraca (65,2 %) nego kod žena (56,1 %).

Prema podacima »Istraživanja o uporabi duhana u odrasloj populaciji Republike Hrvatske« (Tobacco Questions for Surveys-TQS) provedenog u razdoblju 2014./2015. na ispitanicima u dobi od 18 i više godina u sklopu Europske zdravstvene ankete (EHIS), puši 31,1 % stanovništva (27,5 % su svakodnevni pušači, a 3,6 % povremeni pušači). Među muškarcima je 35,3 % pušača (31,8 % svakodnevnih te 3,5 % povremenih), dok je među ženama 27,1 % pušačica (23,4 % svakodnevnih te 3,7 % povremenih).

Prema rezultatima ESPAD istraživanja iz 2019. godine, više je od polovice učenika (54 %) izjavilo da nije nikada pušilo, dok je manje od četvrtine njih (29 %) izjavilo da trenutačno puši (u posljednjih 30 dana). Udio učenika koji su počeli pušiti u ranoj dobi (u dobi od 13 godina i ranije) smanjio se u proteklih 20 godina, s 10 % na 4,1 %. Prema rezultatima iz 2019. godine, 19 % učenika u dobi od 15 do 16 godina u Republici Hrvatskoj su dnevni pušači. Usprkos vrlo strogim zakonima vezanim uz prodaju duhanskih proizvoda maloljetnicima, u većini zemalja učenici navode da lako mogu nabaviti iste. U Republici Hrvatskoj 69 % učenika izjavljuje da lako ili vrlo lako može nabaviti cigarete.

Istraživanje HBSC (2017./2018.), na reprezentativnom uzorku učenika u dobi od 11, 13 i 15 godina, pokazalo je da je najmanje jednom u životu pušilo oko 6 % dječaka i 2 % djevojčica u dobi od 11 godina, 16 % dječaka i 16 % djevojčica u dobi od 13 godina te 39 % dječaka i 41 % djevojčica u dobi od 15 godina. Intenzitet pušenja raste s dobi. U skoro svim dobnoj skupinama više puši dječaka, nego djevojčica.

Prema podacima »Svjetskog istraživanja o uporabi duhana u mladima« iz 2016. godine (*Global Youth Tobacco Survey – GYTS*), u Republici Hrvatskoj u dobnoj skupini od 13 do 15 godina 17,3 % učenika (18,8 % dječaka i 15,8 % djevojčica) trenutačno koristi neki oblik duhanskih proizvoda. U Republici Hrvatskoj je, od 2003. do 2011. godine, zabilježen lagani rast udjela učenika koji koriste bilo kakav duhanski ili srodni proizvod. Prema rezultatima iz 2016. godine, zabilježeno je smanjenje udjela djevojčica i dječaka koji koriste duhanske proizvode za gotovo 10 %, u usporedbi sa 2011. godinom.

S obzirom na to da se naša zemlja odlučila za liberalan pristup u organizaciji igara na sreću, isto se značajno odrazilo na porast dostupnosti igara na sreću, posebno sportskog klađenja i igara na automatima. Danas u Republici Hrvatskoj djeluje 15 kasina, 234 automat klubova (s ukupno čak 7.753 automata) te 4.099 uplatnih mjesta za priređivanje igara klađenja (Ricijaš i dr. 2016).⁴ Razvojem tehnologija proširili su se modaliteti i mogućnosti sudjelovanja u igrama na sreću, te je danas u gotovo svim igrama na sreću moguće sudjelovati putem interneta (od kuće), a i kladiti se preko samoposlužnih terminala (tzv. kladomata) koji su najčešće smješteni u ugostiteljskim objektima. Što se tiče same zakonske regulative, Zakonom o igrama na sreću (»Narodne novine«, br. 87/09., 35/13., 158/13., 41/14., 143/14. i 114/22.) regulirano je tržište igara na sreću, te su sve igre zabranjene mladima od 18 godina.

U Republici Hrvatskoj ne postoji sustavno praćenje pojavnosti poremećaja izazvanih igranjem igara na sreću. Sustavnih epidemioloških praćenja trendova pojavnosti osoba koje patološki kockaju nema, pa sa stručnim utemeljenjem ne možemo procjenjivati ni koliki je ukupni broj osoba s problemom ovisnosti o kockanju (prevalencija), niti koliki je godišnji prirast broja novootkrivenih osoba s problemom ovisnosti o kockanju (incidencija). One uključuju cijeli

⁴Ricijaš, N., Dodig Hundrić, D., Huić, A. i Kranželić, V. (2016). Kockanje mladih u Hrvatskoj – učestalost igranja i zastupljenost problematičnog kockanja. *Kriminologija & socijalna integracija*, 24 (2), 24-47. <https://doi.org/10.31299/ksi.24.2.2>

spektar problema vezanih uz zdravlje (fizičko i mentalno), odnose (obiteljske, prijateljske, u zajednici) te resurse (zaposlenje, financije i kriminalitet), a značajni su i ekonomski i društveni troškovi takve ovisnosti. (Globan i dr. 2021).⁵

Iz dostupnih podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo proizlazi kako su tijekom 2012. godine, zbog patološke sklonosti kockanju (MKB šifra: F 63.0), hospitalizirane 32 osobe u stacionarnim djelatnostima i u djelatnostima dnevnih bolnica, u zdravstvenim ustanovama diljem zemlje.

Prema istraživanju »Zloupotreba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske« iz 2015. godine, iskustvo u igranju na sreću, makar jednom u životu, ima oko 61 % stanovnika u dobi od 15 do 64 godina. Vrjedniji je podatak o relativnom broju onih koji su igrali igre na sreću posljednjih godinu dana (oko 35 %), a za mjerenje dimenzije problema, indikativan je podatak da je u zadnjih mjesec dana igralo igre na sreću oko 21 % stanovnika navedene dobi. Istraživače je posebno zanimalo koliko je osoba ukupne populacije (u dobi od 15 do 64 godina), radi igre i zabave ili želje za brzom zaradom, završilo u kategoriji onih koji radi toga imaju problem. Tu kategoriju se, posebnim upitnikom sa skalom procjene, podijelilo u tri kategorije: 1. Nizak stupanj problema (4,3 %), 2. Umjereni stupanj problema (2,9 %) i 3. Kockanje uz gubitak kontrole (2,2 %). No, kada izdvojeno promatramo populaciju mladih (u dobi od 15 do 34 godina), nizak stupanj problema ima njih 4,9 %, umjereni 4,7 %, a ozbiljan stupanj uz gubitak kontrole 3,2 %, dakle, ukupno je 13 % mladih pod rizikom, najviše onih koji koriste kladionice (71 %), zatim automate (50 %), casino (47 %), lutriju (35 %), bingo (32 %), online kockanje (31 %). Muškarci su pet puta češće u problemu nego žene, problem je izraženiji u malim i srednjim gradovima i ruralnom području, nego u velikim gradovima, 61 % ispitanika ima stav da kockanje nije bezopasan oblik zabave, a oko 35 % ispitanih osoba je izjavilo da poznaje osobu koja je u problemu radi kockanja.

Rezultati istraživanja (Ricijaš i dr. 2016.) pokazuju kako se 72,9 % srednjoškolaca barem jednom u životu kockalo/kladilo. Najveći udio učenika ima iskustvo sportskog kladenja i igranja lutrijskih igara, pri čemu je kladenje na sportske rezultate najučestalija igra na sreću. Čak 12,9 % srednjoškolaca zadovoljava kriterije za visoku razinu problema povezanih s kockanjem.

Ovisnosti o internetu te količina korištenja interneta, posebno kad su u pitanju aktivnosti usmjerene na društvene mreže, traženje informacija, »preuzimanje sadržaja«, internetsko igranje igrice i kockanje te kupovina i prodaja putem interneta, sve više pokazuje zabrinjavajuće trendove, osobito među mladima. Prema istraživanju ESPAD 2019, oko 94 % učenika je izjavilo da je koristilo društvene medije tijekom prošlog tjedna. U prosjeku, učenici potroše 2 – 3 sata na društvenim medijima tijekom tipičnog radnog dana, što raste i do 6 ili više sati tijekom vikenda. U većini zemalja djevojke su prijavile češće korištenje društvenih medija tijekom vikenda u odnosu na mladiće. Oko 60 % učenika izjavilo je da je u posljednjih mjesec dana igralo digitalne igre tijekom tipičnog radnog dana (69 % tijekom vikenda). U većini zemalja mladići provode dvostruko više vremena igrajući video igre u odnosu na djevojke. U svim zemljama sudionicima istraživanja zabilježen je veći udio mladića koji su izjavili da su u posljednjih 12 mjeseci kockali u bilo kojem obliku (29 % u odnosu na 15 % kod djevojaka što se tiče kockanja, odnosno 13 % mladića i 3,7 % djevojaka je online kockalo u posljednjih 12 mjeseci).

5. OPIS PRIORITETA JAVNE POLITIKE U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

Nacionalna strategija sadržava prioritete, posebne ciljeve i mjere, kojima će se djelotvorno osigurati odgovornost za provedbu javne politike prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima, te omogućiti uspostava multidisciplinarnog i integriranog pristupa na nacionalnoj i lokalnoj te međunarodnoj razini. Također, Nacionalna strategija sadržava i smjernice kojima će se pronaći što učinkovitiji odgovor društva na modalitete i trendove pojavnosti konzumiranja i zloupotrebe sredstava ovisnosti u društvu.

Nacionalna strategija prepoznaje i promiče zajedničke međunarodne i europske vrijednosti, što obuhvaća i ljudska prava uključujući pravo na zdravlje, zdravstvenu zaštitu i jednaku mogućnost pristupa uslugama. Osobe s problemom ovisnosti suočene su s različitim oblicima stigme i socijalne isključenosti te je stoga potrebno osigurati jednakopravni položaja tih osoba u svim sferama društvenog života i ravnopravno uključivanje u obrazovni, socijalni, zdravstveni sustav i tržište rada, uz jednakopravno postupanje u istražnom postupku, tijekom suđenja i izdržavanja kazne zatvora. Sve osobe pogođene nekim oblikom ovisnosti, i njihove obitelji, imaju, bez obzira na spol, dob, vjeroispovijest, seksualnu orijentaciju, socioekonomski i pravni status, jezik, kulturu i druge osobne karakteristike, jednaku mogućnost pristupa uslugama i skrbi koje odgovaraju njihovim individualnim potrebama i zdravstvenom statusu, uz uvažavanje specifičnosti rodne dimenzije u kreiranju i provedbi programa koji proizlaze iz područja Nacionalne strategije.

Načelo zaštite djece, mladih i obitelji predstavlja pravo pojedinca, osobito djece, mladih i obitelji, na zdrav život što uključuje odgovornost društva na osiguranje zaštite od onih životnih okolnosti koje pogoduju razvoju rizičnih i ponašajnih ovisnosti i pojavi različitih oblika ovisnosti. Stoga je država unutar zdravstvenog, socijalnog i odgojno-obrazovnog sustava odgovorna za provedbu programa s ciljem sprječavanja, odgode i smanjenja korištenja pojedinih sredstava ovisnosti, odnosno razvoja ponašajnih ovisnosti.

Potrebno je osigurati i individualni pristup na način da se programi i intervencije razvijaju i provode sukladno potrebama pojedinaca, a kako bi bili prikladni i primjereni njihovim životnim okolnostima i individualnim potrebama te da pružene usluge ostvaruju svrhu i zadovoljavaju potrebe onih kojima je potrebna pomoć.

Na području smanjenja ponude važno je smanjiti dostupnost i pristup drogama i tvarima zabranjenim u sportu, regulirati i nadzirati tržište tih tvari i unaprijediti već postojeću pravnu regulativu te donijeti pravnu regulativu za područja igara na sreću, alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda, a u svrhu smanjenja rizičnog ponašanja i stvaranja ovisnosti.

Provedba javnih politika u ovom području treba se temeljiti na integriranom, uravnoteženom i multidisciplinarnom pristupu koji uzima u obzir aktualne trendove, specifičnosti i obrasce korištenja legalnih i ilegalnih sredstava ovisnosti te ponašajnih ovisnosti te osigurava uravnoteženi razvoj svih stručno i znanstveno utemeljenih pristupa i programa.

Od iznimne je važnosti osigurati i jednakomjernu zastupljenost i dostupnost usluga, programa i intervencija i na razini lokalnih zajednica u skladu sa specifičnostima i potrebama pojedine zajednice kroz suradnju i koordinaciju na vertikalnoj razini između nacionalnih i lokalnih nositelja te na horizontalnoj razini između lokalnih nositelja.

Temeljem utvrđenih potreba definirani su sljedeći prioritete politike djelovanja na području ovisnosti:

⁵Globan, T., Rogić Dumančić, L., Ricijaš, N. i Omazić, M.A. (2021). Ekonomski i društveni troškovi ovisnosti o kockanju u Hrvatskoj – druga strana medalje. Ljetopis socijalnog rada, 28 (1), 37-70. <https://doi.org/10.3935/ljsr.v28i1.413>

1. Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju potražnje sredstava ovisnosti i pojave ponašajnih ovisnosti kroz prevenciju ovisnosti kod djece i mladih, liječenje, psihosocijalni tretman, resocijalizaciju i društvenu reintegraciju osoba s problemom ovisnosti te smanjenje šteta povezanih s uporabom sredstava ovisnosti

2. Prioritet 2. Smanjenje dostupnosti, ponude droga i povezanog kriminala te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda, igranja igara na sreću, suprotno zakonskim propisima

3. Prioritet 3. Doprinijeti povećanju ljudskih i institucionalnih kapaciteta za provedbu znanstveno utemeljene i učinkovite politike djelovanja na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti.

5.1. Opis posebnih ciljeva i mjera za provedbu prioriteta u srednjoročnom razdoblju

Za provedbu prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju definirani su slijedeći posebni ciljevi i mjere.

Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju potražnje sredstava ovisnosti i pojave ponašajnih ovisnosti kroz prevenciju ovisnosti kod djece i mladih, liječenje, psihosocijalni tretman, resocijalizaciju i društvenu reintegraciju osoba s problemom ovisnosti te smanjenje šteta povezanih s uporabom sredstava ovisnosti

U ovom Prioritetu predviđena su četiri posebna cilja.

1. Prevencija ovisnosti djece i mladih

Preventivne aktivnosti potrebno je provoditi s ciljem sprječavanja mladih da započnu koristiti sredstva ovisnosti, odgađanja dobi započinjanja korištenja sredstava ovisnosti, smanjenja uporabe sredstava ovisnosti i/ili pojave/razvoja ponašajnih ovisnosti, te poduzimanja ostalih mjera sprječavanja razvijanja ovisnosti putem integriranog, multidisciplinarnog i znanstveno-utemeljenog pristupa i koherentnog djelovanja svih resora na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Za osiguranje dosljednog provođenja programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, imenuje županijske koordinateure za prevenciju ovisnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama, a Agencija za odgoj i obrazovanje voditeljice županijskih stručnih vijeća za preventivne programe u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima. Pored navedenog, od strane Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike imenuju se županijski koordinatori programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi.

Županijsko povjerenstvo u suradnji sa županijskim koordinatorom za prevenciju ovisnosti i voditeljem županijskog stručnog vijeća za preventivne programe izrađuje godišnju ili višegodišnju preventivnu strategiju za županiju koju dostavlja Ministarstvu znanosti i obrazovanja na odobrenje i Agenciji za odgoj i obrazovanje na stručno mišljenje te im podnosi godišnje izvješće o njezinoj provedbi. Županijski koordinator za sustav socijalne skrbi od centara za socijalnu skrb prikuplja, objedinjuje i izrađuje program prevencije ovisnosti za djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi na razini županije te ga dostavlja županijskom povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe droga na mišljenje i na suglasnost Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Iako su u prethodnom razdoblju učinjeni znatni pomaci u unaprjeđenju preventivnih intervencija, u idućem razdoblju potrebno je osigurati izradu, provedbu, održivost i kontinuirano unaprjeđenje dostupnosti kvalitetnih, znanstveno-utemeljenih i dokazano-učinkovitih projekata i programa prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti u odnosu na strukturu, sadržaj i proces razvoja kao i implementacije

preventivnih intervencija, sukladno postojećim nacionalnim (Minimalnim standardima prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu), europskim i međunarodnim standardima, preporukama Vijeća Europske unije⁶ te direktivama Europske unije, kao i aktualnim promjenama u društvenom okruženju.

Preventivne intervencije trebaju biti sveobuhvatne te se provoditi u različitim okruženjima koja utječu na ponašanja i vrijednosni sustav djece i mladih, a to su: obiteljsko okruženje, odgojno-obrazovni sustav i zajednica, te mogu biti usmjereni na pojedince/skupine/populacije.

U odnosu na razinu rizika, preventivne intervencije potrebno je provoditi na svim razinama, odnosno na univerzalnoj koja uključuje razinu populacije, selektivnoj koja uključuje razinu (rizične) grupe, indiciranoj te strategije okruženja na društvenoj razini, obuhvaćajući širok raspon komplementarnih pristupa. Preventivne mjere trebaju uključivati promicanje zdravog načina života, rano otkrivanje i intervenciju, kao i ciljanu prevenciju.

Načela provedbe programa prevencije ovisnosti svakako treba prilagoditi potrebama, te posebnim obilježjima uže i šire ciljane populacije i socijalne sredine, pri čemu je potrebno pridržavati se glavnih karakteristika uspješnih programa prevencije ovisnosti (sveobuhvatnost, raznolike metode učenja, dostatno trajanje, temeljenost na teoriji, pozitivni odnosi, vremenska usklađenost, evaluacija rezultata te educirano osoblje/provoditelji). Glavno načelo provedbe preventivnih programa treba biti integriranost i usmjerenost na sve vrste ovisnosti uključujući konzumiranje legalnih sredstava ovisnosti (duhan, alkohol) i njihovo neprimjereno uzimanje, konzumiranje droga te na ponašajne (bihevioralne) ovisnosti vezane uz igranje igara na sreću (kockanje, klađenje, lutrijske igre), prekomjernu uporabu računalnih igrica, prekomjernu uporabu interneta, društvenih mreža i slično. Kvalitetne preventivne intervencije na nacionalnoj i lokalnoj razini trebaju biti vidljive, dostupne ciljanoj populaciji, dugoročno održive te isporučene od strane kompetentnih provoditelja, pri čemu je važna razmjena dobre prakse u preventivnom radu s djecom i mladima na lokalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. unaprjeđenje izrade, provedbe i održivosti kvalitetnih, znanstveno-utemeljenih i dokazano-učinkovitih projekata i programa prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti u odnosu na strukturu, sadržaj i proces razvoja kao i implementacije preventivnih intervencija

2. razvoj sveobuhvatnih programa prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, temeljenih na procijenjenim potrebama sukladno specifičnim obilježjima ciljane populacije (u odnosu na spol, dob i slično, kao i na razinu rizika) te karakteristikama uspješnih programa prevencije ovisnosti

3. dosljedna i kontinuirana provedba preventivnih programa u svim okruženjima (pojedinač/skola/zajednica) primjenjujući tri razine prevencije (univerzalnu, selektivnu i indiciranu) te strategiju okruženja

4. unaprjeđenje sustava prevencije ovisnosti u specifičnim područjima (odgojno-obrazovnom sustavu) usklađivanjem cjelokupnog preventivnog rada s postojećim standardima i identificiranjem i odabirom dokazano učinkovitih (certificiranih) preventivnih projekata i programa za provedbu u odgojno-obrazovnom sustavu

5. osiguranje održivosti i unaprjeđenje preventivnog rada.

⁶Zaključci Vijeća o provedbi Akcijskog plana EU-a za borbu protiv droga (2013. – 2016.) u pogledu minimalnih standarda kvalitete u smanjenju potražnje za drogama u Europskoj uniji

2. Prevencija ovisnosti na mjestu rada

radna sredina je jedno od područja u kojem je nužno osigurati radne uvjete koji psihološki i socijalno potiču zaposlenike na efikasnost i kvalitetno izvršavanje poslova. Ovisnost i ponašajne ovisnosti utječu na smanjene radne produktivnosti, češći izostanak s posla, preuranjeni odlazak u mirovinu, nesreće na radu i dr. Provedba integrirane politike prevencije ovisnosti na mjestima rada treba uzvratiti osobne slobode pojedinca, ali i osigurati zaštitu prava poslodavca i sigurnost radnog procesa. Budući da zlouporaba sredstava ovisnosti i ponašajne ovisnosti utječu na zdravstvenu sposobnost zaposlenika, te da se znatan broj osoba koje su u postupku liječenja od ovisnosti, nalazi u nekom obliku radnog procesa, jedna od važnijih zadaća je upravljanje rizicima koji za radni proces mogu nastati uslijed rizičnih ponašanja zaposlenika, a koji predstavljaju opasnost za sigurnost drugih zaposlenika i sigurnosne aspekte zaštite na radu.

Također, neophodno je educirati i osposobiti poslodavce na koji način je potrebno pristupiti zaposlenicima kod kojih je uočen rizik od razvoja ovisnosti ili ponašajnih ovisnosti, te u suradnji s nadležnim službama medicine rada osigurati odgovarajuće tretmanske intervencije za zaposlenike s problemom ovisnosti. Radi uspostave standardiziranih protokola i postupaka, neophodno je provoditi zakonske propise i osigurati uvjete koji će omogućiti provedbu programa prevencije ovisnosti na mjestu rada, utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zaposlenika s obzirom na zlouporabu sredstava ovisnosti i način utvrđivanja prisutnosti sredstava ovisnosti u organizmu zaposlenika, posebice pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada poštujući etička i ljudska prava pojedinca. Pored navedenog, potrebno je uspostaviti sustav putem kojeg će se osobe za koje se ustanovi da imaju problema s ovisnošću upućivati na savjetovanja, odnosno liječenje, a kako bi im se pružila mogućnost da se vrate u radnu sredinu nakon uspješne stabilizacije stanja i/ili završenog postupka liječenja.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. uspostavljanje suodgovornosti zaposlenika, poslodavca i sindikata u primjeni i razvoju preventivnih programa
2. osiguravanje pravodobnih preventivnih i savjetodavnih intervencija na mjestu rada utemeljene na procjeni rizika i potreba
3. unaprjeđenje suradnje i postupanja u provedbi mjera prevencije zlouporabe sredstava ovisnosti i pojave/razvoja ponašajnih ovisnosti s ciljem smanjena posljedica za sigurnost radnog procesa i zaposlenika.

3. Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih programa liječenja, psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije osoba s problemom ovisnosti u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te zatvorskom sustavu i probaciji

3.1. Sustav zdravstva

Tretman ovisnosti podrazumijeva sve strukturirane intervencije, farmakološke i/ili psihosocijalne, usmjerene na smanjenje konzumacije ili apstinenciju, te na pomoć osobama koje koriste sredstva ovisnosti ili su razvili neki od oblika ponašajnih ovisnosti, s ciljem unaprjeđenja njihovog psihološkog, medicinskog i socijalnog statusa. U Republici Hrvatskoj tretman osoba s problemom ovisnosti primarno se provodi u zdravstvenom sustavu (bolnički i izvanbolnički), a određeni oblici psihosocijalnog i rehabilitacijskog tretmana provode se u sustavu socijalne skrbi, terapijskim zajednicama, udrugama, te unutar zatvorskog i probacijskog sustava. Temeljni oblik organizacije liječenja ovisnosti u Republici Hrvatskoj je unutar zdravstve-

nog sustava i provodi se kroz izvanbolničko liječenje u službama za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti županijskih zavoda za javno zdravstvo, te bolničko liječenje koje se provodi na specijaliziranim odjelima u općim ili psihijatrijskim bolnicama.

U odnosu na sustav liječenja ovisnosti o sredstvima (droge, alkohol, pušenje) postoji odgovarajuća infrastruktura, kako u pogledu tretmana i oporavka, tako i u prikupljanju podataka, dok je sustav za tretmanske intervencije i praćenje pokazatelja u odnosu na ponašajne ovisnosti (igranje igara na sreću, prekomjernu uporaba računalnih igrica, prekomjernu uporaba interneta, društvenih mreža i slično) tek potrebno umrežiti i ojačati. Također, s ciljem osiguranja održivosti sustava liječenja od ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, neophodno je učiniti značajnije pomake kako bi se prevenirao manjak i osipanje stručnog kadra, osobito psihijatarata, unutar zdravstvenog i zatvorskog sustava.

Stoga je ključni interes u području zdravstva uspostaviti sveobuhvatni, integrirani i kompetentni pristup tretmanu i oporavku od svih oblika ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja, te s ovisnosti povezanih poremećaja i bolesti, osobito zaraznih bolesti, dvojnih psihijatrijskih dijagnoza i drugo. U kontekstu specifičnih potreba vezanih uz liječenje pojedinih skupina osoba s problemom ovisnosti posebnu pažnju valja pridati maloljetnim osobama, trudnicama i majkama, te novorođenčadi s neonatalnim apstinencijskim sindromom kao i drugim osjetljivim skupinama. Neophodno je i, sukladno novim trendovima, unaprijediti tretman ovisnosti za pojedina sredstva ovisnosti i ponašajne ovisnosti, te uz postojeće resurse i osiguranje novih, stvoriti integrirani i funkcionalan sustav za liječenje ovisnosti.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. unaprjeđenje komunikacije i razmjene informacija između svih stručnjaka uključenih u sustav liječenja od ovisnosti osobito u smislu praćenja i unaprjeđenja tretmana ovisnosti
2. unaprjeđenje liječenja i psihosocijalnog tretmana ovisnosti o alkoholu kroz povezivanje službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i klubova liječenih alkoholičara, te veće uključivanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (županijskih povjerenstava) i organizacija civilnog društva u kreiranje strategije prevencije, liječenja i oporavka od ovisnosti o alkoholu
3. izgradnja i unaprjeđenje sustava liječenja od ovisnosti o igranju igara na sreću i internetu u okviru zdravstvenog, socijalnog i pravosudnog sustava, te na razini lokalne zajednice
4. poticanje i razvijanje daljnje implementacije na dokazima utemeljenih psihosocijalnih intervencija u liječenju ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, s ciljem potpunijeg oporavka i društvene integracije osoba liječenih zbog problema ovisnosti
5. unaprjeđenje i osiguravanje boljeg liječenja i skrbi za posebne skupine osoba liječenih zbog problema ovisnosti kao što su osobe s dualnim poremećajima, maloljetnici, žene s problemom ovisnosti, majke s djecom, te skrb za djecu osoba s problemom ovisnosti
6. razvoj novih metoda liječenja ovisnosti sukladno trendovima uporabe sredstava ovisnosti, osobito u području liječenja ovisnosti od novih droga, kanabisa, te poliuporabe različitih sredstava ovisnosti
7. unaprjeđenje i izgradnja znanja i vještina stručnjaka uključenih u sustav tretmana ovisnosti i ponašajnih ovisnosti kroz proširenje timova relevantnim stručnjacima te provođenje edukacija.

3.2. Sustav socijalne skrbi

Osim psihosocijalnog tretmana osoba s problemom ovisnosti koji se provodi u zdravstvenom sustavu i sustavu izvršenja kaznenih sankcija i mjera, sustav socijalne skrbi prepoznaje osobe ovisne o alkoholu, drogi, kockanju i drugim oblicima ovisnosti kao korisnike socijalne skrbi.

U sustavu socijalne skrbi nezaobilazna je uloga centara za socijalnu skrb u čijem se tretmanu osobe s problemima ovisnosti najčešće pojavljuju kao korisnici naknada te različitih socijalnih usluga poput usluge organiziranog stanovanja, usluge smještaja u kriznim situacijama i usluge smještaja radi provođenja rehabilitacijskih programa. Novim Zakonom o socijalnoj skrbi (»Narodne novine«, br. 18/22., 46/22. i 119/22.), propisane su i nove usluge: usluga sveobuhvatne procjene i planiranja, savjetovanje, stručna procjena, psihosocijalno savjetovanje, socijalno mentorstvo, psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja, koje mogu koristiti osobe s problemom ovisnosti i članovi njihovih obitelji. Uvođenjem novih usluga namijenjenih podršci roditeljstvu i obitelji, u svrhu prevladavanja nepovoljnih životnih prilika, kriznih situacija, zaustavljanja i sprječavanja nasilničkog ponašanja, pridonosi se poboljšanju pristupa uslugama i boljoj integraciji korisnika u život zajednice.

Sukladno Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga (»Narodne novine«, br. 40/14., 66/15., 56/20., 28/21. i 144/21.) pružatelji socijalnih usluga namijenjenih osobama ovisnima o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti u okviru usluge mogu provoditi aktivnosti psihosocijalnog tretmana, aktivnog provođenja vremena i radne aktivnosti, socijalni rad te brigu o zdravlju.

S ciljem daljnjeg unaprjeđenja socijalnih usluga Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 10. prosinca 2021. donijela Odluku o donošenju Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijskog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

Svrha navedenog akta strateškog planiranja je osiguravanje regionalne ravnomjernosti i dostupnosti socijalnih usluga za socijalno osjetljive skupine u sustavu socijalne skrbi, uključujući i osobe s problemom ovisnosti, na cijelom području Republike Hrvatske. Daljnji razvoj socijalnih usluga odgovorit će na brojne izazove korisničkih skupina te istodobno podržavati ideje neovisnog življenja u zajednici. To ponajprije uključuje osiguravanje preduvjeta za pružanje kvalitetnih i cjelovitih socijalnih usluga temeljenih na individualiziranom pristupu.

Također, ovisno o svakoj pojedinoj situaciji poduzimaju se mjere iz domene obiteljsko-pravne zaštite. Centri za socijalnu skrb kroz integrirani pristup te međusektorsku suradnju djeluju u pozitivnoj sinergiji s ostalim dionicima te u svom svakodnevnom postupanju sudjeluju u suzbijanju ovisnosti o alkoholu, drogama i drugim ovisnostima na lokalnoj razini. Uloga sustava socijalne skrbi u tretmanu djece i mladih punoljetnih osoba s problemom ovisnosti ogleda se kroz individualni pristup potrebama djece i mladih, izradu kvalitetnog programa tretmana te psihosocijalne rehabilitacije djece i mladeži, kao i kroz pružanje pomoći i zaštite djece čiji roditelji imaju problem s ovisnostima.

Jedan od važnih ciljeva u sustavu socijalne skrbi je resocijalizacija i društvena reintegracija osoba liječenih zbog problema ovisnosti. Poboljšanje socijalne reintegracije osoba liječenih zbog problema ovisnosti u život u zajednici ostvaruje se provedbom mjera i aktivnosti u sklopu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te osoba liječenih

zbog problema ovisnosti koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Također provode se i aktivnosti usmjerene na mlade koji su u riziku za razvoj ovisnosti i ponašajnih ovisnosti uslijed njihove nedovoljne socijalne uključenosti, kao i mjere usmjerene na podizanje kvalitete socijalne uključenosti osoba liječenih zbog problema ovisnosti. Važno je napomenuti da je u Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama te u mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje potrebno integrirati i nove korisničke skupine kao što su osobe liječene zbog problema ovisnosti o alkoholu, kocki i internetu, a načini njihovog uključivanja trebaju se temeljiti na istom principu kao i za osobe liječene zbog problema ovisnosti o drogama.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti unaprjeđivanju i provedbi programa resocijalizacije kako bi se minimalizirala mogućnost recidiva u ovisničko ponašanje i s tim povezana društvena marginalizacija. Organizacije civilnog društva imaju važnu ulogu na raznim područjima djelovanja vezano za problematiku ovisnosti i donose dodanu vrijednost u provođenju akata strateškog planiranja, a osobito u području resocijalizacije, odnosno pružanju psihosocijalne podrške tijekom i nakon završenog tretmana u zdravstvenoj, socijalnoj ili zatvorskoj ustanovi. U području resocijalizacije stremi se prema razvijanju radno-socijalnih vještina, poticanju obrazovanja i zapošljavanja te pomoći u rješavanju stambenih pitanja. Navedeno zahtijeva multidisciplinarni pristup te međusektorsku suradnju na nacionalnoj i lokalnoj razini koja je u području skrbi za osobe s problemima ovisnosti od osobite važnosti. Kroz suradnju dionika i razmjenu informacija u području ovisnosti potrebno je osigurati i edukaciju stručnih radnika u sustavu socijalne skrbi u svrhu upoznavanja sa aktualnim trendovima, potrebama i modelima rada u području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. unaprjeđenje integracije osoba liječenih zbog problema ovisnosti u društvo
2. osiguravanje pravodobnog sustava intervencija u obitelji te poduzimanje mjera zaštite za rizične skupine djece i mladih
3. rad s članovima obitelji u svrhu olakšavanja povratka rehabilitirane osobe liječene zbog problema ovisnosti u obitelj i lokalnu zajednicu
4. jačanje kapaciteta stručnih radnika s ciljem unaprjeđenja skrbi za posebne skupine osoba s problemom ovisnosti.

3.3. Zatvorski sustav i probacija

Zatvorski sustav kontinuirano unaprjeđuje spektar i kvalitetu intervencija i usluga usmjerenih ka oporavku i socijalnoj reintegraciji osoba s problemom ovisnosti i onih liječenih zbog problema ovisnosti. Kada su zlouporaba sredstava ovisnosti i/ili drugi oblici ponašajnih ovisnosti povezani s počinjenjem kaznenog djela, zatvorski sustav pruža širok spektar intervencija i usluge liječenja i psihosocijalnog tretmana, kako bi se otklonio rizik od ovisničkog, a time posredno i kriminalnog recidiva. Međutim, mjere zdravstvene zaštite i liječenja te psihosocijalnog tretmana ovisnosti u jednakoj su mjeri dostupne i osobama s problemom ovisnosti koji se nalaze u zatvoru i u slučajevima kada ovisnost nije ocijenjena kao kriminogeni čimbenik. U liječenju osoba s problemom ovisnosti o drogama u zatvorskom sustavu primjenjuju se Smjernice za farmakoterapiju opijatskih ovisnika metadonom i Smjernice za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom, dok se psihosocijalni tretman provodi u skladu sa Smjernicama za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu. U

području tretmana osoba liječenih zbog problema ovisnosti postoji suradnja sa službama za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te organizacijama civilnog društva s kojima se zatvorenike povezuje tijekom izdržavanja kazne i u kojima nastavljaju tretman nakon otpusta. Suradnja s vanjskim suradnicima omogućava kontinuitet tretmana i nakon otpusta, a kroz ovakav pristup moguće je u tretman i savjetovanje uključiti obitelj ili drugu osobu koja će osobi s problemom ovisnosti pružiti potporu u oporavku.

U odnosu na postojeće stanje, prepoznaje se potreba za daljnjim unaprjeđenjem dijelova sustava, kao što su primjena farmakoterapije osoba liječenih zbog problema ovisnosti, psihosocijalni tretman bihevioralnih ovisnosti (ovisnost o kockanju) te stvaranje uvjeta za multidisciplinarni pristup tretmanu ovisnosti, usklađen s individualnim rizicima, potrebama i kapacitetima svake osuđene osobe s problemom ovisnosti. Navedeno uključuje stabilan angažman odgovarajućeg broja liječnika, a osobito psihijataru te njihovo snažnije povezivanje sa sustavom psihosocijalnog tretmana, koji je u zatvorskom sustavu u nadležnosti stručnjaka odgovarajućih kompetencija zaposlenih u odjelima tretmana. Također se prepoznaje nužnost daljnjeg unaprjeđivanja i osnaživanja međuresorne suradnje s nadležnim tijelima i organizacijama civilnog društva, radi osiguravanja kontinuiteta skrbi i tretmana ovisnosti te povećavanja kapaciteta pojedinca za opravak i socijalnu reintegraciju.

Probacijska služba obavlja cijeli niz poslova po zahtjevu državnog odvjetnika, suda, suca izvršenja te kaznonice, odnosno zatvora. Državni odvjetnik može nastavak daljnjeg kaznenog progona uvjetovati liječenjem osobe s problemom ovisnosti, koje potom uz podršku i pomoć osobi s problemom ovisnosti organizira i prati probacijska služba. Uz izvršavanje posebnih obveza liječenja od ovisnosti, probacijska je služba nadležna i za izvršavanje sigurnosnih mjera. Kod uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom/posebnom obvezom/sigurnosnom mjerom, probacijska služba s osobom s problemom ovisnosti radi u razdoblju od jedne do pet godina, pri čemu su obuhvaćeni i procesi liječenja i procesi socijalne integracije. Novi je modalitet u okviru kaznenopravne prakse djelomična uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom/posebnom obvezom/sigurnosnom mjerom, kada sud odmah prilikom izricanja kazne točno određuje vremensko razdoblje u okviru kojeg će se s osobom s problemom ovisnosti raditi u zatvorskim uvjetima, kao i vremensko razdoblje u okviru kojeg će probacijska služba potom u zajednici raditi s osobom s problemom ovisnosti. Kod rada za opće dobro, koji je osoba s problemom ovisnosti obvezna izvršiti, probacijska služba sadržaj rada nastoji koliko god je moguće prilagoditi aktualnom zdravstvenom stanju osobe i njenim sposobnostima za rad. Osobito je zahtjevan rad s uvjetno otpuštenim osuđenikom koji ima problem ovisnosti, a naročito s onima koji su bili na izvršavanju dugogodišnjih zatvorskih kazni. Rad s takvim osobama temelji se na konceptu oporavka kao općeprihvaćenom konceptu učinkovitog rada s osobama s problemom ovisnosti. Jedna od važnih zadaća probacijske službe je motiviranje osobe s problemom ovisnosti za prihvaćanje i ustrajnost u procesu liječenja, te njihovo informiranje i usmjeravanje prema svim službama/organizacijama koje njima i njihovim obiteljima mogu pružiti potrebnu pomoć i podršku.

Stoga je u ovom području potrebno kontinuirano unaprjeđenje kapaciteta zatvorskog i probacijskog sustava za rad s osobama s problemom ovisnosti, posebice za kreiranje odgovarajućih intervencija u odnosu na specifične potrebe osoba s problemom ovisnosti o igranju igara na sreću. Pored navedenoga, neophodno je osnažiti i praćenje problematike te međuresornu suradnju. Doprinos intervencija i mjera ima za cilj smanjiti rizik od ovisničkog recidiva počinitelja kaznenih djela te sa njim povezan rizik od ponovnog počinjenja kaznenog djela.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. smanjenje dostupnosti i potražnje sredstava ovisnosti i smanjenje rizika za razvoj ponašajnih ovisnosti u kaznenim tijelima
2. unaprjeđenje sustava liječenja, psihosocijalnog tretmana te drugih intervencija koje doprinose oporavku i društvenoj reintegraciji osuđenih osoba s problemom ovisnosti
3. unaprjeđenje i osiguravanje učinkovitog provođenja sankcija, odnosno mjera/obveza u zajednici izrečenih osobama s problemom ovisnosti u okviru (pred)kaznenog postupka, uz alternativne sankcije ili uz uvjetni otpust
4. unaprjeđenje suradnje među različitim sustavima na području tretmana (zdravstveni, socijalni i pravosudni).

4. Smanjenje šteta i rizika povezanih s uporabom sredstava ovisnosti i ponašajnim ovisnostima

Politika smanjenja šteta i rizika povezanih s uporabom sredstava ovisnosti i ponašajnim ovisnostima zagovara provedbu različitih intervencija, uvođenje novih lijekova i proizvoda kojima se nastoje spriječiti, smanjiti i ublažiti zdravstvene, društvene i ekonomske štete za pojedinca, zajednicu i društvo, a koje su proizašle kao posljedica uporabe sredstava ovisnosti (duhana, alkohola, psihoaktivnih tvari) ili ponašajnih ovisnosti. Mjere smanjenja štete trebaju biti komplementarne s mjerama iz područja prevencije, liječenja, rehabilitacije i oporavka. Različita ograničenja često usporavaju i otežavaju primjenu dokazano uspješnih metoda smanjenja šteta, stoga u ovom području treba olakšavati primjenu koncepta smanjenja šteta koji su znanstveno dokazani i koji se s evidentno korisnim rezultatima promjenjuju u zemljama Europske unije.

U kontekstu smanjenja štete u okviru sustava socijalne skrbi potrebno je razvijati različite socio-ekonomske intervencije za osiguravanje hrane, odjeće i higijenskih potrepština, intervencije savjetovanja i psihosocijalnog tretmana te razvijati programe za zaštitu osoba s problemom ovisnosti suočenih s problemom beskućništva. Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućim Akcijskim planom za razdoblje od 2021. do 2024. godine predviđena je provedba aktivnosti u svrhu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti ranjivih skupina, odnosno ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći te pružanje programa socijalnog uključivanja za beskućnike i osiguravanja programa zbrinjavanja u kriznim situacijama.

U sustavu zdravstva potrebno je nastaviti provoditi i unaprjeđivati liječenje bolesti povezanih s ovisnostima kao što su zarazne (hepatitis, HIV i druge zarazne bolesti) i kronične bolesti, te osigurati održivost provedbe programa smanjenja štete.

S ciljem unaprjeđenja kvalitete i učinkovitosti intervencija sve organizacije civilnog društva, zdravstvene i socijalne ustanove koje provode programe i aktivnosti smanjenja šteta trebaju težiti ispunjavanju minimalnih standarda kvalitete u području strukture, procesa i ishoda sukladno preporuci Vijeća Europske unije⁷, te svoje intervencije prilagoditi nacionalnim Smjernicama za programe smanjenja šteta.⁸ U ovom području potrebno je podržati razvoj inovativnih programa i okvira za djelovanje u različitim okruženjima i područjima smanjenja šteta te promicati dostupnosti spomenutih programa na svim područjima Hrvatske.

⁷<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11985-2015-INIT/hr/pdf>

⁸Smjernice za programe smanjenja šteta povezanih sa zlouporabom droga, 2015., dostupno na <https://drogeiovisnosti.gov.hr/o-uredu/djelokrug/ovisnosti-i-vezane-teme/droge-i-ovisnost/publikacije/za-strucnjake/smjernice-i-standardi/smjernice-za-programe-smanjenje-steta-povezanih-sa-zlouporabom-droga-2015/1163>

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. smanjenje širenja zaraznih spolno i krvlju prenosivih bolesti, ostalih pratećih bolesti, smrtnih slučajeva te očuvati postojeće zdravlje među osobama koje konzumiraju droge i druga sredstva ovisnosti

2. smanjenje recidiva i počinjenja kaznenih djela kod korisnika programa smanjenja štete

3. osigurati uključivanje što većeg broja korisnika programa smanjenja štete u programe savjetovanja, tretmana i resocijalizacije s ciljem društvene reintegracije i oporavka

4. razvoj i uvođenje inovativnih programa, lijekova i proizvoda za smanjenja šteta.

Prioritet 2. Smanjenje dostupnosti, ponude droga i povezanog kriminala te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda, igranja igara na sreću, suprotno zakonskim propisima

U ovom Prioritetu predviđena su četiri posebna cilja:

1. Smanjenje dostupnosti i ponude droga i tvari zabranjenih u sportu

U ovom području u navedenom razdoblju potrebno je smanjiti dostupnost droga i tvari zabranjenih u sportu na tržištu kroz prevenciju, odgovore na djelovanje mreža i organiziranih kriminalnih skupina uključenih u trgovinu ovim tvarima te ojačati sudsku, policijsku i carinsku suradnju, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini, kao i kontrolu granica.

Aktivnosti suzbijanja ponude i dostupnosti droga i tvari zabranjenih u sportu trebaju biti usmjerene na sve razine te vrste kriminaliteta: organiziranog kriminaliteta i pranja novca povezanog s organiziranim kriminalom u tom području, uličnu redukciju, suzbijanje uspostave otvorenih narko-scena te jačanje regionalne i međunarodne suradnje na području organiziranog kriminala vezanog uz trgovinu ilegalnim tvarima. Budući da proizvođači i potrošači droga konstantno stvaraju nove mehanizme zaštite od kaznenog ili prekršajnog progona, što je posebno evidentno u području proizvodnje novih sintetskih droga, potrebno je provoditi aktivnosti usmjerene na kontrolu i nadzor ponude i proizvodnje novih psihoaktivnih tvari. Također, razvojem tehnologije i novih načina distribucije potreban je pojačani nadzor nad korištenjem anonimnih virtualnih tržišta na internetu («Darknet») putem kojih se naručuje droga koja se dostavlja poštanskim pošiljkama te se kao plaćeno sredstvo koristi virtualna valuta. Da bi se ovim fenomenom moglo boriti na održiv način i na ravnopravnoj osnovi s počiniteljima, potrebno je prilagoditi nove strategije.

Učinkovit nadzor nad kemijskim tvarima koje se mogu uporabiti za ilegalnu proizvodnju droga (prekursorima) također je važan čimbenik u sprječavanju nezakonite proizvodnje i smanjenje ponude ilegalnih tvari. Budući da se te tvari nalaze u redovitom prometu te se u velikim količinama koriste u industrijske svrhe, potrebno je provoditi aktivnosti sprječavanja njihova nezakonitog otečanja što podrazumijeva nadzor nad proizvodnim, znanstvenim i istraživačkim subjektima te uvozom, izvozom i provozom određenih roba i prekursora. Nadalje, nužno je cjelovito vođenje evidencije o prekograničnom prometu prekursorima, razmjena informacija s relevantnim tijelima drugih država i međunarodnim institucijama, kao i međusobna suradnja mjerodavnih državnih tijela.

S obzirom na raširenost tvari zabranjenih u sportu (doping sredstava) borba protiv njihove zlouporabe zahtijeva model po kojemu će se te tvari jednako nadzirati kao što se to čini i s ilegalnim drogama.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. jačanje suradnje i međuinstitucionalne koordinacije na području provedbe strateških i operativnih planova

2. suzbijanje proizvodnje, prometa i ponude droga i tvari zabranjenih u sportu

3. osiguranje visoke razine nadzora u Republici Hrvatskoj, odnosno vanjskim granicama Europske unije s ciljem unaprjeđenja sprječavanja ulaska droga i tvari zabranjenih u sportu na njeno područje

4. sprječavati ilegalne aktivnosti vezano za uvoz, izvoz i provoz prekursora i drugih kemijskih tvari koje se koriste za proizvodnju droga

5. provoditi aktivnosti vezane uz otkrivanje financijskih transakcija, odnosno tijeka novca stečenog ilegalnom trgovinom te razotkrivanje i omogućavanje procesuiranja organiziranih grupa i pravnih osoba koje sudjeluju u pranju novca stečenog krijumčarenjem i preprodajom ilegalnih tvari

6. provoditi kontinuiranu edukaciju svih subjekata uključenih u aktivnosti smanjenja ponude droga i tvari zabranjenih u sportu i provođenja zakona vezanih uz ovo područje.

2. Smanjenje dostupnosti i prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, koja nije u skladu sa zakonskim propisima

U ovom području potrebno je osigurati da se dostupnost, prodaja, pristup i konzumacija alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda na tržištu provodi sukladno važećim propisima te da njihova uporaba ne utječe na povećani rizik od zdravstvenih posljedica, pomoću edukacije, regulacije tržišta, odgovarajućeg zakonodavstva i nadzora prodaje.

U tu svrhu države na raspolaganju imaju širok spektar mjera, poput fiskalnih, mjera zabrana ili ograničavanja proizvodnje, stavljanja na tržište, oglašavanja i promidžbe i uporabe koje su usmjerene na zaštitu javnog i pojedinačnog zdravlja konzumenata. Primjenu ovakvih mjera potrebno je dati na javnu raspravu i konzultacije ekonomskim dionicima, civilnom društvu, potrošačima i njihovim predstavnicima, uključujući i političke.

Štetna uporaba alkohola ozbiljan je zdravstveni problem koji se reflektira u akutnim i kroničnim bolestima. Uporaba alkohola povezana je s mnogim ozbiljnim razvojnim i društvenim pitanjima uključujući nasilje, zapostavljanje, zlostavljanje djece, odsustvo s posla te nesreće na radu i u prometu.

Ovisnost o pušenju je globalna epidemija koja ima štetne posljedice za zdravlje stoga borbi protiv pušenja, te uporabi duhanskih i srodnih proizvoda treba pristupiti dugoročno i multidisciplinarno, primjenjujući postojeće i nove metode kontrole i nadzora.

Strategija koja nastoji regulirati komercijalnu ili javnu dostupnost alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda zakonima, specifičnim programima i aktivnostima važna je za smanjenje cjelokupne razine štetne uporabe takvih proizvoda. Regulacija dostupnosti alkohola i duhanskih proizvoda može utjecati na njihovu društvenu dostupnost te time pridonijeti promijeni normi koje potiču štetnu uporabu. Kako bi se prikupio širok spektar informacija potrebnih za praćenje i nadzor, ključno je razviti dobar sustav koordinacije, razmjene informacija i suradnje između svih odgovornih institucija.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. smanjenje dostupnosti/prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađim od 18 godina

2. sprječavanje ilegalne trgovine alkoholom i duhanskim i srodnim proizvodima

3. praćenje i prikupljanje podataka o prekograničnoj trgovini alkoholom i duhanskim i srodnim proizvodima te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu

4. jačanje nadzora i provedbe zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda kao i elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje maloljetnim osobama te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkohola (alkoholnih pića i napitaka) maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima

5. provedba nadzora nad reklamiranjem alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda i elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu.

3. Osiguranje društveno odgovornog priređivanja i igranja igara na sreću

Igranje igara na sreću je relativno novo interesno područje u smislu definiranja ovisnosti i pratećih odgovora te zdravstvenih politika. Evidentno je da ovisnost o igranju igara na sreću često prate komorbiditetni psihički poremećaji poput depresivnog poremećaja, anksioznog poremećaja, ovisnosti o psihoaktivnim tvarima te je kod osoba s problemom ovisnosti o kockanju značajno povećan rizik od samoubojstva u odnosu na opću populaciju. Igranje igara na sreću treba imati svrhu zabave te je kao ponašanje ukorijenjeno unutar gotovo svih društava. S tehnološkim razvojem pojavili su se i novi oblici igara na sreću smješteni na interaktivne platforme koje omogućuju kupnju igara koje se mogu koristiti kod kuće i na internetu te su dostupne 24 sata dnevno. Kod igara na sreću je potrebno napraviti razliku između legalnih i ilegalnih igara, dok unutar legalnih, treba uzeti u obzir različite vrste igara koje imaju različiti ovisnički potencijal. Igranje igara na sreću je ekonomski vrlo značajna aktivnost za nacionalne ekonomije jer je sudjelovanje u igrama na sreću unutar zakonskih okvira izvor prihoda koje država koristi za socijalnu dobrobit. No, takva praksa postaje nemoguća ako se te igre odvijaju izvan zakonskih okvira. Sa zdravstvene perspektive, ovisnost o kockanju predstavlja trošak koji se ogleda u uključivanju niza sustava u oporavak ovisnika o kockanju (sustava socijalne skrbi, sudstva, zdravstva, financija itd.) te bi se intervencije na ovom području trebale fokusirati na razvoj znanja te edukaciju, oglašavanje, dostupnost i nadzor.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. nadzor i provedba zakonskih odredbi kojima se zabranjuje sudjelovanje u igrama na sreću osobama mlađim od 18 godina

2. jačanje suradnje i međuinstitucionalne koordinacije regulatornih tijela sa zdravstvenim i socijalnim sustavom

3. provedba nadzora nad oglašavanjem igara na sreću u Republici Hrvatskoj

4. analiza i unaprjeđenje postojećeg pravnog okvira s ciljem jačanja mehanizama za osiguravanje društveno odgovornog priređivanja igara na sreću u Republici Hrvatskoj.

4. Unaprjeđenje kaznene i prekršajne politike u području suzbijanja zlouporabe droga

Učinkovita politika kaznenog i prekršajnog sankcioniranja treba imati značajan utjecaj na smanjenje ponude legalnih, ilegalnih tvari i igara na sreću, ali također i utjecaj na prevenciju zlouporabe ili prekomjernog korištenja istih među mladima, odnosno spriječiti da takva ponašanja prerastu u ovisnost.

Suzbijanje i procesuiranje kriminaliteta droga iskustveno zahtijeva studiozan i sistematičan pristup kakav bi trebao biti za ovu vrstu kriminaliteta. Osim kažnjavanja osoba koje krše važeće zakone i propise vezane uz ova područja, od ključne je važnosti predvidjeti i mogućnost uključivanja u sustav tretmana osoba koje su počinile kaznena djela ili prekršaje, a koji su ujedno imaju problem s ovisnošću, kao instrument prevencije recidiva u sferu kriminaliteta. Stoga, u provedbi zakona i uputa u sklopu pravosudnog sustava i policije te kod usklađivanja zakonodavstva treba uzeti u obzir potrebe rane intervencije, mogućnost primjene alternativnih sankcija, instituta probacije i upućivanja osoba s problemom ovisnosti u tretman, sustav socijalne skrbi ili druge dostupne programe. Radi povećanja sigurnosti u prometu, potrebno je dodatno regulirati i područja vezana za vožnju pod utjecajem droga i alkohola, a u sklopu toga i upravljanje vozilima osoba koje su zbog problema opijatske ovisnosti u tretmanu farmakoterapijom opijatskim agonistima. Razvoj politike u ovom području treba temeljiti na preporukama i odlukama tijela Europske unije te ih kontinuirano usklađivati s pravnom stečevinom Europske unije.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. provedba analize učinkovitosti primjene kaznene politike u kaznenom i prekršajnom postupku te sukladno rezultatima analize i primjerima dobre prakse davati prijedloge za usklađivanje i izmjene zakonskih propisa u tom području

2. razvijanje zdravstvenih programa i programa socijalne zaštite za postupanje s počiniteljima kaznenih djela i prekršaja te izrada smjernica za suradnju i postupanje represivnog sustava sa zdravstvenim i socijalnim sustavom, kako bi se počiniteljima djela u što ranijoj fazi postupka pružila odgovarajuća stručna pomoć

3. jačanje integriranog pristupa u povezivanju kaznene i preventivne politike na području zlouporabe droga, te provedba posebnih programa edukacija i treninga za osoblje kazneno-represivnog sustava za rad s mladima s problemom ovisnosti.

Prioritet 3. Doprinijeti povećanju ljudskih i institucionalnih kapaciteta za provedbu znanstveno utemeljene i učinkovite politike djelovanja na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti

U ovom Prioritetu predviđena su dva posebna cilja.

1. Unaprjeđenje sustava i koordinacije za provedbu integrirane politike prema ovisnostima

1.1. Sustav edukacije

S obzirom na sve složenije oblike pojave ovisnosti i ponašajnih ovisnosti te nove spoznaje i stručne smjernice za rad u ovom području, i u idućem razdoblju potrebno je intenzivno ulagati u edukaciju različitih profila stručnjaka na nacionalnoj i lokalnoj razini. Kako bi se povećala učinkovitost i kvaliteta svih intervencija i programa u području smanjenja potražnje droga, posebice prevencije ovisnosti i ponašajnih ovisnosti, potrebno je osigurati i nove oblike izobrazbe za planiranje i evaluaciju programa u suradnji sa nacionalnim stručnjacima i znanstvenim institucijama, ali i s međunarodnim organizacijama. U sljedećem razdoblju potrebno je provoditi kontinuirano unaprjeđenje kompetencija, znanja i vještina putem treninga/edukacije za praktičare i koordinatore u području smanjenja potražnje i ponude sredstava ovisnosti i ponašajnih ovisnosti.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. unaprjeđenje specifičnih znanja i kompetencije iz područja ovisnosti i ponašajnih ovisnosti svih subjekata uključenih u sustav suzbijanja ovisnosti i ponašajnih ovisnosti

2. uspostava raznih sustavnih edukacija nositelja uključenih u prevenciju ovisnosti

3. razvitak i uspostava interdisciplinarnog poslijediplomskog studija iz područja ovisnosti te specijalistički i subspecijalistički studij iz područja prevencije ovisnosti

4. unaprjeđenje informiranosti opće populacije i ciljanih skupina s ciljem prevencije, odgode započinjanja ili smanjenja korištenja sredstava ovisnosti i pojave/razvoja ponašajnih ovisnosti.

1.2. Nacionalni informacijski sustav

Obrasci ponude i potražnje za sredstvima ovisnosti se neprestano mijenjaju te pozivaju na kontinuirano praćenje fenomena i iznalaženje dinamičnih odgovora. Neovisne, znanstveno utemeljene informacije su iznimno važne za razumijevanje prirode problema ovisnosti, ali i za učinkovite odgovore. Sustavno praćenje problematike temelj je učinkovitih politika prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima te su stoga standardne statistike uz podatke i informacije prikupljene kroz istraživanja od neprocjenjive važnosti donositeljima odluka za donošenje informiranih odluka, zakonskih propisa i strateških pristupa. Također pomažu profesionalcima i praktičarima koji se bave problemom ovisnosti u prepoznavanju najboljih praksi i razumijevanju njihove učinkovitosti te znanstvenicima u detektiranju novih područja istraživanja. Stoga je važno na nacionalnoj razini razvijati informacijski sustav koji će sa svojom infrastrukturom i alatima osigurati objektivne, pouzdane, kvalitetne i usporedive informacije o dostupnosti i ponudi sredstava ovisnosti, ovisnostima i ponašajnim ovisnostima u Republici Hrvatskoj te povezanim rizicima. Posebno je važno prikupljati i analizirati informacije o novim trendovima, posebno korištenju više sredstava ovisnosti i povezanosti između korištenja sredstava ovisnosti i ponašajnih ovisnosti.

Za neka područja ovisnosti već dugi period postoje službene statistike, a najbolja informacijska struktura postoji na području droga. Iako praksa prikupljanja podataka o drogama u Republici Hrvatskoj postoji dugi niz godina, 2006. godine je započeo strukturirani razvoj Nacionalnog informacijskog sustava za droge sukladno standardima Europske unije, kojim su znatno unaprijeđeni mehanizmi praćenja cjelokupne problematike droga i međuresorna suradnja na tom području. Time su ujedno stvoreni preduvjeti za punu suradnju s Europskim centrom za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) i uključivanje u jedinstven sustav prikupljanja podataka o drogama iz cijele Europe (REITOX). Radom Nacionalnog informacijskog sustava za droge koordinira Hrvatski zavod za javno zdravstvo pri kojem je ustrojena Nacionalna informacijska jedinica za droge, koja je ujedno i nacionalna kontaktna točka za suradnju s EMCDDA-om. Njegova struktura i djelovanje su propisani Protokolom o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj, dok se aktivnosti razrađuju kroz strateške dokumente.

Na drugim područjima postoje istraživanja i studije provedene na nacionalnom ili lokalnom uzorku te strukturirano ili sporadično prikupljanje podataka. Međutim, usporedba različitih setova podataka u pravilu nije moguća budući da dolaze iz različitih izvora koji nisu usklađeni (temelje se na različitim metodama ili čak različitim definicijama ključnih termina i pitanja). Pored osmišljavanja strukture za nacionalno prikupljanje podataka na području alkohola, duhana i ponašajnih ovisnosti, važno je definirati ključne pokazatelje ponude i potražnje, uključujući i ekonomske pokazatelje. Ujedno je potrebno osigurati međusobnu povezanost svih izvora podataka i informacija na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti vodeći se načelom zaštite osobnih podataka i povjerljivosti podataka gdje je to primjereno. Takav pristup zahtijeva otvorenost i usku međusobnu suradnju svih nadležnih tijela.

U ovom području potrebno se usmjeriti na harmonizacije metodologija, jačanja sinergije, umrežavanja i poticanja međusektorske suradnje te prikladno i održivo raspoređivanje resursa. Glavna svrha informacijskog sustava na području ovisnosti je kroz pravodobne analize i holistički pristup objediniti znanje o ovisnostima te bolje razumjeti ovaj složen fenomen kao podlogu za informirano donošenje odluka i kreiranje prikladnih intervencija.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. uspostava održive infrastrukturu za standardizirano prikupljanje i razmjenu relevantnih podataka i informacija, kroz čvrstu međuresornu suradnju svih nadležnih tijela, vodeći se pokazateljima prihvaćenim na europskoj i međunarodnoj razini

2. unaprjeđenje i nadogradnja centralnog zdravstvenog informacijskog sustava u Hrvatskoj s ciljem unaprjeđenja komunikacije i suradnje svih stručnjaka uključenih u sustav tretmana ovisnosti

3. unaprjeđenje kapaciteta za identifikaciju novih pojava, posebno onih koje mogu predstavljati rizik za javno zdravlje i sigurnost građana

4. promicanje istraživanja te osnaživanje suradnje znanstvene zajednice i donositelja političkih odluka te rezultate istraživanja učiniti razumljivim i dostupnim upravljačkim strukturama

5. razvijanje kulture bilježenja, praćenja i evaluacije intervencija te razmjenu iskustava i dobrih praksi

6. osiguravanje adekvatne administrativne kapacitete i financijska sredstva za kontinuiran razvoj i prilagodbu informacijskog sustava.

1.3. Sustav kvalitete programa, projekata i intervencija koji se provode na području ovisnosti

Evaluacija je sustavna i objektivna procjena tekućeg ili završenog projekta, programa ili politike, njihove strukture, provedbe i rezultata. Cilj evaluacijskog procesa je utvrditi relevantnost i ispunjavanje ciljeva, učinkovitost, djelotvornost, utjecaj i održivost.

U pogledu politika prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima, evaluacija je neophodna za učinkovito kreiranje politika i pomaže osigurati da politike i programi daju željeni učinak, pružaju vrijednost za uloženi novac i da nemaju negativne neželjene posljedice. Važnost evaluacije prepoznata je u svim relevantnim EU strategijama. Evaluacija donositeljima odluka pomaže u praćenju napretka provedbe, procjeni kontinuirane relevantnosti strategije, mjerenju uložene i rezultata te procjeni mogućih utjecaja. Ishodi evaluacija mogu se koristiti za prilagodbu važećih strategija, kao i za razvoj novih. Postoji više različitih vrsta evaluacije politika, a najprikladniji način ovisi o čimbenicima kao što su vrijeme, vrsta informacija (istraživačka pitanja) i raspoloživi resursi.

Evaluacija je i put do znanstveno utemeljenih politika, programa i intervencija. Evaluacija se odnosi na bilo koji oblik procjene ili mjerenja koji se provodi prije početka intervencije, za vrijeme provedbe ili po završetku intervencije. Evaluacija intervencija i programa je poželjna pri njihovom planiranju i uvijek je sastavni dio dobro osmišljene intervencije. Postoji nekoliko aspekata intervencija koji se mogu evaluirati, od kojih svaki zahtijeva određene podatke i instrumente. Neke evaluacije obuhvaćaju sve aspekte, dok se druge oslanjaju samo na jedan ili dva od sljedećih aspekata. Procjena potreba i evaluacija u svrhu planiranja imaju za cilj procjenu stanja ciljnih skupine prije i eventualno tijekom intervencije. Evaluacija se može kretati od procjene osobnog statusa do socijalnih uvjeta u okruženju. Posredovanje i evaluacija čimbenika rizika služi za procjenu čimbenika koji utječu i uvjetuju reakciju ciljne skupine na

intervenciju. Procesna evaluacija koristi se za procjenu razine izvedbe same intervencije, tj. učinka i implementacije. Evaluacija ishoda namijenjena je procjeni promjena ponašanja u ciljnoj skupini, uglavnom uporabi sredstava ovisnosti, odnosno stavova ili namjera. Evaluacija zadovoljstva je osobito relevantna u procjeni liječenja, a procjenjuje je li intervencija prikladna određenom klijentu.

Pristup koji se koristi u procesu evaluacije uključuje kvantitativne i kvalitativne metode. S obzirom da evaluacija programa u području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti i ocjena njihove učinkovitosti zahtijeva cjelokupnu analizu provedbe s njima povezane politike te određivanje prednosti i nedostataka provedbe mjera i programa iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana u odnosu na utrošena sredstva, pri evaluaciji je potrebno koristiti se stručnom pomoći europskih i hrvatskih stručnjaka te stručnih i znanstvenih institucija. Također, to zahtijeva i suradnju među svim nositeljima, osobito među onima koji prikupljaju i analiziraju podatke (zdravstvo, policija, carina, pravosuđe, socijalna skrb, obrazovne institucije, statistički uredi i dr.), kao i suradnju između županija, gradova i općina.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. provođenje evaluacije i supervizije programa/projekta koji proizlaze iz Nacionalne strategije, uključujući i samu Nacionalnu strategiju

2. promoviranje koncepta evaluacije kao metode za unaprjeđenje kvalitete programa te poticati sve dionike na nacionalnoj i lokalnoj razini da u svoje programe ugrade i provode evaluaciju kao sastavni dio programa

3. unaprjeđenje znanja i vještina nositelja provedbe mjera iz Nacionalne strategije i drugih stručnjaka za provedbu evaluacije.

1.4. Sustav koordinacije za provedbu integrirane politike prema ovisnostima

Integrirana provedba politike prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima zahtijeva uravnoteženi i multidisciplinarni pristup koji objedinjava koordinaciju tijela svih razina državne vlasti koja djeluju u području ovisnosti, s osobitim naglaskom na ulogu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u provedbi i implementaciji aktivnosti. Promjene u sagledavanju upravljanja politikom prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima podrazumijevaju i promjene dosadašnjeg koordinacijskog i institucionalnog okvira te njegovu prilagodbu i konsolidaciju na središnjoj i lokalnoj razini javne vlasti.

Ključna uloga u koordinaciji, nadzoru i praćenju učinkovitosti provedbe Nacionalne strategije je u djelokrugu, Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s obvezom da u suradnji s ostalim tijelima državne uprave zaduženim za provedbu ciljeva Nacionalne strategije provode redovitu evaluaciju kvalitete i učinkovitosti programa. Koordinaciju na lokalnoj razini obavljaju županijska povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga.

Postojeći institucionalni okvir suzbijanja zlouporabe droga i drugih vrsta ovisnosti čine različita tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja, svaka u svom djelokrugu rada, samostalno odlučuju o načinu provedbe strateških ciljeva, što otežava usklađivanje aktivnosti i dovodi ili do preklapanja aktivnosti, ili do izostanka provođenja aktivnosti u pojedinim područjima. Razlozi za redefiniranjem institucionalnog, zakonodavnog i financijskog okvira za provedbu objedinjene politike na području svih vrsta ovisnosti i ponašajnih ovisnosti ne leže samo u unaprjeđenju kvalitete same provedbe politike, već i u prilici da se putem istog osigura središnje planiranje i nadzor nad izvršenjem planiranih strateških ciljeva. Isto će značajno pridonijeti objedinjenom planira-

nju i efikasnijoj raspodjeli financijskih sredstava, što će u konačnici biti isplativije nego dosadašnje raspršivanje financijskih sredstava.

U tom smislu jedan od temeljnih preduvjeta potrebnih za provedbu Nacionalne strategije je prilagodba i redefiniranje postojećih institucionalnih struktura novim zadaćama, te uspostava odgovarajućeg novog koordinacijskog modela u skladu sa integriranim pristupom koji se uvodi ovom Strategijom, uz osiguranje dostatnih financijskih i ljudskih resursa za njegovu operacionalizaciju. Poboljšanje suradnje, komunikacije i motiviranosti među nositeljima, uspostava učinkovitog modela međusektorske suradnje, razmjene informacija također su neki su od ciljeva u ovom području.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. redefiniranje postojeće institucionalne strukture i provesti zakonsku, organizacijsku i kadrovsku prilagodbu za provedbu integrirane politike prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima

2. uspostava jedinstvenog koordinacijskog modela za središnje koordiniranje i upravljanje politikom prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima

3. proširenje djelokruga, nadležnosti i mandat Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, i županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga na koordinaciju provedbe politike na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti

4. osigurati odgovarajuće ljudske i financijske resurse Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za preuzimanje koordinacije i nadzora nad provedbom strateških dokumenata u području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti na nacionalnoj razini i na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

5. unaprjeđenje koordinacije i praćenje provedbe mjera na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te definirati ulogu i zadaće županijskih povjerenstava u provođenju Nacionalne strategije

6. uspostava fleksibilne mreže, strukture i protokole suradnje između Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i županija, te Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i mjerodavnih državnih tijela s ciljem poboljšanja vertikalne i horizontalne koordinacije.

2. Učinkovita međunarodna suradnja na području ovisnosti

Globalna priroda problema vezanih uz ovisnosti i ponašajne ovisnosti zahtijeva regionalni, bilateralni i multilateralni pristup te je u tom cilju potrebno osnaživati kako bilateralnu suradnju, tako i suradnju s međunarodnim organizacijama i drugim čimbenicima kao što su Ured za droge i kriminal Ujedinjenih nacija (*United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC*), Komisija za opojne droge (*Commission on Narcotic Drugs – CND*), Međunarodni odbor za kontrolu narkotika (*International Narcotics Control Board – INCB*), Svjetska zdravstvena organizacija, (*World Health Organization – WHO*), Svjetska carinska organizacija, Pomicidou grupa Vijeća Europe, Međunarodna kriminalističko-poliicijska organizacija (*The International Criminal Police Organization – INTERPOL*), agencije Europske unije (*EMCDDA, Europol, EMA, Eurostat, Eurojust*), Horizontalna radna grupa za droge Vijeća Europske unije, Radna skupina za provedbu zakona – podgrupa carina (*LEWP Customs*), Europski ured za suzbijanje prijevare (*OLAF*), Europska komisija i druge. Republika Hrvatska nastoji uključivanjem u međunarodne aktivnosti na području problematike ovisnosti aktivno sudjelovati u kreiranju politike i stručnih pristupa na tom području te unaprijediti nacionalni sustav prilagođenim usvajanjem primjera dobre prakse drugih država. Posebnu zadaću predstavljala je priprema i adekvatno

ispunjavanje svih obveza koje je u ovom području donijelo predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. godine, kako u okviru same Europske unije tako i u drugim međunarodnim formatima.

Političku i razvojnu međunarodnu suradnju na području ovisnosti treba temeljiti na učinkovitom promicanju i unaprjeđivanju uravnoteženog pristupa kroz mehanizme regionalne suradnje koji uključuju sve zemlje u okruženju, pronalaženje mogućih ključnih partnera, kao i suradnju s međunarodnim organizacijama i institucijama te zemljama članicama Europske unije.

Mjere za provedbu posebnog cilja su:

1. kontinuirano usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije
2. preuzimanje i provođenje obveza prema agencijama Europske unije odgovornih za problematiku ovisnosti i ponašajnih ovisnosti i regulaciju pitanja vezanih uz drogu, alkohol, duhanske i srodne proizvode i igranje igara na sreću
3. redovno i aktivno sudjelovanje u radu međunarodnih te posebno tijela i agencija Europske unije zaduženih za problematiku droga, alkohola, duhanskih proizvoda i igara na sreću.

5.2. Popis ključnih pokazatelja ishoda s početnim i ciljnim vrijednostima

Prioritet	Posebni cilj	Naziv pokazatelja ishoda	Kod pokazatelja	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2030.
Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju potražnje sredstava ovisnosti i pojave ponašajnih ovisnosti kroz prevenciju ovisnosti kod djece i mladih, liječenje, psihosocijalni tretman, resocijalizaciju i društvenu reintegraciju osoba s problemom ovisnosti te smanjenje šteta povezanih s uporabom sredstava ovisnosti	1. Prevencija ovisnosti djece i mladih	Prevalencija uporabe droga (barem jednom u životu) u dobnoj skupini djece i mladih	OI.02.5.68; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	21 %	16 %
		Prevalencija konzumacije alkohola (barem jednom u životu) u dobnoj skupini djece i mladih	OI.02.5.69; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	90 %	75 %
		Prevalencija pušenja duhana (dnevni pušači) u dobnoj skupini djece i mladih	OI.02.5.70; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	19 %	12 %
		Udio novo liječenih osoba zbog problema ovisnosti u ukupnom broju liječenih zbog problema ovisnosti	OI.02.5.71; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	10 %	9 %
		Udio novo liječenih maloljetnika zbog problema ovisnosti u ukupnom broju liječenih zbog problema ovisnosti	OI.02.5.72; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	4 %	3 %
	2. Prevencija ovisnosti na mjestu rada	Udio izrečenih kazni za povredu zabrane korištenja sredstava ovisnosti na mjestu rada u ukupnom broju izrečenih kazni za prekršaja iz Zakona o zaštiti na radu	OI.02.5.73; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	12 %	6 %
		3. Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih programa liječenja, psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije osoba s problemom ovisnosti u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te zatvorskom sustavu i probaciji	Udio osoba stacionarno liječenih zbog problema ovisnosti o drogama u odnosu na ukupni broj liječenih zbog problema ovisnosti o drogama	OI.02.5.74; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	12 %
	Udio izvanbolnički liječenih osoba zbog problema ovisnosti o drogama u odnosu na ukupni broj liječenih zbog problema ovisnosti o drogama		OI.02.5.75; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	95 %	96 %
	Udio korisnika programa psihosocijalne rehabilitacije zbog problema ovisnosti o drogama u domovima socijalne skrbi i terapijskim zajednicama u ukupnom broju osoba liječenih zbog problema ovisnosti o drogama		OI.02.5.76; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	9 %	11 %

		Udio zatvorenika ovisnika o drogama na izdržavanju kazne zatvora koji su uključeni u psihosocijalne programe i intervencije u ukupnom broju ovisnika o drogama koji izdržavaju kaznu zatvora	OI.02.5.77; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	90 %	95 %
	4. Smanjenje šteta i rizika povezanih s uporabom sredstava ovisnosti i ponašajnim ovisnostima	Udio ovisnika o drogama oboljelih od zaraznih bolesti (HIV-a/AIDS-a, hepatitisa B i C) u ukupnom broju liječenih ovisnika o drogama	OI.02.5.78; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	42 %	40 %
		Stopa hospitalizacija i dnevno bolničkih liječenja zbog alkoholne bolesti jetre na 100 000 stanovnika	OI.02.5.79; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	57	55
Prioritet 2. Smanjenje dostupnosti, ponude droga i povezanog kriminala te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda, igranja igara na sreću, suprotno zakonskim propisima		Udio predoziranja sa smrtnim ishodom u ukupnom broju liječenih ovisnika o drogama	OI.02.5.80; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	0,80 %	0,75 %
		Broj smrti povezanih s pušenjem	OI.02.5.81; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	7.151	7.000
	1. Smanjenje dostupnosti i ponude droga i tvari zabranjenih u sportu	Broj kaznenih djela i prekršaja zloporabe droga/tvari zabranjenih u sportu	OI.02.5.82; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	11.560	11.800
	2. Smanjenje dostupnosti i prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, koja nije u skladu sa zakonskim propisima	Udio sankcioniranih povreda usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol osobama mlađim od 18 godina i povreda uporabe duhanskih i srodnih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, kod pružatelja ugostiteljskih usluga u odnosu na sveukupno utvrđen broj povreda propisa u ugostiteljskim objektima	OI.02.5.83; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	2 %	2,4 %
		Broj prekršaja prodaje alkoholnih pića, drugih pića i napitaka koji sadržavaju alkohol i duhanskih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, mlađima od 18 godina	OI.02.5.84; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	650	600
	3. Osiguravanje društveno odgovornog priređivanja i igranja igara na sreću	Udio izrečenih kazni za povredu zabrane sudjelovanja u igrama na sreću maloljetnih osoba u ukupnom broju izrečenih kazni	OI.02.5.85; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	10 %	50 %
	4. Unaprjeđenje kaznene i prekršajne politike u području suzbijanja zloporabe droga	Broj osuđenih osoba za kaznena djela i prekršaje u vezi droga	OI.02.5.86; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	4.500	5.060
Prioritet 3. Doprinijeti povećanju ljudskih i institucionalnih kapaciteta za provedbu znanstveno utemeljene i učinkovite politike djelovanja na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti	1. Unaprjeđenje sustava i koordinacije za provedbu integrirane politike prema ovisnostima	Prosječna dob prvog ulaska u sustav liječenja zbog problema ovisnosti o drogama	OI.02.5.87; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	38	30

	Prosječna dob prvog korištenja droge	OI.02.5.88; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	16	20
	Broj smrti povezanih s korištenjem droga	OI.02.5.89; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	99	80
	Potrošnja čistog alkohola po osobi u litrama	OI.02.5.90; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	12.8	12.3
	Udio liječenih problematičnih ovisnika o drogama u procijenjenoj populaciji problematičnih ovisnika o drogama	OI.02.5.91; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	67 %	72 %
	Broj hospitalizacija u dnevnim bolnicama ustanova u Hrvatskoj zbog F10 (Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom) uključujući i poddiobu na četvrti znak prema MKB-10	OI.02.5.92; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	9.848	10.100
	Broj hospitalizacija u dnevnim bolnicama ustanova u Hrvatskoj zbog F63.0 (Patološka sklonost kockanju) te Z72.6 (Kockanje i kladenje)	OI.02.5.93; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	191	215
2. Učinkovita međunarodna suradnja na području ovisnosti	Postotak provedenih obveza prema agencijama Europske unije odgovornih za problematiku ovisnosti i ponašajnih ovisnosti i regulaciju pitanja vezanih uz drogu, alkohol, duhanske i srodne proizvode i igranje igara na sreću	OI.02.5.94; Upravno područje: 5. Zdravlje i kvaliteta života	50 %	80 %

6. INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN

Za provedbu Nacionalne strategije nužno je unutar državnog proračuna na stavkama pojedinih tijela državne uprave osigurati financijska sredstva koja će omogućiti kvalitetnu implementaciju Strategije sukladno djelokrugu rada i obvezama pojedinih nositelja uključenih u provedbu Nacionalne strategije. Budući je jedan od temeljnih preduvjeta za provedbu Strategije zakonska, organizacijska i kadrovska prilagodba postojećih institucionalnih struktura za provedbu integrirane politike prema ovisnostima i ponašajnim ovisnostima, neophodno je pored postojećih financijskih sredstava, osigurati dodatna ili preraspodijeliti postojeća sredstva pomoću kojih će se omogućiti realizacija ovog preduvjeta.

Posebni ciljevi utvrđeni u Nacionalnoj strategiji provodit će se kroz mjere definirane u akcijskim planovima. Alokacija i raspoloživost financijskih sredstava za provedbu pojedinih mjera, izvori financiranja i planirana sredstva po godinama detaljnije će se prikazati u provedenim akcijskim planovima. Za razdoblje provedbe Nacionalne strategije izradit će se dva akcijska plana koji će sadržavati razrađene mjere i planirana financijska sredstva: Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti do 2026. i Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti 2027. do 2030.

Financijska sredstva za provedbu Nacionalne strategije, odnosno mjera iz pratećih akcijskih planova primarno će se osigurati u državnom proračunu Republike Hrvatske te iz europskih fondova u financijskoj perspektivi Europske unije za razdoblje od 2021. do 2027.

U okviru državnog proračuna, prihoda od igara na sreću i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave potrebno je osigurati sredstva za financiranje kvalitetnih i znanstveno utemeljenih programa koja u ovom području provode organizacije civilnog društva. Kao dodatne financijske izvore potrebno je koristiti sredstva od igara na sreću i sredstva međunarodnih organizacija (Ujedinjeni narodi – UNODC, Vijeće Europe).

7 . OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Ministarstvo zdravstva, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, koordinira, prati, analizira i vrednuje provedbu Nacionalne strategije za razdoblje do 2030. godine, te usklađuje i predlaže Povjerenstvu za suzbijanje zloporabe droga i ovlaštenim državnim tijelima nova rješenja za provedbu planiranih mjera i aktivnosti. Hrvatski zavod za javno zdravstvo jednom godišnje izrađuje izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana, koje, putem Ministarstva zdravstva, dostavlja Vladi Republike Hrvatske.

Izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskome saboru.

Ministarstvo zdravstva, kao nositelj izrade akta strateškog planiranja, uspostaviti će mehanizme za praćenje i vrednovanje Nacionalne strategije sukladno odredbama propisa koji uređuju rokove i postupke praćenja i izvještavanja o provedbi i vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

7.1. Okvir za vrednovanje

Koordinator provedbe Nacionalne strategije je unutarnja ustrojstvena jedinica nadležna za poslove strateškog planiranja Ministarstva zdravstva, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

U skladu s Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (»Narodne novine«, br. 66/19.) Nacionalna strategija podliježe postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te po završetku provedbe, prilikom čega je potrebno pratiti razvoj i analize mjerodavnih javnih politika.

Postupak vrednovanja tijekom izrade akta nije proveden, a s obzirom na to da je akt izrađivan na temelju rezultata i preporuka vrednovanja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje od 2012. do 2017. godine.

U 2026. planirano je srednjoročno vrednovanje koje treba pokazati napredak u postizanju ciljeva te dati preporuke za otklanjanje prepoznatih smetnji i prepreka, uključujući prijedloge promjena ili nadopuna Nacionalne strategije. U svrhu ocjene cjelokupnog utjecaja i učinka Nacionalne strategije u cijelom razdoblju provedbe, u 2030. planirano je naknadno vrednovanje.

Za provedbu postupaka vrednovanja, osnovat će se Odbor za vrednovanje sastavljen od predstavnika Koordinacijskog tijela u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem, predstavnika koordinatora za strateško planiranje nadležnoga tijela, predstavnika Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, članova tijela nadležnog za izradu akta i neovisnih unutarnjih članova navedenih tijela.

Nacionalna strategija, Akcijski planovi, izvješća o provedbi i rezultati provedenih postupaka vrednovanja objavit će se na mrežnoj stranici Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

7.2. Okvir za praćenje i izvještavanje

Ministarstvo zdravstva u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo kontinuirano će pratiti uspješnost provedbe posebnih ciljeva i mjera za njihovo ostvarivanje. U tu će se svrhu prikupljati, analizirati i obrađivati podaci o ostvarenju unaprijed određenih pokazatelja ishoda kojima se prati napredak u ostvarenju posebnih ciljeva.

S ciljem sustavnog prikupljanja, analize i obrade podataka te pružanja pravovremenih i relevantnih informacija radi praćenja i izvještavanja o provedbi, Ministarstvo zdravstva u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo formirat će radnu skupinu koja će uključivati ključne dionike nadležne za provedbu mjera.

Izvjeshće o provedbi posebnih ciljeva i ostvarivanju pokazatelja ishoda iz Nacionalne strategije, Ministarstvo zdravstva podnijet će Koordinacijskom tijelu u skladu s propisanim rokovima.

Ministarstvo zdravstva i Hrvatski zavod za javno zdravstvo imenovat će osobe za praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja u svrhu učinkovite suradnje i kontinuiranog poboljšanja sustava praćenja i izvještavanja te će na svojim mrežnim stranicama objavljivati relevantne informacije o provedbi akata strateškog planiranja iz svoje nadležnosti.

8. ZAKLJUČAK

Nakon prihvaćanja Nacionalna strategija objavit će se u »Narodnim novinama«.

Vlada Republike Hrvatske će, na prijedlog Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga, u roku od 30 dana od dana prihvaćanja

Nacionalne strategije, donijeti Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti do 2026. kojim će se odrediti nadležnosti, načini i rokovi izvršenja, okvir za praćenje te procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu definiranih mjera (s najvećim procijenjenim doprinosom ostvarenju pojedinog posebnog cilja).

Klasa: 022-02/22-01/204

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

308

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske i članka 76. stavka 2. Zakona o elektroničkim medijima (»Narodne novine«, br. 111/21. i 114/22.) Hrvatski sabor na sjednici 8. veljače 2023. donio je

ODLUKU

O IMENOVANJU DIJELA ČLANOVA VIJEĆA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

Za članove Vijeća za elektroničke medije imenuju se:

- ANITA MALENICA
- mr. sc. DAVOR MARIĆ
- mr. sc. ŽELJKO TOPIĆ.

Klasa: 021-04/23-07/01

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

309

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor na sjednici 8. veljače 2023. donio je

ODLUKU

O PROGLAŠENJU 1. OŽUJKA »DANOM PODIZANJA SVIJESTI O ENDOMETRIOZI U REPUBLICI HRVATSKOJ«

I.

Dan 1. ožujka proglašava se »Danom podizanja svijesti o endometriozu u Republici Hrvatskoj«.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 990-01/22-01/05

Zagreb, 8. veljače 2023.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.

Tatjana Josipović

PRIVATNO PRAVO EUROPSKE UNIJE

– opći dio –

Recenzenti: prof. dr. Verica Trstenjak i prof. dr. sc. Siniša Petrović

□ Europsko pravo □ svibanj 2020. □ 1108 stranica □ tvrdi uvez □

Cijena: 58,40 EUR/440,00 kn

Oznaka: 811-458

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652-866, 6652-843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

NARODNE NOVINE
SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

Glavna urednica: Zdenka Pogarčić
10 000 Zagreb, Trg sv. Marka 2, telefon: (01) 4569-244
NAKLADNIK: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6
Predsjednica Uprave: dr. sc. Darija Prša
Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6
Direktor: Ostap Graľjuk, v. d.
Izvršna urednica: Gordana Mihelja – telefon: (01) 6652-855
TISAK I OTPREMA NOVINA: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb,
Savski gaj XIII. 13, telefon: (01) 6502-759, telefon/telefaks: (01) 6502-887.
Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se u roku od 20 dana.
Poštarina plaćena u pošti 10000 Zagreb.
Novine izlaze jedanput tjedno i prema potrebi.

Internetsko izdanje – www.nn.hrPRIMANJE OGLASA I PRETPLATA: Narodne novine d.d. – Nakladnička djelatnost,
10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6Primanje oglasa: telefon: (01) 6652-870, telefaks: (01) 6652-871,
e-adresa: oglas@nn.hr. Cjenik objave oglasa dostupan je na www.nn.hr.MALI OGLASNIK – oglasi za poništenje isprava: telefon: (01) 6652-888, telefaks: (01)
6652-897, e-adresa: oglas.gradjana@nn.hr.Oglasi za Mali oglasnik plaćaju se osobno u maloprodajama Narodnih novina d.d. ili
uplatom na žiroračun (upute dostupne na www.nn.hr).Pretplata i prodaja novina: telefon: (01) 6652-869, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa:
e-pretplata@nn.hr. Pretplata za 2023. godinu iznosi 318,27 EUR/2.398,00 kn* bez PDV-a,
za inozemne pretplatnike iz Europe 730,00 EUR, bez PDV-a, a izvan Europe 910,00 USD,
bez PDV-a. Pretplatnicima koji se pretplate tijekom godine ne možemo osigurati
primitak svih prethodno izašlih brojeva.

O promjeni adrese pretplatnik treba poslati obavijest u roku od 8 dana.

Žiroračun kod Privredne banke Zagreb: IBAN: HR3623400091500243194/ SWIFT:
HPBZHR2X. Cijena ovog broja je 4,91 EUR/37 kn*.

*Fiksni tečaj konverzije = 7,53450